

BELEDİYE SEÇİLMİŞLERİ İÇİN
EL KİTABI
GABB Eğitim Yayınları-8

Nisan 2014

**BELEDİYE SEÇİLMİŞLERİ İÇİN
EL KİTABI**

GABB Eğitim Yayınları-8

Yayına Hazırlayan

GABB Basın Yayın Birimi

Basımevi

Gün Matbaası

Beşyol Mah. Akasya Sok. No: 23

Küçükçekmece-İstanbul

0212 580 63 81

Basım Tarihi

Nisan 2014

BELEDİYE SEÇİLMİŞLERİ İÇİN
EL KİTABI

GABB Eğitim Yayınları-8

- 6** SUNUŞ
- 8** 5393 sayılı Belediye Kanunu ve Bu Kanuna Ek/Değişiklik Getiren Mevzuat Maddeleri
- 101** 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Bu Kanuna Ek/Değişiklik Getiren Mevzuat Maddeleri
- 155** Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği
- 177** Belediye Organlarına Yönelik İzahatlar
- 177** Belediye Meclisi
- 233** Belediye Encümeni
- 255** İhtisas Komisyonları
- 272** Denetim Komisyonu

SUNUŞ

Yeni seçilmiş yerel yöneticiler, mevzuata hakim olmalarını nedeniyle, genellikle ilk bir yılı işleyişi kavramaya çalışmakla, kentin sorunlarını ve belediyenin mevcut durumunu tespit etmekle geçirmektedir.

Birliğimiz, yerel yöneticilerin özellikle mevzuata hakim olmamaktan kaynaklı sıkıntılarını bir nebze olsun gidermek, bu anlamda diğer mevcut durum analizlerini daha rahat yapmalarını sağlamak amacıyla “Belediye Seçilmişlerine Yönelik El Kitabı” hazırlamıştır.

Yerel yönetim mevzuatına uygun nasıl çalışma yürütüleceğine dair bir başvuru kaynağı olacağına inandığımız bu el kitabı, 5393 Sayılı Belediye Yasası, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası, 6360 sayılı Kanun’la

getirilen değişiklikler ve Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'ni içermektedir.

Kitapta ayrıca, belediye meclisi, belediye encümeni, ihtisas komisyonları ve denetleme komisyonu çalışmalarında dikkat edilmesi gereken hususları içeren izahatlar bölümüne de yer verilmiştir. İzahatlar bölümü; yasalar, yönetmelikler, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan genelge ve görüşler ile yargı kararları incelenerek hazırlanmıştır.

Bu rehber niteliğindeki el kitabının, özellikle izahatlar bölümünün akıllardaki birçok soruyu gidereceğini ve bu anlamda faydalı olacağına inanıyor, hazırlanmasında emeği geçen Birlik çalışanlarına teşekkür ediyorum. Saygılarımla...

Ahmet ERTAK
Genel Sekreter

5393 SAYILI BELEDİYE KANUNU

Kabul Tarihi: 3/7/2005

Yayımlandığı R.Gazete:

Tarih: 13/7/2005 **Sayı:** 25874

Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5 Cilt: 44

BİRİNCİ KISIM - Genel hükümler

Birinci Bölüm - *Amaç, kapsam ve tanımlar*

Amaç

Madde 1- Bu Kanunun amacı, belediyenin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Kanun belediyeleri kapsar.

Tanımlar

Madde 3- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,

b) Belediyenin organları: Belediye meclisini, belediye encümenini ve belediye başkanını,

c) Belde: Belediyesi bulunan yerleşim yerini,

d) Mahalle: Belediye sınırları içinde, ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan idarî birimi, ifade eder.

İkinci Bölüm

Belediyenin Kuruluşu ve Sınırları

Kuruluş

Madde 4- Nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.

İçme ve kullanma suyu havzaları ile sit ve diğer koruma alanlarında ve meskûn sahası kurulu bir belediyenin sınırlarına 5.000 metreden daha yakın olan yerleşim yerlerinde belediye kurulamaz.

Köylerin veya muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için meskûn sahaslarının, merkez kabul edilecek yerleşim yerinin meskûn sahasına azami

5.000 metre mesafede bulunması ve nüfusları toplamının 5.000 ve üzerinde olması gerekir.

Bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin en az yarısından bir fazlasının mahallin en büyük mülkî idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildirimine üzerine, mahallî seçim kurulları, onbeş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir.

İşlem dosyası valinin görüşüyle birlikte İçişleri Bakanlığına gönderilir. Danıştayın görüşü alınarak müşterek kararname ile o yerde belediye kurulur.

Yeni iskân nedeniyle oluşturulan ve nüfusu 5.000 ve üzerinde olan herhangi bir yerleşim yerinde, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek karnameyle belediye kurulabilir.

Sınırların tespiti

Madde 5- Yeni kurulan bir belediyenin sınırları, kuruluşu izleyen altı ay içinde aşağıdaki şekilde tespit edilir:

a) Eskiden beri o yerleşim yerine ait sayılan tarla, bağ, bahçe, çayır, mera, otlak, yaylak, zeytinlik, palamutluk, fundalık gibi yerler ile kumsal ve plajlar belediye sınırı içine alınır.

b) Belediye sınırlarını dere, tepe, yol gibi belirli ve sabit noktalardan geçirmek esastır. Bunun mümkün olmaması durumunda, sınır düz olarak çizilir ve işaretlerle belirtilir.

c) Belediyenin sınırları içinde kalan ve eskiden beri komşu belde veya köy halkı tarafından yararlanılan yayla, çayır, mera, koru, kaynak ve mesirelik gibi yerlerden geleneksel yararlanma hakları devam eder. Bu haklar için sınır kâğıdına şerh konulur.

d) Çizilen sınırların geçtiği yerlerin bilinen adları sınır kâğıdına yazılır. Ayrıca yetkili fen elemanı tarafından düzenlenen kroki sınır tespit tutanağına eklenir.

Sınırların kesinleşmesi

Madde 6- Belediye sınırları, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile kesinleşir.

Kesinleşen sınırlar, valilikçe yerinde uygulanmak suretiyle taraflara gösterilir ve durum bir tutanakla belirlenir. Kesinleşen sınır kararları ile dayanağı olan belgelerin birer örneği; belediyesine, mahallî tapu dairesine, il özel idaresine ve o yerin mülkî idare amirine gönderilir.

Kesinleşen sınırlar zorunlu nedenler olmadıkça beş yıl süre ile değiştirilemez.

Sınır uyuşmazlıklarının çözümü

Madde 7- Bir il dâhilindeki beldeler veya köyler arasında sınır uyuşmazlığı çıkması hâlinde ilgili belediye meclisi ve köy ihtiyar meclisi ile kaymakamın görüşleri otuz gün süre verilerek istenir. Vali, bu görüşleri değerlendirerek sınır uyuşmazlığını karara bağlar. Büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin sınır değişikliklerinde büyükşehir belediye meclisinin de görüşü alınır.

İl ve ilçe sınırlarının değiştirilmesini gerektirecek sınır uyuşmazlıklarında 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümleri uygulanır.

Birleşme ve katılma

Madde 8- Belde, köy veya bunların bazı kısımlarının bir başka beldeye katılabilmesi için bu yerlerin meskûn sahalarının katılacak beldenin meskûn sahasına uzaklığı 5.000 metreden fazla olamaz.

Bir belde veya köyün veya bunların bazı kısımlarının meskûn sahasının, komşu bir beldenin meskûn sahası ile birleşmesi veya bu sahalar arasındaki mesafenin 5.000 metrenin altına düşmesi ve buralarda oturan seçmenlerin yarısından bir fazlasının komşu beldeye katılmak için başvurması hâlinde, katılacak belde sakinlerinin oylarına başvurulmaksızın, katılmak isteyen köy

veya belde veya bunların kısımlarında başvuruya ilişkin oylama yapılır. Oylama sonucunun olumlu olması hâlinde başvuruya ait evrak, valilik tarafından katılacak belediyeye gönderilir. Belediye meclisi evrakın gelişinden itibaren otuz gün içinde başvuru hakkındaki kararını verir. Belediye meclisinin uygun görmesi hâlinde katılım gerçekleşir. Büyükşehirlerde birleşme ve katılma işlemleri, katılacak ilçe veya ilk kademe belediye meclisinin görüşü üzerine, büyükşehir belediye meclisinde karara bağlanır. Katılma sonrası oluşacak yeni sınır hakkında, 6 ncı maddeye göre işlem yapılır ve sonuç İçişleri Bakanlığına bildirilir.

Bir beldenin bazı kısımlarının komşu bir beldeye katılmasında veya yeni bir belde ya da köy kurulmasında, beldenin nüfusunun 5.000'den aşağı düşmemesi gerekir.

Büyükşehir belediyesi bulunan yerlerde ayrılma yoluyla yeni bir belde kurulması için belde nüfusunun 100.000'den aşağı düşmemesi ve yeni kurulacak beldenin nüfusunun 20.000'den az olmaması şarttır. ⁽¹⁾

Bu madde uyarınca gerçekleşen katılmalarda, katılan belde ile bazı kısımları veya tümü katılan köy veya belde arasında; taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve

(1) 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanununun 14 üncü maddesiyle bu fıkrada yer alan "50.000" ibaresi "20.000" şeklinde değiştirilmiştir.

borçların devri ve paylaşımı, aralarında düzenlenecek protokolle belirlenir.

Birleşme ve katılma işlemlerinde bu maddede düzenlenmeyen hususlarda 4 üncü madde hükmüne göre işlem yapılır.

Mahalle ve yönetimi

Madde 9- Mahalle, muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından yönetilir.

Belediye sınırları içinde mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, bölünmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile olur.

Muhtar, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür. (Ek cümle: 12/11/2012-6360/15 md.) Belediye sınırları içinde nüfusu 500'ün altında mahalle kurulamaz.

Belediye, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli ayni yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bu-

lundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır.

Belde adının değiştirilmesi

Madde 10- Bir beldenin adı, belediye meclisi üye tam sayısının en az dörtte üç çoğunluğunun kararı ve valinin görüşü üzerine İçişleri Bakanlığının onayı ile değiştirilir. Bu karar Resmî Gazetede yayımlanır. Beldenin adının değişmesi ile belediyenin adı da değişmiş sayılır.

Tüzel kişiliğin sona erdirilmesi

Madde 11- Meskûn sahası, bağlı olduğu il veya ilçe belediyesi ile nüfusu 50.000 ve üzerinde olan bir belediyenin sınırına, 5.000 metreden daha yakın duruma gelen belediye ve köylerin tüzel kişiliği; genel imar düzeni veya temel alt yapı hizmetlerinin gerekli kılması durumunda, Danıştayın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine müşterek kararname ile kaldırılarak bu belediyeye katılır. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin mahalleleri, katıldıkları belediyenin mahalleleri hâline gelir. Tüzel kişiliği kaldırılan belediye ile köylerin taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve borçları katıldıkları belediyeye intikal eder.

Nüfusu 2.000'in altına düşen belediyeler, Danıştayın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine

müşterek kararname ile köye dönüştürülür. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin tasfiyesi il özel idaresi tarafından yapılır. Bu belediyenin taşınır ve taşınmaz malları ile hak, alacak ve borçları ilgili köy tüzel kişiliğine intikal eder. İntikal eden borçların karşılanamayan kısımları il özel idaresi tarafından üstlenilir ve vali tarafından İller Bankasına bildirilir. İller Bankası bu miktarı, takip eden ayın genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamının belediyelere ayrılan kısmından keserek ilgili il özel idaresi hesabına aktarır.

(Ek fıkra: 6/3/2008-5747/3 md.) Tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerin bulunduğu yerleşim birimlerinde, hizmetlerin aksamadan yürütülmesi amacıyla, ilgili belediye veya büyükşehir belediyesi ve köye dönüşen yerlerde il özel idaresi veya köylere hizmet götürme birlikleri tarafından içme suyu, kanalizasyon, temizlik, çöp toplama, ulaşım, itfaiye ve diğer hizmetlerin yürütülmesi için gerekli tedbirler alınır ve ihtiyaç durumuna göre bu hizmetleri yürütmek üzere hizmet birimleri kurulabilir. Büyükşehir belediye sınırları içinde açılacak hizmet birimlerini yönetmek üzere, büyükşehir belediye meclis üyeleri veya diğer belediye personeli arasından görevlendirme yapılabilir. Mahalli hizmetlerin aksamadan yürütülmesi için vali veya kaymakamlar ilgili kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlar ve gerekli tedbirleri alır.

Kararlarının uygulanması ve nüfus

Madde 12- 4, 6, 7, 8 ve 9 uncu maddelerde belirtilen kararlar kesinleşme tarihini takip eden yılın ocak ayının birinci gününden itibaren yürürlüğe girer. 4 üncü maddeye göre belediye kurulan yerlerde 2972 sayılı Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 29 uncu maddesine göre seçim yapılır.

8 inci maddede geçen birleşme ve katılmalara, 9 uncu maddede geçen mahalle kaldırılmasına, 11 inci maddede geçen belediye ve köy tüzel kişiliğinin kaldırılmasına veya bir beldenin köye dönüştürülmesine dair kararlar ilk mahallî idareler seçimlerinde uygulanır ve seçimler bu yerlerin yeni durumlarına göre yapılır.

(Ek fıkra: 6/3/2007-5594/2 md.) Birleşme, katılma veya tüzel kişiliğın kaldırılması sonucu tüzel kişiliğı ilk mahallî idare seçimlerine kadar devam edecek olan belediye ve köylerde, birleşme ve katılma işleminin gerçekleşmesi veya müşterek kararnamenin yayımlandığı tarihten itibaren yeni nazım ve uygulama planı yapılmaz; mevcut planlarda yapılması gereken zorunlu değişiklik ve her türlü imar uygulaması katılınacak belediyenin uygun görüşü alınarak yapılır. Uygun görüş verilmeyen plan değişiklikleri yapılamaz.

(Ek fıkra: 6/3/2007-5594/2 md.) Tüzel kişiliğı sona erecek belediye ve köylerin taşınmazlarının satılması

ile vadesi tüzel kişiliğin sona ereceği tarihi aşan borçlanma yapılması İçişleri Bakanlığının onayına tabidir.

(Ek fıkra: 6/3/2007-5594/2 md.) Belediye ihbar ve kıdem tazminatlarının ödenmesi konusunda, 68 inci maddenin (d) bendinde öngörülen sınırlamaya bağlı olmaksızın İçişleri Bakanlığının onayı ile borçlanma yapılabilir. Bu amaçla yapılan borçlanmalar ihbar ve kıdem tazminatı dışında hiçbir gider için kullanılamaz.

Bu Kanunda öngörülen nüfus büyüklüğü için Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca bildirilen nüfus esas alınır.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/16 md.) Mevzuatla orman köyleri ve orman köylüsüne tanınan hak, sorumluluk ve imtiyazlar orman köyü iken mahalleye dönüşen yerler için devam eder. Bir belediyeye katılarak mahalleye dönüşen köy, köy başlısı ve belediyelerce kullanılan mera, yaylak, kışlak gibi yerlerden bu mahalle sakinleri ve varsa diğer hak sahipleri 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu hükümleri çerçevesinde yararlanmaya devam eder.

Hemşehri hukuku

Madde 13- Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve be-

diye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur.

Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır.

Belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişiği olan her şahıs, belediyenin kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına uymakla ve belediye vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını ödemekle yükümlüdür.

Üçüncü Bölüm

Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Belediyenin görev ve sorumlulukları

Madde 14- Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kur-

tarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. (Mülga son cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) (...) **(Ek cümleler: 12/11/2012-6360/17 md.)** Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.

b) (...) ⁽²⁾ Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. (Değişik ikinci cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) Gerektiğinde, sporu teşvik

(2) Bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "Okul öncesi eğitim kurumları açabilir;..." ifadesi Anayasa Mahkemesi'nin 24/1/2007 tarihli ve E. 2005/95, K. 2007/5 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine aynı ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir. ⁽³⁾

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/17 md.; Değişik: 12/7/2013-6495/100 md.) Belediyelerin birinci fıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçemez.

(İptal fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 24/1/2007 tarihli ve E. 2005/95, K. 2007/5 sayılı Kararı ile.)

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir.

Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda

[3] 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanununun 17 nci maddesiyle bu bendin birinci cümlesinde yer alan "sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir;" ibaresinden sonra gelmek üzere "mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir;" ibaresi eklenmiştir.

engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır. (4)

Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar.

Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümleri saklıdır.

(Ek fıkra: 1/7/2006-5538/29 md.) Sivil hava ulaşımına açık havaalanları ile bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesisler bu Kanunun kapsamı dışındadır.

Belediyenin yetkileri ve imtiyazları

Madde 15- Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak.

b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.

(4) 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "özürlü" ibaresi "engelli" şeklinde değiştirilmiştir.

c) Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek.

d) Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak.

e) Müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek; kaynak sularını işletmek veya işlettirmek.

f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek.

g) Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.

h) Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek.

i) Borç almak, bağış kabul etmek.

j) Toptancı ve perakendeci hâlleri, otobüs terminali, fuar alanı, mezbaha, ilgili mevzuata göre yat limanı ve iskele kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettirmek veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin vermek.

k) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek.

l) Gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.

m) Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek.

n) Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartlar getirmek.

o) Gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını; sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama sahalarını; inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliğı oluşmaması için gereken tedbirleri almak.

p) Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

r) **(Ek: 12/11/2012-6360/18 md.)** Belediye mücavir alan sınırları içerisinde 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu, 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve ilgili diğer mevzuata göre kuruluş izni verilen alanda tesis edilecek elektronik haberleşme istasyonlarına kent ve yapı estetiği ile elektronik haberleşme hizmetinin gerekleri dikkate alınarak ücret karşılığında yer seçim belgesi vermek,

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/18 md.) (r) bendine göre verilecek yer seçim belgesi karşılığında alınacak ücret Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca belirlenir. Ücreti yatırılmasına rağmen yirmi gün içerisinde verilmeyen yer seçim belgesi verilmiş sayılır. Büyükşehir sınırları içerisinde yer seçim belgesi vermeye ve ücretini almaya büyükşehir belediyeleri yetkilidir.

(l) bendinde belirtilen gayrisihhî müesseselerden bi-

rinci sınıf olanların ruhsatlandırılması ve denetlenmesi, büyükşehir ve il merkez belediyeleri dışındaki yerlerde il özel idaresi tarafından yapılır.

Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir.

İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve eğitim kurumlarının su, termal su, kanalizasyon, doğal gaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir veya yaptırabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla arsa tahsis edebilir. (Ek cümle: 12/11/2012-6360/18 md.) Belediye ve bağlı idareler, meclis kararıyla mabetlere indirimli bedelle ya da ücretsiz olarak içme ve kullanma suyu verebilirler.

Belediye, belde sakinlerinin belediye hizmetleriyle ilgili görüş ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır.

Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez.

Belediyeye tanınan muafiyet

Madde 16- Belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile bunların inşa ve kullanımları katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç, katılma ve katkı paylarından muafıdır. ⁽⁵⁾

[5] 4/6/2008 tarihli ve 5766 sayılı Kanununun 13 üncü maddesiyle; bu maddede yer alan "inşa ve kullanımları" ibaresinden sonra gelmek üzere; "katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi hariç" ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

İKİNCİ KISIM - Belediyenin Organları

Birinci Bölüm - Belediye Meclisi

Belediye meclisi

Madde 17- Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usûllere göre seçilmiş üyelerden oluşur.

Meclisin görev ve yetkileri

Madde 18- Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.

b) Bütçe ve kesinhesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

c) Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek. **(Ek cümle: 1/7/2006-5538/29 md.)** Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır.

d) Borçlanmaya karar vermek.

e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı ayrı hak tesisine karar vermek.

f) Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek.

g) Şartlı bağışları kabul etmek.

h) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin YTL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragat karar vermek.

i) Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.

j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.

k) Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.

l) Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.

m) Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.

n) Meydan, cadde, sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek.

o) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.

p) Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek.

r) Fahrî hemşehrilik payesi ve beratı vermek.

s) Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.

t) Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.

u) İmar plânlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programlarını görüşerek kabul etmek.

Başkanlık divanı

Madde 19- Belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır. Meclis bu toplantıda, üyeleri arasından, gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile en az iki kâtip üyeyi ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar.

Başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır.

Meclise belediye başkanı, katılamaması durumunda meclis birinci başkan vekili, onun da katılamaması durumunda ikinci başkan vekili başkanlık eder. Ancak yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısı meclis başkan vekilinin başkanlığında yapılır.

Başkanlık divanında boşalma olması durumunda kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür.

Meclisin çalışması ve katılıma ilişkin esas ve usûller İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Meclis toplantısı

Madde 20- Belediye meclisi, her ayın ilk haftası, önceden kararlaştırdığı günde toplanır.

Meclis, resmî tatile rastlayan günlerde çalışmasına ara verebilir. Belediye meclisi her yıl bir ay tatil kararı alabilir.

Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür.

Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belediye sınırları içerisinde belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutut usûllerle belde halkına duyurulur.

Meclis toplantıları açıktır. Meclis başkanının veya üyelere herhangi birinin gerekçeli önerisi üzerine, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir.

Meclis görüşmeleri görevlilerce tutanağa geçirilir, başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla sesli ve görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir.

(Ek Fıkra: 30/5/2007-5675/3 md.) Belediye başkanı, acil durumlarda lüzum görmesi halinde belediye meclisini bir yılda üç defadan fazla olmamak ve her toplantı bir birleşimi geçmemek üzere toplantıya çağırır.

Olağanüstü toplantı çağrısı ve gündem en az üç gün önceden meclis üyelerine yazılı olarak duyurulur ve ayrıca mutabakat usûlleriyle ilan edilir. Olağanüstü toplantılarda çağrıyı gerektiren konuların dışında hiçbir konu görüşülemez.

Gündem

Madde 21- Her ayın ilk günündeki belediye meclis gündemi belediye başkanı tarafından belirlenerek en az üç gün önceden üyelere bildirilir ve çeşitli yöntemlerle halka duyurulur.

Her ayın ilk toplantısında belediye başkanı ve meclis üyeleri belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

İmar konuları ile yıllık bütçe dışında kalan gündemdeki diğer konular ile üyelerin teklifleri; toplantıya katılanların salt çoğunluğunun kabulü hâlinde komisyonlara havale edilmeksizin belediye meclisince görüşülerek karara bağlanabilir.

Toplantı ve karar yeter sayısı

Madde 22- Belediye meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının

dörtte birinden az olamaz. Oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Gizli oylamalarda eşitlik çıkması durumunda oylama tekrarlanır, eşitliğin bozulmaması durumunda meclis başkanı tarafından kur'a çekilir.

Meclisin toplanmasında, üye tam sayısının salt çoğunluğu sağlanamadığı takdirde başkan, gün ve saatini tespit ederek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, üye tam sayısının dörtte birinden az olmayan üye sayısı ile yapılır.

Görüşmeler sırasında başkan veya üyelerden birinin talebi üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığı anlaşılırsa, ikinci fıkradaki hükümler uygulanır.

Üyeler oylarını bizzat kullanır. Gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engelli üyeler, tayin edecekleri kişi eliyle oy kullanabilirler.

Oylama gizli, işaretle veya ad okunarak yapılır. Oy verme kabul, ret veya çekimsiz şeklinde olur.

Kararlar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır ve bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır.

Meclis kararlarının kesinleşmesi

Madde 23- Belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, gerekçesini de belirterek yeniden

görülmek üzere beş gün içinde meclise iade edebilir.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir. Mülkî idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.

(İptal beşinci fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 4/2/2010 tarihli ve E.: 2008/27, K.: 2010/9 sayılı Kararı ile.)

Kesinleşen meclis kararlarının özetleri yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulur.

Ihtisas komisyonları

Madde 24- Belediye meclisi, üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Komisyonların bir yılı geçmemek üzere ne kadar süre için kurulacağı aynı meclis kararında belirtilir.

Ihtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. İl ve ilçe

belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde plân ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunludur.

Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır. Komisyonlar kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporlarını bu sürenin sonunda meclise sunmadıkları takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

Ihtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra belediye meclisinde karara bağlanır.

Mahalle muhtarları ve ildeki kamu kuruluşlarının amirleri ile ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler, sendikalar ve gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir.

Komisyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere meclis tarafından maliyetlerini aşmamak üzere belirlenecek bedel karşılığında verilir.

Denetim komisyonu

Madde 25- İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

Komisyon, belediye başkanı tarafından belediye binası içinde belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında kamu personelinde ve gerektiğinde diğer uzman kişilerden yararlanabilir.

Denetim komisyonu toplantılarına, belediye ve bağlı kuruluşları dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilenlere (1.000); kamu personeli dışındaki diğer uzman kişilere büyükşehir belediyelerinde (3.000), diğer belediyelerde (2.000) gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere, belediye meclisince belirlenecek miktarda günlük ödeme yapılır. Denetim komisyonunun emrinde görevlendirilecek kişi ve gün sayısı belediye meclisince belirlenir. Uzman kişilerde aranacak nitelikler belediye meclisinin çalışmasına dair yönetmelikte düzenlenir.

Komisyon belediye birimleri ve bağlı kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir. Bu istekler gecikmeksizin yerine getirilir.

Komisyon, çalışmasını kırkbeş işgünü içinde tamamlar ve buna ilişkin raporunu mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunar.

Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur.

Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları

Madde 26- Belediye meclisi, bilgi edinme ve denetim yetkisini faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır.

Meclis üyeleri, meclis başkanlığına önerge vererek belediye işleriyle ilgili konularda sözlü veya yazılı soru sorabilir. Soru, belediye başkanı veya görevlendireceği kişi tarafından sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılır.

Meclis üyelerinin en az üçte biri, meclis başkanlığına istekte bulunarak, belediyenin işleriyle ilgili bir konuda genel görüşme açılmasını isteyebilir. Bu istek meclis tarafından kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yeter-

sizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülkî idare amirine gönderilir.

Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştaya gönderir.

Yetersizlik kararı, Danıştayca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer.

Meclis üye tam sayısının en az üçte biri oranındaki üyenin imzasıyla belediye başkanı hakkında gensoru önergesi verilebilir. Gensoru önergesi, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile gündeme alınır ve üç tam gün geçmedikçe görüşülemez.

Gensoru önergesinin karara bağlanmasında dördüncü fıkraya göre işlem yapılır.

Başkan ve meclis üyelerinin görüşmelere katılmayacağı durumlar

Madde 27- Belediye başkanı ve meclis üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü meclis toplantılarına katılamazlar.

Başkan ve meclis üyelerinin yükümlülükleri

Madde 28- Belediye başkanı görevi süresince ve gö-

revinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle, meclis üyeleri ise görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren bir yıl süreyle, belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz.

Meclis üyeliğinin sona ermesi

Madde 29- Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur.

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir.

Belediye meclisi üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilir.

Meclisin feshi

Madde 30- Belediye meclisi;

a) Kendisine kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder ve bu durum belediyeye ait işleri sekteye veya gecikmeye uğrattırrsa,

b) Belediyeye verilen görevlerle ilgisi olmayan siyasi konularda karar alırsa,

İçişleri Bakanlığının bildirimine üzerine Danıştayın kararı ile feshedilir.

İçişleri Bakanlığı gerekli gördüğü takdirde meclisin feshine dair bildirim ile birlikte, karar verinceye kadar meclis toplantılarının ertelenmesini de ister. Danıştay, bu hususu en geç bir ay içinde karara bağlar.

Bu şekilde feshedilen meclisin yerine seçilen meclis, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan meclisin görevinin yerine getirilmesi

Madde 31- Belediye meclisinin;

a) Danıştay tarafından feshi veya meclis toplantılarının ertelenmesi,

b) Meclis üye tam sayısının yarısından fazlasının tutuklanması,

c) Yedek üyelerin getirilmesinden sonra da meclis üye tam sayısının yarısından aşağı düşmesi,

d) Geçici olarak görevden uzaklaştırılması,

Hâllerinde, meclis çalışabilir duruma gelinceye veya yeni meclis seçimi yapıncaya kadar meclis görevi, belediye encümeninin memur üyeleri tarafından yürütülür.

Huzur ve izin hakkı

Madde 32- Meclis başkan ve üyelerine, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için, 39 uncu madde uyarınca belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir. Huzur hakkı ödenecek gün sayısı, 20, 24 ve 25 inci maddelerde belirtilen toplantı günü sayısından fazla olamaz ve meclis üyelerine aynı gün için birden fazla huzur hakkı ödenemez.

Meclis üyeleri hastalıkları süresince izinli sayılır. Ayrıca mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebilir.

İkinci Bölüm Belediye Encümeni

Belediye encümeni

Madde 33- Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında;

a) İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî

hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,

b) Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden oluşur.

Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi, encümene başkanlık eder.

Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak ilgili birim amirleri, belediye başkanı tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir.

Encümenin görev ve yetkileri

Madde 34- Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesinhesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.

b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.

c) Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.

d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.

g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.

h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.

i) Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek.

Encümen toplantısı

Madde 35- Belediye encümeni, haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. Belediye başkanı acil durumlarda encümeni toplantıya çağırabilir.

Encümen üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Encümenin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca ihale komisyonu olarak yapacağı toplantılarda da bu hüküm geçerlidir. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılmaz.

Encümen gündemi belediye başkanı tarafından hazırlanır. Encümen üyeleri, başkanının uygun görüşü ile gündem maddesi teklif edebilir. Belediye başkanı tarafından havale edilmeyen konular encümende görüşülemez.

Encümene havale edilen konular bir hafta içinde görüşülerek karara bağlanır.

Alınan kararlar başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kalanlar gerekçelerini de açıklar.

Encümen başkan ve üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü encümen toplantılarına katılamazlar.

Encümen üyelerine verilecek ödenek

Madde 36- Belediye encümeni başkan ve üyelerine, nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde (3.500), nüfusu 10.001-50.000'e kadar olan belediyelerde (4.500), 50.001-200.000'e kadar olan belediyelerde (6.000) ve 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise (7.500) gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

Üçüncü Bölüm

Belediye Başkanı

Belediye başkanı

Madde 37- Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanını, ilgili kanunda gösterilen esas ve usûllere göre seçilir.

Belediye başkanı, görevinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz.

Belediye başkanının görev ve yetkileri

Madde 38- Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

c) Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.

d) Meclise ve encümene başkanlık etmek.

e) Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.

f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.

g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.

h) Meclis ve encümen kararlarını uygulamak.

i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek.

j) Belediye personelini atamak.

k) Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.

l) Şartsız bağışları kabul etmek.

m) Belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak.

n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilere yönelik hizmetleri yürütmek ve engelliler merkezini oluşturmak. ⁽⁶⁾

(6) 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "özürlülere" ve "özürlüler" ibareleri sırasıyla "engellilere" ve "engelliler" şeklinde değiştirilmiştir.

o) Temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak.

p) Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Belediye başkanının özlük hakları

Madde 39- Belediye başkanına nüfusu;

- a) 10.000'e kadar olan beldelerde 70.000,
 - b) 10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde 80.000,
 - c) 50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde 100.000,
 - d) 100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde 115.000,
 - e) 250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde 135.000,
 - f) 500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde 155.000,
 - g) 1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde 190.000,
 - h) 2.000.001'den fazla olan beldelerde 230.000,
- Gösterge rakamının Devlet memurları için belirle-

nen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek ödenir. Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplanmasında (c) bendinde belirtilen gösterge rakamı esas alınır.

Belediye başkanının görevli, izinli ve hasta bulunduğu sürelerde ödeneği kesilmez.

Belediye başkanlığı yapmış olanların, personel kanunlarına tâbi bir kadroya atanmaları hâlinde belediye başkanlığında geçen süreleri memuriyette geçmiş sayılır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımlar, aynı esas ve usûllere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü buldukları için de uygulanır.

Başkan vekili

Madde 40- Belediye başkanı izin, hastalık veya başka bir sebeple görev başında bulunmadığı hâllerde, bu süre içinde kendisine vekâlet etmek üzere, belediye meclisi üyeleri arasından birini başkan vekili olarak görevlendirir.

Başkan vekili, başkanın yetkilerine sahiptir.

Başkan vekiline, görev süresince başkana ödenen aylık brüt ödeneğin gün hesabı üzerinden ödenek verilir.

Stratejik plân ve performans programı

Madde 41- Belediye başkanı, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde; kalkınma plânı ve programı ile varsa bölge plânına uygun olarak stratejik plân ve ilgili olduğu yıl başından önce de yıllık performans programı hazırlayıp belediye meclisine sunar.

Stratejik plân, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu değildir.

Stratejik plân ve performans programı bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve belediye meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir.

Yetki devri

Madde 42- Belediye başkanı, görev ve yetkilerinden bir kısmını uygun gördüğü takdirde, yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredebilir.

İhtilâf hâli

Madde 43- Belediye başkanının kendisinin, birinci ve ikinci derecedeki kan ve kayın hısımlarının ve evlat-

lıklarının, belediye ile ihtilâflı olduğu durumlarda dava açılması ve bu davada belediyenin temsili, meclis birinci başkan vekili, bulunmadığı takdirde ikinci başkan vekili veya bunların yetkilendireceği kişiler tarafından yerine getirilir.

Belediye başkanlığının sona ermesi

Madde 44- Belediye başkanlığı, ölüm ve istifa hâllerinde kendiliğinden sona erer.

Belediye başkanının;

a) Mazeretsiz ve kesintisiz olarak yirmi günden fazla görevini terk etmesi ve bu durumun mahallin mülkî idare amiri tarafından belirlenmesi,

b) Seçilme yeterliğini kaybetmesi,

c) Görevini sürdürmesine engel bir hastalık veya engellilik durumunun yetkili sağlık kuruluşu raporuyla belgelenmesi, ⁽⁷⁾

d) Meclisin feshine neden olan eylem ve işlemlere katılması,

Hâllerinden birinin meydana gelmesi durumunda İçişleri Bakanlığının başvurusu üzerine Danıştay kararıyla başkanlık sıfatı sona erer.

(7) 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik" şeklinde değiştirilmiştir.

Belediye başkanlığının boşalması hâlinde yapılacak işlemler

Madde 45- Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması durumunda, vali tarafından belediye meclisinin on gün içinde toplanması sağlanır. Meclis, birinci başkan vekilinin, onun bulunmaması durumunda ikinci başkan vekilinin, onun da bulunmaması durumunda en yaşlı üyenin başkanlığında toplanarak;

a) Belediye başkanlığının boşalması veya seçim dönemini aşacak biçimde kamu hizmetinden yasaklanma cezasının verilmiş olması durumunda bir başkan,

b) Başkanın görevden uzaklaştırılması, tutuklanması veya seçim dönemini aşmayacak biçimde kamu hizmetinden yasaklama cezası alması durumunda bir başkan vekili, seçer.

Belediye başkanı veya başkan vekili belediye meclis üyeleri arasından ve gizli oyla seçilir. İlk iki oylamada üye tam sayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır. Dördüncü oylamada en fazla oy alan üye, belediye başkanı veya başkan vekili seçilmiş olur. Oyların eşitliği durumunda kur'a çekilir.

Birinci fıkranın (b) bendi uyarınca başkan vekili seçildikten sonra belediye başkanlığının (a) bendinde be-

lirtilen nedenlerle boşalması durumunda bu maddeye göre belediye başkanı seçilir.

Yeni seçilen belediye başkanının görev süresi, yerine seçildiği başkanın görev süresi ile sınırlıdır. Başkan vekili, yeni başkan seçilinceye veya görevden uzaklaştırılmış ya da tutuklanmış olan başkan göreve dönünceye kadar görev yapar.

Belediye başkanı veya başkan vekili seçilinceye kadar belediye başkanlığı görevi, meclis birinci başkan vekili, bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda vali tarafından görevlendirilecek bir kamu görevlisi tarafından yürütülür.

Belediye başkanı veya başkan vekili seçimi en geç onbeş gün içinde tamamlanmadığı takdirde belediye meclisinin feshine ilişkin hükümler uygulanır.

Belediye başkanı görevlendirilmesi

Madde 46- Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması ve yeni belediye başkanı veya başkan vekili seçiminin yapılamaması durumunda, seçim yapılmaya kadar belediye başkanlığına büyükşehir ve il belediyelerinde İçişleri Bakanı, diğer belediyelerde vali tarafından görevlendirme yapılır. Görevlendirilecek kişinin belediye başkanı seçilme yeterliğine sahip olması şarttır.

Dördüncü Bölüm

Organlara İlişkin Ortak Hükümler

Görevden uzaklaştırma

Madde 47- Görevleriyle ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan belediye organları veya bu organların üyeleri, kesin hükme kadar İçişleri Bakanı tarafından görevden uzaklaştırılabilir.

Görevden uzaklaştırma kararı iki ayda bir gözden geçirilir. Devamında kamu yararı bulunmayan görevden uzaklaştırma kararı kaldırılır.

Görevden uzaklaştırılanlar hakkında; kovuşturma açılmaması, kamu davasının düşmesi veya beraat kararı verilmesi, davanın genel af ile ortadan kaldırılması veya görevden düşürülmeyi gerektirmeyen bir suçla mahkûm olunması durumunda görevden uzaklaştırma kararı kaldırılır.

Görevden uzaklaştırılan belediye başkanına, görevden uzak kaldığı sürece aylık ödeneğinin üçte ikisi ödenir ve bu süre içinde diğer sosyal hak ve yardımlardan yararlanmaya devam eder.

ÜÇÜNCÜ KISIM - Belediye Teşkilâtı

Birinci Bölüm

Belediye Teşkilâtı ve Personeli

Belediye teşkilâtı

Madde 48- Belediye teşkilâtı, norm kadroya uygun olarak yazı işleri, malî hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşur.

Beldenin nüfusu, fizikî ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler oluşturulabilir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin kararıyla olur.

Norm kadro ve personel istihdamı

Madde 49- Norm kadro ilke ve standartları İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirlenir. Belediyenin ve bağlı kuruluşlarının norm kadroları, bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

Belediye personeli, belediye başkanı tarafından ata-

nır. Birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulur.

Belediye ve bağlı kuruluşlarında, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personel yıllık sözleşme ile çalıştırılabilir. Sözleşmeli personel eliyle yürütülen hizmetlere ilişkin boş kadrolara ayrıca atama yapılamaz. Bu personelin, yürütecekleri hizmetler için ihdas edilmiş kadro unvanının gerektirdiği nitelikleri taşımaları şarttır. Bu fıkra uyarınca sözleşmeli olarak istihdam edilecekler net ücret, söz konusu kadro unvanı için birinci derecenin birinci kademesi esas alınmak suretiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre tespit edilecek her türlü ödemeler toplamının net tutarının yüzde 25 fazlasını geçmemek üzere belediye meclisi kararıyla belirlenir. Genel hükümlere göre birinci dereceden kadro ihdas edilemeyen kadro unvanları için ise o kadro unvanından ihdası yapılmış en yüksek kadro derecesinin birinci kademesi esas alınır ve yapılacak ödemenin azami tutarı yukarıda belirtilen usûle göre tespit olunur. Bu fıkra hükümlerine

göre çalıştırılacak personel için İçişleri Bakanlığı unvanlar itibarıyla sınırlama getirebilir.

Avukat, mimar, mühendis (inşaat mühendisi ve harita mühendisi olmak kaydıyla) ve veteriner kadrosu bulunmayan veya işlerin azlığı nedeniyle bu unvanlarda kadrolu personel istihdamına ihtiyaç duyulmayan belediyelerde, bu hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, haftanın ya da ayın belirli gün veya saatlerinde kısmi zamanlı olarak sözleşme ile personel çalıştırılabilir. Kısmi zamanlı olarak çalıştırılacak personel sayısı yukarıda belirtilen her unvan için birden fazla olamaz ve bunlarla yapılacak sözleşme süresi takvim yılını aşamaz. Bunlara ödenecek net ücret, aynı unvanlı kadroların birinci derecesinin birinci kademesi için yapılması gereken bütün ödemeler toplamının net tutarının yarısını geçmemek ve çalıştırılacak süre ile orantılı olmak üzere belediye meclisi kararı ile tespit edilir. Bu fıkra uyarınca sözleşmeli personel olarak çalıştırılanlar için iş sonu tazminatı ödenmez ve işsizlik sigortası primi yatırılmaz. Bunlardan yaptıkları başka işler sebebiyle herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tâbi olanlar için sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primi yatırılmaz ve aynı kişi birden fazla belediye veya bağlı kuruluşta çalıştırılmaz.

Üçüncü ve dördüncü fıkra hükümleri uyarınca çalıştırılacak personele her ne ad altında olursa olsun sözleşme ücreti dışında herhangi bir ödeme yapılmaz ve ücret

mahiyetinde aynı ya da nakdî menfaat temin edilmez. Bu personel hakkında bu Kanunla düzenlenmeyen hususlarda vize şartı aranmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümler uygulanır. Bu personele ait sözleşme örnekleri sözleşmenin imzalanmasını izleyen 30 gün içinde İçişleri Bakanlığına gönderilir. **(Ek cümle: 29/6/2012-6338/16 md.)** Dördüncü fıkrada sayılan unvanlara ilişkin hizmetler dışında kalmak ve o hizmet için ihdas edilmiş kadro bulunmamak kaydıyla, İçişleri Bakanlığınca üçüncü fıkra çerçevesinde sözleşmeli personel istihdamı uygun görülmüş olan kadro unvanlarına ilişkin görevlerde, 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre münhasıran kısmi süreli olarak sözleşmeli personel çalıştırılabilir. (8)

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, belediye başkanının talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle, belediyelerin birim müdürü ve üstü yönetici kadrolarında geçici olarak görevlendirilebilirler. Bu şekilde görevlendirmelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) fıkrasında öngörülen şartlar dikkate alınır. Belediyelerde bu şekilde istihdam edilen personel kurumlarından izinli

24/7/2008 tarihli ve 5793 sayılı Kanunun 46 ncı maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri Bakanlığına ve Maliye Bakanlığına" ibaresi "İçişleri Bakanlığına" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

sayılırlar. Bu personelin görevlendirildikleri süre zarfındaki, görevlendirildikleri kadroya ait her türlü malî hakları ile kurumları tarafından karşılanması gereken sosyal güvenlik ve benzeri diğer hakları belediye tarafından ödenir. İzinli oldukları müddet, terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır ve terfi haklarını kazananlar başkaca bir işleme lüzum kalmaksızın terfi ettirilirlir. Bu şekilde görevlendirilenler, görevlendirme süresinin sona ermesinden itibaren onbeş gün içerisinde yazılı olarak kurumlarına başvurumaları hâlinde en geç bir ay içerisinde kadrolarına veya müktesebine uygun başka bir kadroya atanırlar.

Norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunan belediyelerde norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın; belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, nüfusu 50.000'e kadar olan belediyelerde bir, nüfusu 50.001-200.000 arasında olan belediyelerde iki, nüfusu 200.001-500.000 arasında olan belediyelerde üç, nüfusu 500.000 ve fazla olan belediyelerde dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilir. Bu şekilde görevlendirilen meclis üyelerine belediye başkanına verilen ödeneğin 2/3'ünü aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek aylık ödenek verilir ve taleplerine göre bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirilir. Bu şekilde görevlendirme, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmez ve be-

lediye meclisinin görev süresini aşamaz. Sosyal güvenlik prim ve benzeri giderlerden kurum karşılıkları belediye bütçesinden karşılanır.

Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir. Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir.

Sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç belediye memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının yüzde onunu ve Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayının (20.000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere, hastalık ve yıllık izinleri dâhil olmak üzere, çalıştıkları sürelerle orantılı olarak encümen kararıyla yılda en fazla iki kez ikramiye ödenebilir.

Personel devri

Madde 50- Bu Kanunun 8 ve 11 inci maddeleri uyarınca tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerin kadroları ve personeli; katılma hâlinde katıldıkları belediyeye, köye dönüştürülme hâlinde ilgili il özel idaresine devredilir. Devredilen personelden kadro ve görev unvanları değişmeyenler, aynı unvanlı kadrolara atanmış sayılırlar. Devredilen personelden durumlarına uygun boş kadro olmayanların veya mevcut kadro unvanı ile atamaları yapılamayanların kadro unvanları üç ay içerisinde ilgili belediye meclisi veya il genel meclisince aynı sınıf içerisinde kalmak kaydıyla değiştirilir. Bu değişiklikten itibaren bir ay içerisinde ilgililerin durumlarına uygun kadrolara atamaları yapılır. Söz konusu personel, atama işlemleri yapıncaya kadar devredildikleri belediye veya il özel idaresince ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilebilirler. Bunlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar eski kadrolarına ait aylık, ücret, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî haklarını devredildikleri belediye veya il özel idaresinden almaya devam ederler. Devredilen personelden memur statüsünde görev yapanların, atandıkları yeni kadrolarının aylık, ekgösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî hakları toplamının net tutarının, eski kadrolarına bağlı olarak en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî hakları toplamı net tutarından az

olması hâlinde aradaki fark giderilinceye kadar atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tâbi olmaksızın tazminat olarak ödenir.

Tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilen sözleşmeli personelin pozisyonları, (...) ⁽⁹⁾ başka bir işleme gerek kalmaksızın devredildikleri belediye veya il özel idaresi adına vize edilmiş sayılır. ⁽¹⁰⁾

İkinci Bölüm - Belediye Zabıtası, İtfaiye ve Acil Durum Plânlaması

Zabitanın görev ve yetkileri

Madde 51- Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular.

[9] Bu fıkrada yer alan "... avukat unvanlı pozisyonlar hariç olmak üzere, ..." ifadesi, Anayasa Mahkemesinin 24/1/2007 tarihli ve E.: 2005/95, K.: 2007/5 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

[10] Bu fıkrada yer alan "... avukat unvanlı pozisyonlar hariç olmak üzere, ..." ifadesi, Anayasa Mahkemesinin 24/1/2007 tarihli ve E.: 2005/95, K.: 2007/5 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

Görevini yaparken zabıtaya karşı gelenler, kolluk kuvvetlerine karşı gelenler gibi cezalandırılır.

Belediye zabıta teşkilâtının çalışma usûl ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşımaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile zabıta teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye, bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir.

Zabıta hizmetleri kesintisiz olarak yürütülür. Zabıta personelinin çalışma süresi ve saatleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın, hizmetin aksatılmadan yürütülmesini sağlayacak şekilde düzenlenir. Belediye zabıta ve özel güvenlik hizmetlerinde fiilen çalışanlara, fazla mesai ücreti olarak yılı bütçe kanununda belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla belediye meclisi kararı ile tespit edilen maktu tutar ödenir.

İtfaiye

Madde 52- İtfaiye teşkilâtının çalışma usûl ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşımaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi

eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile itfaiye teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye bu yönetmeliğe aykırılı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir.

İtfaiye hizmetleri kesintisiz olarak yürütülür. İtfaiye personelinin çalışma süresi ve saatleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın, hizmetin aksatılmadan yürütülmesini sağlayacak şekilde düzenlenir. Belediye itfaiye teşkilâtında fiilen çalışanlara fazla mesai ücreti olarak yıllık bütçe kanununda belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla belediye meclisi kararı ile tespit edilen maktu tutar ödenir.

Acil durum plânlaması

Madde 53- Belediye; yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla beldenin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum plânlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar.

Acil durum plânlarının hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğer acil durum plânlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek te-

şekilleriyle üniversitelerin ve diğer mahallî idarelerin görüşleri alınır.

Plânlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli önlemler alınarak ikinci fıkrada sayılan idareler, kurumlar ve örgütlerle ortak programlar yapılabilir.

Belediye, belediye sınırları dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Belediyelerin Denetimi

Denetimin amacı

Madde 54- Belediyelerin denetimi; faaliyet ve işlemlerde hataların önlenmesine yardımcı olmak, çalışanların ve belediye teşkilâtının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla; hizmetlerin süreç ve sonuçlarını mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre tarafsız olarak analiz etmek, karşılaştırmak ve ölçmek; kanıtlara dayalı olarak değerlendirmek, elde edilen sonuçları rapor hâline getirerek ilgililere duyurmaktır.

Denetimin kapsamı ve türleri

Madde 55- Belediyelerde iç ve dış denetim yapılır. Denetim, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, malî ve performans denetimini kapsar.

İç ve dış denetim 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Ayrıca, belediyenin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından İçişleri Bakanlığı tarafından da denetlenir.

Belediyelere bağılı kuruluş ve işletmeler de yukarıdaki esaslara göre denetlenir.

Denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur.

Faaliyet raporu

Madde 56- Belediye başkanı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plân ve performans programına göre yürütölen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini ve belediye borçlarının durumunu açıklayan faaliyet raporunu hazırlar. Faaliyet raporunda, bağılı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilir.

Faaliyet raporu nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneğı İçişleri Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

Hizmetlerde aksama

Madde 57- Belediye hizmetlerinin ciddi bir biçimde aksatıldığıının ve bu durumun halkın sağılık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilediğinin İçişleri

Bakanlığının talebi üzerine yetkili sulh hukuk hâkimi tarafından belirlenmesi durumunda İçişleri Bakanı, hizmetlerde meydana gelecek aksamanın giderilmesini, hizmetin özelliğine göre makul bir süre vererek belediye başkanından ister.

Aksama giderilemezse, söz konusu hizmetin yerine getirilmesini o ilin valisinden ister. Bu durumda vali, aksaklığı öncelikle belediyenin araç, gereç, personel ve diğer kaynaklarıyla giderir. Mümkün olmadığı takdirde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarını da kullanabilir. Ortaya çıkacak maliyet vali tarafından İller Bankasına bildirilir ve İller Bankasınca o belediyenin müteakip ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden belediyeye ayrılan paydan valilik emrine gönderilir.

İçişleri Bakanlığının talebi üzerine sulh hukuk hâkimi tarafından alınan karara karşı ilgili belediyece asliye hukuk mahkemesine itiraz edilebilir.

Denetimle ilgili diğer hükümler

Madde 58- Denetimin yapılması ve faaliyet raporunun hazırlanması hususunda bu Kanunda hüküm bulunmayan durumlarda 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile diğer kanunların ilgili hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

Malî Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Belediyenin Gelir ve Giderleri

Belediyenin gelirleri

Madde 59- Belediyenin gelirleri şunlardır:

- a) Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları.
- b) Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay.
- c) Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler.
- d) Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler.
- e) Belediye meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler.
- f) Faiz ve ceza gelirleri.
- g) Bağışlar.
- h) Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler.
- i) Diğer gelirler.

Büyükşehir belediyelerinde büyükşehir sınırları ve mücavir alanları içinde belediyelerince tahsil edilen emlak vergisi tutarının tamamı ilgili ilçe ve ilk kademe belediyeleri tarafından alınır. Bunlardan büyükşehir belediyesine veya özel idareye ayrıca pay kesilmez.

Belediyenin giderleri

Madde 60- Belediyenin giderleri şunlardır:

a) Belediye binaları, tesisleri ile araç ve malzemelerinin temini, yapımı, bakımı ve onarımı için yapılan giderler.

b) Belediyenin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yol-luklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer gider-ler.

c) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım gider-leri.

d) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler.

e) Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler.

f) Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri.

g) Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler.

h) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ile sigorta giderleri.

i) Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar. ⁽¹¹⁾

j) Dava takip ve icra giderleri.

k) Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri.

l) Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler.

m) Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve proje giderleri.

n) Sosyo-kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler.

o) Belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri.

p) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler.

r) Şartlı bağışlarla ilgili yapılacak harcamalar.

s) İmar düzenleme giderleri.

t) Her türlü proje giderleri.

[11] 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere" şeklinde değiştirilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Bütçesi

Belediye bütçesi

Madde 61- Belediyenin stratejik plânına ve performans programına uygun olarak hazırlanan bütçe, belediyenin malî yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterir, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin verir.

Bütçeye ayrıntılı harcama programları ile finansman programları eklenir.

Bütçe yılı Devlet malî yılı ile aynıdır.

Bütçe dışı harcama yapılamaz.

Belediye başkanı ve harcama yetkisi verilen diğer görevliler, bütçe ödeneklerinin verimli, tutumlu ve yerinde harcanmasından sorumludur.

Bütçenin hazırlanması ve kabulü

Madde 62- Belediye başkanı tarafından hazırlanan bütçe tasarısı eylül ayının birinci gününden önce encümene sunulur ve İçişleri Bakanlığına gönderilir. İçişleri Bakanlığı belediye bütçe tahminlerini konsolide eder ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca merkezi yönetim bütçe tasarısına eklenmek

üzere eylül ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına bildirir. Encümen, bütçeyi inceleyerek görüşüyle birlikte kasım ayının birinci gününden önce belediye meclisine sunar.

Meclis bütçe tasarısını yılbaşından önce, aynen veya değiştirerek kabul eder. Ancak, meclis bütçe denkliğini bozacak biçimde gider artırıcı ve gelir azaltıcı değişiklikler yapamaz. Kabul edilen bütçe, malî yılbaşından itibaren yürürlüğe girer.

Harcama yetkilisi

Madde 63- Belediye bütçesiyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.

Kesinhesap

Madde 64- Her yıl bütçesinin kesin hesabı, belediye başkanı tarafından hesap döneminin bitiminden sonra nisan ayı içinde encümene sunulur. Kesin hesap, belediye meclisinin mayıs ayı toplantısında görüşülerek karara bağlanır.

Kesin hesabın görüşülmesi ve kesinleşmesinde, bütçeye ilişkin hükümler uygulanır.

Bütçe sistemi

Madde 65- Belediye bütçesi ile muhasebe işlemleri-

ne ilişkin esas ve usûller Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Geçmiş yıl bütçesinin devamı

Madde 66- Herhangi bir nedenle yeni yıl bütçesi kesinleşmemiş ise yeni bütçenin kesinleşmesine kadar geçen yıl bütçesi uygulanır.

Bütçenin kabulüne kadar yapılan işlemler yeni yıl bütçesine göre yapılmış sayılır.

Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri

Madde 67- Belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe, sera, refüj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri; araç kiralama, kontrollük, temizlik, güvenlik ve yemek hizmetleri; makine-teçhizat bakım ve onarım işleri; bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri; sağlıkla ilgili destek hizmetleri; fuar, panayır ve sergi hizmetleri; baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetler; kanal bakım ve temizleme, alt yapı ve asfalt yapım ve onarımı, trafik sinyalizasyon ve aydınlatma bakımı, sayaç okuma ve sayaç sökme-takma işleri ile ilgili hizmetler; toplu ulaşım ve taşıma hizmetleri; sosyal tesislerin işletilmesi ile ilgili işler, süresi ilk mahallî ida-

reler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.

Üçüncü Bölüm

Borçlanma ve İktisadî Girişimler

Borçlanma

Madde 68- Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usûl ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir:

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan belediye, ödeme plânını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme plânını yeterli görmediği belediyenin kredi isteklerini reddeder.

c) Tahvil ihracı, yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.

d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

e) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile yapabilir.

f) Belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz. Dış kaynak gerektiren projelerde Hazine Müsteşarlığının görüşü alınır.

Yukarıda belirtilen usûl ve esaslara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda 5237 sayılı Türk

Ceza Kanununun görevi kötüye kullanmaya ilişkin hükümleri uygulanır.

Belediye, varlık ve yükümlülüklerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı malî tablolarını üçer aylık dönemler hâlinde İçişleri Bakanlığına, Maliye Bakanlığına, Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığına ve Hazine Müsteşarlığına gönderir.

Arsa ve konut üretimi

Madde 69- Belediye; düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlarına göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve alt yapılı arsalar üretmek; konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları trampa etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla iş birliği yapmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek yetkisine sahiptir.

Belediye, bu amaçla bütçesinden gerekli parayı ayırmak suretiyle işletme tesis edebilir.

Arsalar hariç üretilen konut ve işyerlerinin satışı 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir. O belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya onsekiz yaşından küçük çocuklarına ait

konutu olmayan dar gelirliler ile afete maruz kalanlara, sanayi bölgelerinden nakledileceklerine ve üyelerinin tamamı bu durumda olan kooperatiflere, bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre oluşturulan takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere arsa tahsisi yapılabilir. Durumları 775 sayılı Gecekondu Kanununun 25 inci maddesine uyan kimselere de bu maddeye göre arsa ve konut sağlanabilir. Bu fıkranın uygulama esasları, İçişleri Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanacak çerçeve yönetmeliğe uygun olarak belediye meclisleri tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Şirket kurulması

Madde 70- Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilir.

İşletme tesisi

Madde 71- Belediye, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini İçişleri Bakanlığının izniyle bütçe içinde işletme kurarak yapabilir.

Borç ve alacakların takas ve mahsubu

Madde 72- (Mülga: 24/7/2008-5793/47 md.)

ALTINCI KISIM - Çeşitli ve Son Hükümler

Birinci Bölüm - Çeşitli Hükümler

Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ⁽¹²⁾

Madde 73- (Değişik: 17/6/2010-5998/1 md.)

Belediye, belediye meclisi kararıyla; konut alanları, sanayi alanları, ticaret alanları, teknoloji parkları, kamu hizmeti alanları, rekreasyon alanları ve her türlü sosyal donatı alanları oluşturmak, eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek, kentin tarihi ve kültürel dokusunu korumak veya deprem riskine karşı tedbirler almak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilir. Bir alanın kentsel dönüşüm ve gelişim alanı olarak ilan edilebilmesi için yukarıda sayılan hususlardan birinin veya bir kaçının gerçekleşmesi ve bu alanın belediye veya mücavir alan sınırları içerisinde bulunması şarttır. Ancak, kamunun mülkiyetinde veya kullanımında olan yerlerde kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı ilan edilebilmesi ve uygulama yapılabilmesi için ilgili belediyenin talebi ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının

(12) 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Kanununun 17 nci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "yapılabilmesi Bakanlar Kurulu kararına bağlıdır." ibaresi "yapılabilmesi için ilgili belediyenin talebi ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca bu yönde karar alınması şarttır." şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca bu yönde karar alınması şarttır.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı olarak ilan edilecek alanın; üzerinde yapı olan veya olmayan imarlı veya imarsız alanlar olması, yapı yükseklik ve yoğunluğunun belirlenmesi, alanın büyüklüğünün en az 5 en çok 500 hektar arasında olması, etaplar halinde yapılabilmesi hususlarının takdiri münhasıran belediye meclisinin yetkisindedir. Toplamı 5 hektardan az olmamak kaydı ile proje alanı ile ilişkili birden fazla yer tek bir dönüşüm alanı olarak belirlenebilir.

Büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde kentsel dönüşüm ve gelişim projesi alanı ilan etmeye büyükşehir belediyeleri yetkilidir. Büyükşehir belediye meclisince uygun görülmesi halinde ilçe belediyeleri kendi sınırları içinde kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilir.

Büyükşehir belediyeleri tarafından yapılacak kentsel dönüşüm ve gelişim projelerine ilişkin her ölçekteki imar planı, parselasyon planı, bina inşaat ruhsatı, yapı kullanma izni ve benzeri tüm imar işlemleri ve 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmaya büyükşehir belediyeleri yetkilidir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında bulunan yapıların boşaltılması, yıkımı ve kamulaştırılmasının

da anlaşma yolu esastır. Kentsel dönüşüm ve gelişim projesi kapsamında bulunan gayrimenkul sahipleri ve belediye tarafından açılacak davalar, mahkemelerde öncelikle görüşülür ve karara bağlanır.

Kentsel dönüşüm ve gelişim alanları içinde yer alan eğitim ve sağlık alanları hariç kamuya ait gayrimenkuller harca esas değer üzerinden belediyelere devredilir. Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında yıkılarak yeniden yapılacak münferit yapılarda ilgili vergi, resim ve harçların dörtte biri alınır.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarındaki gayrimenkul sahipleri ve 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanuna istinaden, hak sahibi olmuş kimselerle anlaşmaları halinde kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanında hakları verilir. 2981 sayılı Kanun kapsamına girmeyen gecekondu sahiplerine enkaz ve ağaç bedelleri verilir veya belediye imkanları ölçüsünde kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı dışında arsa veya konut satışı yapılabilir. Bu kapsamda bulunanlara Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ile işbirliği yapılmak suretiyle konut satışı da yapılabilir. Enkaz ve ağaç bedelleri arsa veya konut bedellerinden mahsup edilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilan edilen yerler-

de belediyelere ait gayrimenkuller ile belediyelerin anlaşma sağladığı veya kamulaştırdıkları gayrimenkuller üzerindeki inşaatların tamamı belediyeler tarafından yapılır veya yaptırılır. Belediye ile anlaşma yapmayan veya belediyece kamulaştırılmasına gerek duyulmayan gayrimenkul sahiplerinden proje alanında kendilerine 3194 sayılı Kanununun 18 inci maddesine göre ayrı ada ve parselde imar hakkı verilmemiş olanlar kamulaştırmasız el atma davası açabilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında yapılacak alt yapı ve rekreasyon harcamaları, proje ortak gideri sayılır. Belediyelere ait inşaatların proje ortak giderleri belediyeler tarafından karşılanır. Kendilerine ayrı ada veya parsel tahsis edilen gayrimenkul sahipleri ile kamulaştırma dışı kalan gayrimenkul sahipleri, sahip oldukları inşaatın toplam metrekaresi oranında proje ortak giderlerine katılmak zorundadır. Proje ortak gideri ödenmeden inşaat ruhsatı, yapılan binalara yapı kullanma izni verilemez; su, doğalgaz ve elektrik bağlanamaz.

Dönüşüm alanı sınırı kesinleştiği tarihte, bu sınırlar içindeki gayrimenkullerin tapu kütüğünün beyanlar hanesine kaydedilmek üzere tapu sicil müdürlüğüne, paf-tasında gösterilmek üzere kadastro müdürlüğüne bildirilir. Söz konusu gayrimenkullerin kaydında meydana gelen değişiklikler belediyeye bildirilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilan edilen yerler-

de; ifraz, tevhit, sınırlı aynı hak tesisi ve terkini, cins değişikliği ve yapı ruhsatı verilmesine ilişkin işlemler belediyenin izni ile yapılır. (İptal ikinci , üçüncü, dördüncü cümleler: Anayasa Mahkemesi'nin 18/10/2012 tarihli ve E.: 2010/82, K.:2012/159 sayılı Kararı ile) (...) ⁽¹³⁾

Belediye, kentsel dönüşüm ve gelişim projelerini gerçekleştirmek amacıyla; imar uygulaması yapmaya, imar uygulaması yapılan alanlardaki taşınmazların değerlerini tespit etmeye ve bu değer üzerinden hak sahiplerine dağıtım yapmaya veya hasılat paylaşımını esas alan uygulamalar yapmaya yetkilidir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim projelerinin uygulanması sırasında, tapu kayıtlarında mülkiyet hanesi açık olan veya aynı hakları davalı olan taşınmazlar doğrudan kamulaştırılarak bedelleri mahkemece tayin edilen bankaya belli olacak hak sahipleri adına bloke edilir. Belediye kentsel dönüşüm ve gelişim projelerinin uygulama alanında bulunan taşınmazların kamulaştırılması sırasında veraset ilamı çıkarmaya veya tapudaki kayıt malikine göre işlem yapmaya yetkilidir.

(Ek fıkra: 16/5/2012-6306/17 md.) Büyükşehirlerde büyükşehir belediye meclisinin, il ve ilçelerde belediye meclislerinin salt çoğunluk ile alacağı karar ile masrafların tamamı veya bir kısmı belediye bütçesinden kar-

[13] Söz konusu İptal Kararı 23/7/2013 tarihli ve 28716 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

şılanmak kaydıyla kentin uygun görülen alanlarında bina cephelerinde değişiklik ve yenileme ile özel aydınlatma ve çevre tanzimi çalışmaları yapılabilir. Cephe değişikliği yapılacak binalarda telif hakkı sahibi proje müelliflerine talep etmeleri hâlinde, değiştirilecek cephe veya cephelerin beher metrekaresi için bir günlük net asgari ücret tutarını geçmemek üzere telif hakkı ödenir. Büyükşehir belediye meclisince uygun görülmesi hâlinde, büyükşehir belediyesi içindeki ilçe belediyeleri kendi sınırları içinde bu fıkra belirtilen iş ve işlemleri yapabilir.

(Ek fıkra: 16/5/2012-6306/17 md.) Bina cephelerinde değişiklik ve yenileme ile özel aydınlatma ve çevre tanzimi çalışmaları için yapılması gereken iş, işlem ve yetkilendirmeler, kat maliklerinin arsa payı çoğunluğu ile verecekleri karara göre yapılır.

(Ek fıkra: 16/5/2012-6306/17 md.) Büyükşehir belediyelerince, kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilan edilen alanlar ile 5366 sayılı Kanuna göre yenileme alanı ilan edilen alanlarda veya bu Kanunun 75 inci maddesine göre kamu kurum ve kuruluşları ile protokol yapmaları hâlinde, büyükşehir belediye meclisi kararı ile, yıkılan ibadethane ve yurtların yerine veya ihtiyaç duyulan yerlerde ibadethane ve yurt inşa edilebilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim projesi kapsamındaki işler, kamu idareleriyle 75 inci madde çerçevesinde ortak hizmet projeleri aracılığıyla gerçekleştirilebilir.

Bu Kanunun konusu ile ilgili hususlarda Başbakanlık Toplu Konut İdaresine 2985 sayılı Kanun ve diğer kanunlarla verilen yetkiler saklıdır.

Yurt dışı ilişkileri

Madde 74- Belediye, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir.

Belediye bu teşekkül, organizasyon ve yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir veya kardeş kent ilişkisi kurabilir.

Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ve önceden İçişleri Bakanlığının izninin alınması zorunludur.

Diğer kuruluşlarla ilişkiler

Madde 75- Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

a) Mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak

hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Mahallî idareler ile merkezî idareye ait aslî görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynı ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel temin edebilir.

c) **(Değişik: 12/11/2012-6360/19 md.)** Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı ku-

ruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/19 md.) 5018 sayılı Kamu Malı Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanununun 10 uncu maddesi; belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler için uygulanmaz.

Kent konseyi

Madde 76- Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasî partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usul ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

Belediye hizmetlerine gönüllü katılım (14)

Madde 77- Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, engellilere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

Gönüllülerin nitelikleri ve çalıştırılmalarına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yazışma

Madde 78- Belediye, kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışabilir.

(14) 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere" şeklinde değiştirilmiştir.

Belediye tasarrufundaki yerler

Madde 79- Diğer kanunlarla getirilen hükümler saklı kalmak üzere, mezarlıklar ile belediye sınırları içinde bulunan ve sahipsiz arazi niteliğinde olan seyrangâh, harman yeri, koruluk, dinlenme yerleri, meydanlar, bataklık, çöp döküm sahaları, yıkılmış kale ve kulelerin arsaları ve enkazı ve benzeri yerler belediyenin tasarrufundadır.

Belediye tarafından deniz, akarsu ve gölden doldurma suretiyle kazanılan alanlar, Kıyı Kanunu ve ilgili mevzuata uygun olarak kullanılmak şartıyla Maliye Bakanlığı tarafından belediyelerin, büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerinin tasarrufuna bırakılır.

Şehirlerarası özel otobüs terminali işletmesi ve akaryakıt istasyonları

Madde 80- Belediye sınırları ve mücavir alanları içinde, kara yolu ile yolcu taşıma hakkına sahip gerçek ve tüzel kişilerin şehirlerarası otobüs terminali kurmalarına ve işletmeleri ile her türlü akaryakıt ile sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) ve sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) istasyonlarına nazım imar ve uygulama imar plânına uygun olmak kaydıyla belediye tarafından izin verilebilir. Akaryakıt istasyonlarına izin verilmesi için nazım imar plânında akaryakıt istasyonu olarak gösterilmesi şarttır. Bu

istasyonlara çalışma ruhsatı büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi tarafından verilir.

Ad verme, tanıtıcı amblem ve flama kullanımı

Madde 81- Cadde, sokak, meydan, park, tesis ve benzerlerine ad verilmesi ve beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerinin tespitine ilişkin kararlarda; belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğu, bunların değiştirilmesine ilişkin kararlarda ise meclis üye tam sayısının üçte iki çoğunluğunun kararı aranır. Bu kararlar mülkî idare amirinin onayı ile yürürlüğe girer.

Avukatlık ücretinin dağıtımı

Madde 82- Belediye lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekâlet ücretlerinin; avukatlara (49 uncu maddeye göre çalıştırılanlar dâhil) ve hukuk servisinde fiilen görev yapan memurlara dağıtımı hakkında 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

Yeniden değerlendirme oranının uygulanması

Madde 83- Bu Kanunun 15, 18 ve 34 üncü madde-

lerinde belirtilen parasal miktarlar, her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranına göre artırılır.

Uygulanmayacak hükümler ⁽¹⁵⁾

Madde 84- Bu Kanunla, belediyenin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle sınırlı olarak; 24.4.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanunu, 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu, 10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 12.9.1960 tarihli ve 80 sayılı 1580 Sayılı Belediye Kanununun 15 inci Maddesinin 58 inci Bendine Tevfikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hal'lerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanun, 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 14.6.1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, (...) (1) , 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu, 1.5.2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile

[15] 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Kanunun 47 nci maddesiyle, bu maddede yer alan "27.05.2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkındaki Kanun" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda bu Kanun hükümlerine aykırılık bulunması durumunda bu Kanun hükümleri uygulanır.

İkinci Bölüm - Değiştirilen, Eklenen ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Madde 85- a)(8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

b) (5.1.1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

c) 18.1.1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının mülga (d) bendi, “d) Belediye kurulması,” şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

d) 10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendindeki “ağaçlandırma yapmak,” ibaresinden sonra gelmek üzere “gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kenttin belirli yerlerinde toplamak; inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerlerini,” ibaresi, aynı maddenin üçüncü fıkrasının (d) bendindeki “belirtilen

hizmetlerden” ibaresinden sonra gelmek üzere “775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak,” ibaresi eklenmiş; 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna “Meclis kendi belirleyeceği bir ay tatil yapabilir.” Cümlesi ile 22 nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki “Büyükşehir belediyesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “1.hukuk müşaviri ve” ibaresi eklenmiş; 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen “Kasım ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır.” Cümlesi ile 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki “on gün içinde” ibaresi ve 15 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen “her dönem başı toplantısında,” ile 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında geçen “her yılın ilk olağan toplantısında” ibareleri madde metinlerinden çıkarılmıştır.

e) 22.2.2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine, “erozyonun önlenmesi,” ibaresinden sonra gelmek üzere “kültür, sanat, turizm,” ibaresi eklenmiş; (b) bendinde yer alan “kültür, turizm, gençlik ve spor” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş; 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Kasım ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır.” Cümlesi ile 15 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “on gün içinde” ibaresi madde metninden çıkarılmış; 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi “İl genel meclisi, bir yıl görev yapmak üzere üyeleri arasından en az üç, en fazla

beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir.” Şeklinde değiştirilmiş; 24 üncü maddesinin birinci fıkrasına “Meclis” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve komisyon” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkradaki “2600” ibaresi “6000” olarak değiştirilmiş; 36 ncı maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları madde metninden çıkarılmış ve “il özel idarelerinde sözleşmeli personel ile kısmi zamanlı sözleşmeli personel çalıştırılması hususunda Belediye Kanununun 49 uncu maddesi hükümleri uygulanır.” Cümlesi aynı maddeye üçüncü fıkra olarak eklenmiştir.

Merkezi idare tarafından yürütülen görev ve hizmetlere ait yatırımlardan ilgili bakanlıkça uygun görülenler, il özel idareleri eliyle de gerçekleştirilebilir. Bu yatırımlara ait ödenekler, ilgili kuruluş tarafından o il özel idaresi bütçesine aktarılır. İl özel idaresi bu yatırımların yüzde yirmibeşine kadar olan kısmı için kendi bütçesinden harcama yapabilir. Merkezi idare, ayrıca, desteklemek ve geliştirmek istediği hizmetleri proje bazında gerekli kaynaklarını ilgili il özel idaresine aktarmak suretiyle onlarla işbirliği içinde yürütebilir. Bu kaynak ve ödenekler özel idare bütçesi ile ilişkilendirilmez ve başka amaçla kullanılamaz.

f) 7.12.2004 tarihli ve 5272 sayılı Belediye Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

g) 29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 38 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

h) 12.4.2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4 üncü maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yürürlüğe giren mevzii imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir. İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesi sırasında işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır.

Üçüncü Bölüm

Geçici ve Son Hükümler

Geçici Madde 1- Bu Kanunun yayımı tarihinde personel giderlerine ilişkin olarak 49 uncu maddede belirtilen oranları aşmış olan belediyelerde bu oranların altına inilinceye kadar, boş kadro ve pozisyon bulunması ve bütçe imkânlarının yeterli olması kaydıyla 1.1.2005 tarihinde mevcut memur ve sözleşmeli personel sayısının yüzde onunu geçmemek üzere İçişleri Bakanlığınca zorunlu hâllere münhasır olacak şekilde verilecek izin dışında ilâve personel istihdam edilemez. Geçici iş pozisyonları için önceki yıldan fazla olacak şekilde vize yapılamaz.

Geçici Madde 2- Norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar belediyenin, bağlı kuruluşlarının ve mahallî idare birliklerinin memur kadrolarının ihdas ve iptalleri ile boş kadro değişiklikleri, İçişleri Bakanlığının teklifi, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yapılır. Norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar, Bakanlar Kurulu tarafından ihdas edilmiş mevcut kadrolar 49 uncu maddenin üçüncü fıkrasının uygulanması açısından norm kadro kabul edilir.

Sürekli işçi kadroları ile iş pozisyonları ise norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar İçişleri Bakanlığının vizesine tâbidir. İçişleri Bakanlığı vize yetkisini valiliklere devredebilir.

Geçici Madde 3- Bu Kanunun yayımlandığı tarihte 2000 yılı genel nüfus sayımına göre nüfusu 2.000'in altına düşen belediyelerin tüzel kişiliklerinin kaldırılarak köye dönüştürme işlemi, bu Kanunun 8 inci maddesi uygulamasından faydalanmak isteyen belediyeler için 31.12.2006 tarihine kadar uygulanmaz. Tüzel kişiliğin kaldırılmasında, birleşme veya katılma sonrasında 2000 yılı genel nüfus sayımı sonucuna göre oluşan toplam nüfus esas alınır.

5272 sayılı Belediye Kanununun geçici 4 üncü maddesine göre yapılan işlemler bu maddeye göre yapılmış sayılır.

Geçici Madde 4- 41 inci maddede öngörülen stratejik plân, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde hazırlanır.

Gecici Madde 5- Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile sermayesinin yüzde ellisinden fazlası belediyelere ait şirketlerin, 31.12.2004 tarihi itibariyle kamu kurum ve kuruluşlarından olan kamu ve özel hukuka tâbi alacakları, bunların diğer kamu kurum ve kuruluşlarına olan borçlarına karşılık olmak üzere 31.12.2005 tarihine kadar takas ve mahsup edilir. Bakanlar Kurulu bu süreyi altı aya kadar uzatmaya yetkilidir. Bu madde kapsamındaki alacak ve borç ifadesi bu alacak ve borçlara ilişkin fer'ileri ve cezaları da kapsar.

Yukarıdaki fıkra kapsamında yer alan kuruluşların takas ve mahsup işlemine konu olan veya olmayan borçları, genel bütçe vergi gelirlerinden her ay ayrılacak paylarının yüzde kırkını geçmemek üzere kesinti yapılarak tahsil edilir.

Bu maddeye göre yapılacak takas, mahsup ve kesinti işlemleri yılı bütçe kanunları ile ilişkilendirilmeksizin ilgili kuruluş ile uzlaşma komisyonu tarafından belirlenir; Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından karara bağlanır. **(Ek ibare: 26/12/2006-5568/8 md.)** 30/6/2006 tarihi itibarı ile Uzlaşma Komisyonu ile takas, mahsup ve kesinti yapılmasına ilişkin kararları imzalayan ancak Ba-

kanlar Kurulu tarafından söz konusu kararları henüz onaylanmayan ilgili kuruluşların işlemleri 28 Şubat 2007 tarihine kadar karara bağlanır. Bakanlar Kurulu, ilgili kuruluşların borç ödeme kapasitelerini de dikkate alarak ödenecek tutarları taksitlendirmeye, taksitlendirilen kısma Kanunun yayımını izleyen günden itibaren zam ve faiz uygulamamaya, bu borçların fer'i ve cezalarını geçmemek üzere indirim yapmaya yetkilidir.

(Ek fıkra: 26/12/2006-5568/8 md.) Bu madde uyarınca takas, mahsup ve kesinti işlemine tâbi tutulan borç ve alacaklar için ilgili kanunlarda öngörülen zamanaşımı süreleri işlemez.

İlgili kuruluşun uzlaşma ve hacizlerin kaldırılmasına dair başvurusunun uzlaşma komisyonunca kabul edilmesini müteakip 31.12.2004 tarihinden önceki borçlar için tatbik edilen hacizler kaldırılır.

Uzlaşma komisyonu Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan tarafından görevlendirilecek bir başkan ile İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Sayıştay Başkanlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı ve İller Bankası Genel Müdürlüğünden birer temsilciden oluşur.

Geçici Madde 6- (Ek: 26/12/2006-5568/9 md.; Mülga: 28/1/2010-5951/13 md.)

Geçici Madde 7- (Ek: 31/5/2012-6321/ 5 md.)

Bu Kanunun 52 nci maddesine göre çıkarılan Yönet-

melik çerçevesinde “İtfaiye Eri” kadro unvanına atanmak üzere açılmış olan sınav sonucunda başarılı oldukları ilan edildiği halde herhangi bir sebeple atamaları yapılmamış olanlar, bu işlemler sebebiyle dava açmış olmaları halinde davadan vazgeçmeleri, açmış oldukları dava lehlerine sonuçlananlar ise mahkeme tarafından karara bağlanmış tazminat veya geriye dönük maaş haklarından yazılı olarak feragat etmeleri kaydıyla, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde atama işlemleri tamamlanarak göreve başlatılır.

Yürürlük

Madde 86- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 87- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

3/7/2005 Tarihli Ve 5393 Sayılı Kanuna İşlenemeyen Hükümler

1) 17/6/2010 tarihli ve 5998 sayılı Kanununun Geçici Maddesi:

Geçici Madde 1 – (İptal: Anayasa Mahkemesi’nin 18/10/2012 tarihli ve E.: 2010/82, K.:2012/159 sayılı Kararı ile.) ⁽¹⁶⁾

[16] Söz konusu İptal Kararı 23/7/2013 tarihli ve 28716 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

**5393 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK
GETİREN MEVZUATIN/İPTAL EDEN ANAYASA
MAHKEMESİ KARARININ YÜRÜRLÜĞE
GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanun No.	Değiştiren Kanun Yürürlüğe giriş tarihi	Değiştiren Kanun Resmi Gazete Tarihi	Anayasa Mahkemesi Karar Tarih/No.	5393 sayılı Kanunun değiştirilen maddeleri
5538	12/7/2006	12/7/2006		14, 18
5568	30/12/2006	30/12/2006		Geçici Madde 5, Geçici Madde 6
	29/12/2007	29/12/2007	24/1/2007 E.:2005/95 K.:2007/5	14, 50
5594	10/3/2007	10/3/2007		12
5675	7/6/2007	7/6/2007		20
5747	22/3/2008	22/3/2008		11
5766	6/6/2008	6/6/2008		16
5793	6/8/2008	6/8/2008		49, 72
5951	5/2/2010	5/2/2010		Geçici madde 6
5998	24/6/2010	24/6/2010		73, İşlenemeyen Hüküm
5996	13/12/2010	13/6/2010		84
	22/6/2011	22/6/2010	4/2/2010 E.: 2008/27 K.: 2010/29	23
6306	31/5/2012	31/5/2012		73
6321	3/6/2012	3/6/2012		Geçici Madde 7
6360	6/12/2012	6/12/2012		8, 9, 12, 14, 15, 75
6338	1/1/2013	11/7/2012		49
6462	3/5/2013	3/5/2013		14, 38, 44, 60, 77
	23/7/2013	23/7/2013	18/10/2012 E.: 2010/82 K.: 2012/159	73, İşlenemeyen Hüküm
6495	2/8/2013	2/8/2013	28726	14

5216 SAYILI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KANUNU ⁽¹⁷⁾

Kanun Numarası: 5216

Kabul Tarihi: 10/7/2004

Yayımlandığı R.Gazete:

Tarih: 23/7/2004 **Sayı:**25531

Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5 Cilt: 43

Birinci Bölüm Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Kanunun amacı, büyükşehir belediyesi yönetiminin hukukî statüsünü düzenlemek, hizmetlerin plânlı, programlı, etkin, verimli ve uyum içinde yürütülmesini sağlamaktır.

[17] 6/3/2008 tarihli ve 5747 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve diğer kanunlarda ilk kademe belediyesine yapılan atıfların ilçe belediyesine yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Kapsam

Madde 2- Bu Kanun, büyükşehir belediyesiyle büyükşehir sınırları içindeki belediyeleri kapsar.

Tanımlar

Madde 3- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) (Değişik: 12/11/2012-6360/4 md.) Büyükşehir belediyesi: Sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idarî ve malî özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanılan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisini, ⁽¹⁸⁾

b) Büyükşehir belediyesinin organları: Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediye encümeni ve büyükşehir belediye başkanı,

c) İlçe belediyesi: Büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçe belediyesini,

(18) Bu bent, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminde yürürlüğe girmektedir. Bendin mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali

"a) Büyükşehir belediyesi: En az üç ilçe veya ilk kademe belediyesini kapsayan, bu belediyeler arasında koordinasyonu sağlayan; kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanılan; idarî ve malî özerkliğe sahip ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisini," şeklindedir.

d) (Mülga: 12/11/2012-6360/4 md.) ⁽¹⁹⁾ ifade eder.

İkinci Bölüm - Büyükşehir Belediyesinin Kuruluşu ve Sınırları

Kuruluş

Madde 4- (Değişik: 12/11/2012-6360/5 md.) ⁽²⁰⁾

Toplam nüfusu 750.000'den fazla olan illerin il belediyeleri kanunla büyükşehir belediyesine dönüştürülebilir.

[19] Bu bent, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Bendin mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali

"d) İlk kademe belediyesi: Büyükşehir belediye sınırları içinde ilçe kurulmaksızın oluşturulan ve büyükşehir ilçe belediyeleriyle aynı yetki, imtiyaz ve sorumluluklara sahip belediyeyi," şeklindedir.

[20] Bu madde, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminde yürürlüğe girmektedir. Maddenin mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali

"Belediye sınırları içindeki ve bu sınırlara en fazla 10.000 metre uzaklıktaki yerleşim birimlerinin son nüfus sayımına göre toplam nüfusu 750.000'den fazla olan il belediyeleri, fizikî yerleşim durumları ve ekonomik gelişmişlik düzeyleri de dikkate alınarak, kanunla büyükşehir belediyesine dönüştürülebilir." şeklindedir.

Büyükşehir belediyesinin sınırları

Madde 5- (Değişik: 12/11/2012-6360/6 md.) (21)

Büyükşehir belediyelerinin sınırları, il mülki sınırlarıdır.

İlçe belediyelerinin sınırları, bu ilçelerin mülki sınırlarıdır.

Büyükşehir belediyesine katılma

Madde 6- (Mülga: 12/11/2012-6360/13 md.) (22)

(Mülga ikinci fıkra: 6/3/2008-5747/3 md.)

[21] Bu madde, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminde yürürlüğe girmektedir. Maddenin mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali

"Büyükşehir belediyelerinin sınırları, adını aldıkları büyükşehirlerin belediye sınırlarıdır.

İlçe belediyelerinin sınırları, bu ilçelerin, büyükşehir belediyesi içinde kalan kısımlarının sınırlarıdır.

İlk kademe belediyelerinin, büyükşehir belediye sınırları dışında belediye sınırı olamaz." şeklindedir.

[22] Bu madde, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Maddenin mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali

"Büyükşehir belediyesinin sınırları çevresinde ve aynı il sınırları içinde bulunan belediye ve köylerin, büyükşehir belediyesine katılması konusunda Belediye Kanunu hükümleri uygulanır. Bu durumda katılma kararı, ilgili ilçe veya ilk kademe belediye meclisinin talebi üzerine, büyükşehir belediye meclisi tarafından alınır." Şeklindedir.

(Mülga üçüncü fıkra: 6/3/2008-5747/3 md.)

(Mülga dördüncü fıkra: 6/3/2008-5747/3 md.)

Üçüncü Bölüm - Büyükşehir Belediyesinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin

görev ve sorumlulukları ⁽²³⁾

Madde 7- Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) İlçe (...) ⁽²⁴⁾ belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin stratejik plânını, yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlamak. ⁽²⁵⁾

b) Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, bü-

[23] Bu madde başlığı "Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" iken, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

[24] Bu fıkradaki "ve ilk kademe" ibaresi, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Maddenin mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali

"a) İlçe ve ilk kademe belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin stratejik plânını, yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlamak." Şeklinde dir.

[25] Bir önceki dipnota bakınız.

yükşehir belediye (...) ⁽²⁶⁾ sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak.

c) Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, par-

[26] Bu bentteki "ve mücavir" ibaresi, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Bendin mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali

"b) Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak." şeklindedir.

selasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak.

d) Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek.

e) Belediye Kanununun 69 ve 73 üncü maddelerindeki yetkileri kullanmak. (27)

f) Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

g) (Değişik: 12/11/2012-6360/7 md.) (1) Büyükşe-

[27] 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "68 ve 72 nci" ibaresi, "69 ve 73 üncü" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

hir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı ile bu yolların temizliği ve karla mücadele çalışmalarını yürütmek; kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek. (28)

h) Coğrafi ve kent bilgi sistemlerini kurmak.

i) Sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak; ağaçlandırma yapmak; gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yer-

[28] Bu bent, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Bendin mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali;

“g) Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımını sağlamak, kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek.” şeklindedir.

lerini, hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını, odun ve kömür satış ve depolama sahalarını belirlemek, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almak; büyükşehir katı atık yönetim plânını yapmak, yaptırmak; katı atıkların kaynaktan toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettmek; sanayi ve tıbbî atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunun için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettmek; deniz araçlarının atıklarını toplamak, toplatmak, arıtmak ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmak. (29)

j) Gıda ile ilgili olanlar dâhil birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri ruhsatlandırmak ve denetlemek, yiyecek ve içecek maddelerinin tahlillerini yapmak üzere laboratuvarlar kurmak ve işletmek.

k) Büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu veya işlettiği alanlarda zabıta hizmetlerini yerine getirmek.

l) Yolcu ve yük terminalleri, kapalı ve açık otopark-

[29] 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Kanunun 85 inci maddesiyle bu bende, "ağaçlandırma yapmak;" ibaresinden sonra gelmek üzere "gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerlerini," ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

lar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek.

m) Büyükşehirin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine nakdî yardım yapmak, malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara, teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere belediye meclis kararıyla ödül vermek. (30)

n) Gerektiğinde mabetler ile sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak. (31)

o) Kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve

[30] 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle, bu bentte yer alan "amatör spor kulüplerine" ibaresinden sonra gelmek üzere "nakdî yardım yapmak," ibaresi ile "derece alan sporculara" ibaresinden sonra gelmek üzere ", teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere" ibaresi eklenmiştir.

[31] 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle, bu bentte yer alan "Gerektiğinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "mabetler ile" ibaresi eklenmiştir.

kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlamak, bu amaçla bakım ve onarımını yapmak, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa etmek.

p) Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek.

r) Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak.

s) Mezarlık alanlarını tespit etmek, mezarlıklar tesis etmek, işletmek, işlettirmek, defin ile ilgili hizmetleri yürütmek.

t) Her çeşit toptancı hallerini ve mezbahaları yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek, imar plânında gösterilen yerlerde yapılacak olan özel hal ve mezbahaları ruhsatlandırmak ve denetlemek.

u) İl düzeyinde yapılan plânlara uygun olarak, doğal afetlerle ilgili plânlamaları ve diğer hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak; gerektiğinde diğer afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vermek; itfaiye ve acil yardım hizmetlerini yürütmek; patlayıcı ve yanıcı madde üretim ve depolama yerlerini tespit etmek, konut, iş-

yeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşları ile kamu kuruluşlarını yangına ve diğer afetlere karşı alınacak önlemler yönünden denetlemek, bu konuda mevzuatın gerektirdiği izin ve ruhsatları vermek.

v) Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak.

y) Merkezî ısıtma sistemleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek.

z) (Değişik: 12/11/2012-6360/7 md.) Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etme ve yıkım konusunda ilçe belediyelerinin talepleri hâlinde her türlü desteği sağlamak.

Büyükşehir belediyeleri birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen yetkilerini, imar plânlarına uygun olarak kullanmak ve ilgili belediyeye bildirmek zorundadır. (Değişik ikinci cümle: 12/11/2012-6360/7 md.) Büyükşehir belediyeleri birinci fıkranın (l), (s), (t) bentlerindeki görevleri ile temizlik hizmetleri ve adres ve numaralandırmaya ilişkin görevlerini belediye meclisi kararı ile ilçe belediyelerine devredebilir, birlikte yapabilirler.

(...)(4) belediyelerinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kanunlarla münhasıran büyükşehir belediyesine verilen görevler ile birinci fıkrada sayılanlar dışında kalan görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

b) Büyükşehir katı atık yönetim plânına uygun olarak, katı atıkları toplamak ve aktarma istasyonuna taşımak.

c) Sıhhi işyerlerini, 2 nci ve 3 üncü sınıf gayrisıhhi müesseseleri, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.

d) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerden; 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak, otopark, spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak; yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak; mesleki eğitim ve beceri kursları açmak; mabetler ile sağlık, eğitim, kültür tesis ve binalarının yapım, bakım ve onarımı ile kültür ve tabiat varlıkları ve tarihi dokuyu korumak; kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin geliştirilmesine ilişkin hizmetler yapmak.⁽³²⁾ (1)(2)(3)

e) Defin ile ilgili hizmetleri yürütmek.

[32] 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Kanunun 85 inci maddesiyle bu bende, "belirtilen hizmetlerden" ibaresinden sonra gelmek üzere "775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak," ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir. →

f) (Ek: 12/11/2012-6360/7 md.) Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etmek ve yıkmak.

(Değişik son fıkra: 1/7/2006-5538/23 md.) 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunuyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ve organize sanayi bölgelerine tanınan yetki ve sorumluluklar ile sivil hava ulaşımına açık havaalanları ve bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesisler bu Kanunun kapsamı dışındadır.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/7 md.) Büyükşehir ve ilçe belediyeleri tarım ve hayvancılığı desteklemek amacıyla her türlü faaliyet ve hizmette bulunabilirler.

Alt yapı hizmetleri

Madde 8- Büyükşehir içindeki alt yapı hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyükşehir

[32-1] 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle, bu bentte yer alan "beceri kursları açmak;" ibaresinden sonra gelmek üzere "matbetler ile" ibaresi eklenmiştir.

[32-2] 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "özürlüler" ibaresi "engelliler" şeklinde değiştirilmiştir.

[32-3] Bu fıkradaki "ilk kademe" ibaresi, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır.

belediye başkanı ya da görevlendirdiği kişinin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşların temsilcilerinin katılacağı alt yapı koordinasyon merkezi kurulur. Büyükşehir ilçe (...) (1) belediye başkanları kendi belediyesini ilgilendiren konuların görüşülmesinde koordinasyon merkezlerine üye olarak katılırlar. Alt yapı koordinasyon merkezi toplantılarına ayrıca gündemdeki konularla ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının (oda üst kuruluşu bulunan yerlerde üst kuruluşun) temsilcileri de davet edilerek görüşleri alınır. (33)

Alt yapı koordinasyon merkezi, kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlar tarafından büyükşehir içinde yapılacak alt yapı yatırımları için kalkınma plânı ve yıllık programlara uygun olarak yapılacak taslak programları birleştirerek kesin program hâline getirir. Bu amaç-

[33] Bu fıkradaki "ve ilk kademe" ibaresi, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Fıkranın mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali "Büyükşehir içindeki alt yapı hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyükşehir belediye başkanı ya da görevlendirdiği kişinin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşların temsilcilerinin katılacağı alt yapı koordinasyon merkezi kurulur. Büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediye başkanları kendi belediyesini ilgilendiren konuların görüşülmesinde koordinasyon merkezlerine üye olarak katılırlar. Alt yapı koordinasyon merkezi toplantılarına ayrıca gündemdeki konularla ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının (oda üst kuruluşu bulunan yerlerde üst kuruluşun) temsilcileri de davet edilerek görüşleri alınır." şeklindedir.

la, kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlar alt yapı koordinasyon merkezinin isteyeceği coğrafi bilgi sistemleri dâhil her türlü bilgi ve belgeyi vermek zorundadırlar. Kesin programlarda birden fazla kamu kurum ve kuruluşu tarafından aynı anda yapılması gerekenler ortak programa alınır. Ortak programa alınan alt yapı hizmetleri için belediye ve diğer bütün kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine konulan ödenekler, alt yapı koordinasyon merkezi bünyesinde oluşturulacak alt yapı yatırım hesabına aktarılır.

Ortak programa alınan hizmetler için kamu kurum ve kuruluş bütçelerinde yeterli ödeneğin bulunmadığının bildirilmesi durumunda, büyükşehir belediyesi veya ilgisine göre bağlı kuruluş bütçelerinden bu hizmetler için kaynak ayrılabilir. Kamu kurum ve kuruluşları alt yapı ortak yatırım hizmetleri için harcanan miktarda ödeneği, yeniden değerlendirme oranını da dikkate alarak ertesi yıl bütçesinde ayırır. Ayrılan bu ödenek belediye veya ilgili bağlı kuruluşunun hesabına aktarılır. Bu bedel ödenmeden ilgili kamu kurum veya kuruluşu, büyükşehir belediyesi sınırlarında yeni bir yatırım yapamaz.

Ortak programa alınmayan yatırımlar için bakanlıklar, ilgili belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşları alt yapı koordinasyon merkezi tarafından belirlenen programa göre harcamalarını kendi bütçelerinden yaparlar.

Koordinasyon merkezleri tarafından alınan ortak yatırım ve toplu taşımayla ilgili kararlar, belediye ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcıdır.

Alt yapı koordinasyon merkezinin çalışma esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. İçişleri Bakanlığı, çıkarılacak bu yönetmeliğin, alt yapı yatırım hesabının kullanılması ve ödenek tahsisi ve aktarmasına ilişkin kısımları hakkında, Maliye Bakanlığı ve Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarlığının görüşünü alır.

Ulaşım hizmetleri

Madde 9- (Değişik birinci fıkra: 12/11/2012-6360/8 md.) Büyükşehir içindeki kara, deniz, su, göl ve demiryolu üzerindeki her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyükşehir belediye başkanı ya da görevlendirdiği kişinin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları ile, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunun görevlendireceği ilgili odanın temsilcisinin katılacağı Ulaşım Koordinasyon Merkezi kurulur. İlçe belediye başkanları kendi belediyesini ilgilendiren konuların görüşülmesinde koordinasyon merkezlerine üye olarak katılırlar. Ulaşım Koordinasyon Merkezi toplantılarına ayrıca gündemdeki konularla ilgili üye olarak belirlen-

meven ulaşım sektörü ile ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından ihtisas meslek odalarının temsilcileri de davet edilerek görüşleri alınır.

Bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlenmesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dahilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır.

Ulaşım koordinasyon merkezi kararları, büyükşehir belediye başkanının onayı ile yürürlüğe girer.

Ulaşım koordinasyon merkezi tarafından toplu taşıma ile ilgili alınan kararlar, belediyeler ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcıdır.

Koordinasyon merkezinin çalışma esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Büyükşehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

Büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyelerinin yetkileri ve imtiyazları ⁽³⁴⁾

Madde 10- Büyükşehir ve ilçe belediyeleri; görevli oldukları konularda bu Kanunla birlikte Belediye Kanunu ve diğer mevzuat hükümleri ile ilgisine göre belediyelere tanınan yetki, imtiyaz ve muafiyetlere sahiptir.

Büyükşehir belediyesinin imar denetim yetkisi

Madde 11- Büyükşehir belediyesi, ilçe (...) ⁽³⁵⁾ (belediyelerinin imar uygulamalarını denetlemeye yetkilidir. Denetim yetkisi, konu ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi istemeyi, incelemeyi ve gerektiğinde bunların örneklerini almayı içerir. Bu amaçla istenecek her türlü bilgi ve belgeler en geç onbeş gün içinde verilir. İmar uy-

[34] Bu madde başlığı "Büyükşehir belediyesinin yetkileri ve imtiyazları" iken, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde, aynı maddede yer alan "ilçe ve ilk kademe" ibaresi ve "ilçe" şeklinde değiştirilmiştir.

[35] Bu fıkradaki "ve ilk kademe" ibaresi, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Fıkranın mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali "Büyükşehir belediyesi, ilçe ve ilk kademe belediyelerinin imar uygulamalarını denetlemeye yetkilidir. Denetim yetkisi, konu ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi istemeyi, incelemeyi ve gerektiğinde bunların örneklerini almayı içerir. Bu amaçla istenecek her türlü bilgi ve belgeler en geç onbeş gün içinde verilir. İmar uygulamalarının denetiminde kamu kurum ve kuruluşlarından, üniversiteler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından yararlanılabilir." şeklindedir.

gulamalarının denetiminde kamu kurum ve kuruluşlarından, üniversiteler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından yararlanılabilir. (36)

Denetim sonucunda belirlenen eksiklik ve aykırılıkların giderilmesi için ilgili belediyeye üç ayı geçmemek üzere süre verilir. Bu süre içinde eksiklik ve aykırılıklar giderilmediği takdirde, büyükşehir belediyesi eksiklik ve aykırılıkları gidermeye yetkilidir.

Büyükşehir belediyesi tarafından belirlenen ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapılar, gerekli işlem yapılmak üzere ilgili belediyeye bildirilir. Belirlenen imara aykırı uygulama, ilgili belediye tarafından üç ay içinde giderilmediği takdirde, büyükşehir belediyesi 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 32 ve 42 nci maddelerinde belirtilen yetkilerini kullanma hakkını haizdir. Ancak 3194 sayılı Kanunun 42 nci madde kapsamındaki konulardan dolayı iki kez ceza verilemez.

Dördüncü Bölüm

Büyükşehir Belediyesinin Organları

Büyükşehir belediye meclisi

Madde 12- Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir

(36) Bir önceki dipnota bakınız.

belediyesinin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilen üyelerden oluşur.

Büyükşehir belediye başkanı büyükşehir belediye meclisinin başkanı olup, büyükşehir içindeki diğer belediyelerin başkanları, büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesidir.

Büyükşehir ilçe (...) (37) belediye meclisleri ile bunların çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususlarda Belediye Kanunu hükümleri uygulanır. (38)

Meclis toplantısı (39)

Madde 13- Büyükşehir belediye meclisi, her ayın

[37] Bu fıkradaki "ve ilk kademe" ibaresi, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Fıkranın mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali "Büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediye meclisleri ile bunların çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususlarda Belediye Kanunu hükümleri uygulanır." şeklindedir.

[38] Bir önceki dipnota bakınız.

[39] Bu fıkradaki "ve ilk kademe" ibaresi, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Fıkranın mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali "Büyükşehir kapsamındaki ilçe ve ilk kademe belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararlar, kararın gelişinden itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar plânına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye başkanına gönderilir. [Ek cümle: 6/3/2008-5747/3 md.] Üç ay içinde büyükşehir belediye meclisinde görüşülmeyen kararlar onaylanmış sayılır." şeklindedir.

ikinci haftası önceden meclis tarafından belirlenen günde mutata toplantı yerinde toplanır (...) ⁽⁴⁰⁾. Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür. **(Ek cümle: 3/7/2005 - 5393/85 md.)** Meclis kendi belirleyeceği bir ay tatil yapabilir.

Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla belediye hudutları dahilinde meclis başkanının belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutata usullerle belde halkına duyurulur.

(Ek fıkra: 30/5/2007-5675/1 md.) Büyükşehir belediye başkanı, acil durumlarda lüzum görmesi halinde belediye meclisini bir yılda üç defadan fazla olmamak ve her toplantı bir birleşimi geçmemek üzere toplantıya çağırır. Olağanüstü toplantı çağırısı ve gündem en az üç gün önceden meclis üyelerine yazılı olarak duyurulur ve ayrıca mutata usullerle ilan edilir. Olağanüstü toplantılarda çağırışı gerektiren konuların dışında hiçbir konu görüşülemez.

[40] Bu fıkradaki "ve ilk kademe" ibaresi, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Fıkranın mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali "Büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediye meclisleri ile bunların çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususlarda Belediye Kanunu hükümleri uygulanır." şeklindedir.

Meclis kararlarının kesinleşmesi

Madde 14- Büyükşehir belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü belediye meclisi kararlarını, yedi gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere belediye meclisine iade edebilir.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de büyükşehir belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Büyükşehir belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine (...) ⁽⁴¹⁾ idarî yargıya başvurabilir.

(Değişik dördüncü fıkra: 6/3/2008-5747/3 md.)

Büyükşehir belediye meclisi ve ilçe belediye meclisi kararları, kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir. Mülkî idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.

(İptal beşinci fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 4/2/2010 tarihli ve E.: 2008/28, K.: 2010/30 sayılı Kararı ile.)

(41) Bu fıkradaki "ve ilk kademe" ibaresi, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Fıkranın mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali "Büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediye meclisleri ile bunların çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususlarda Belediye Kanunu hükümleri uygulanır." şeklindedir.

(Mülga altıncı fıkra: 6/3/2008-5747/3 md.)

(Mülga yedinci fıkra: 6/3/2008-5747/3 md.)

Büyükşehir kapsamındaki ilçe (...) ⁽⁴²⁾ belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararlar, kararın gelişinden itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar plânına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye başkanına gönderilir. (Ek cümle: 6/3/2008-5747/3 md.) Üç ay içinde büyükşehir belediye meclisinde görüşülmeyen kararlar onaylanmış sayılır. ⁽²⁾

Ihtisas komisyonları

Madde 15- Büyükşehir belediye meclisi, (...) ⁽⁴³⁾ üyeleri arasından seçilecek en az beş, en çok dokuz kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir.

[42] Bu fıkradaki "ve ilk kademe" ibaresi, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Fıkranın mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali

"Büyükşehir kapsamındaki ilçe ve ilk kademe belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararlar, kararın gelişinden itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar plânına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye başkanına gönderilir. (Ek cümle: 6/3/2008-5747/3 md.) Üç ay içinde büyükşehir belediye meclisinde görüşülmeyen kararlar onaylanmış sayılır." şeklindedir.

[43] 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Kanunun 85 inci maddesiyle 13 üncü maddenin birinci fıkrasının sonuna "Meclis kendi belirleyeceği bir ay tatil →

İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin büyükşehir belediye meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur. İmar ve bayındırlık komisyonu, çevre ve sağlık komisyonu, plân ve bütçe komisyonu, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyonunun kurulması zorunludur.

Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on işgünü, diğer komisyonlar ise beş iş günü toplanarak kendisine havale edilen işleri sonuçlandırır. Komisyon bu sürenin sonunda raporunu meclise sunmadığı takdirde, konu meclis başkanlığı tarafından doğrudan meclis gündemine alınır.

Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir. Gündemdeki konularla ilgili olmak üzere; kurum temsilcileri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversitelerin ilgili bölümlerinin, sendikalar (oda üst kuruluşu bulunan yerlerde üst kuruluşun, sendika konfederasyonunun bulunduğu yerde konfederasyonun) ve uzmanlaşmış sivil toplum örgütlerinin temsilcileri ile davet edilen uzman kişiler, oy hakkı olmaksızın ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

yapabilir.” cümlesi eklenmiş ve fıkrada geçen “Kasım ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır.” cümlesi ile 14 üncü maddenin üçüncü fıkrasında geçen “on gün içinde”, 15 inci maddenin birinci fıkrasında geçen “her dönem başı toplantısında,” ibareleri metinden çıkarılmıştır.

Ihtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra büyükşehir belediye meclisinde karara bağlanır.

Komisyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenecek maliyet bedeli karşılığında verilir.

Büyükşehir belediye encümeni

Madde 16- Büyükşehir belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin (...) (44) kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri genel sekreter, biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur.

Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, encümen toplantılarına genel sekreter başkanlık eder.

Büyükşehir belediye encümeninin başkanı ve seçilmiş üyelerine, (12.000) gösterge rakamının Devlet memur aylıkları için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu miktarın yarısı ödenir.

(44) 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Kanununun 85 inci maddesiyle bu arada yer alan "her yılın ilk olağan toplantısında" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Büyükşehir belediye başkanı

Madde 17- Büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir belediye idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Büyükşehir belediye başkanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre büyükşehir belediyesi sınırları içindeki seçmenler tarafından doğrudan seçilir.

Büyükşehir belediye başkan vekili, Belediye Kanunundaki usullere göre belirlenir. Ancak, büyükşehir kapsamındaki ilçe (...) (45) belediye başkanları büyükşehir belediye başkan vekili olamaz. (46)

Büyükşehir ve ilçe belediye başkanları görevlerinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor klüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz. (47)

(45) Bu fıkradaki "ve ilk kademe" ibaresi, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Fıkranın mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali

"Büyükşehir belediye başkan vekili, Belediye Kanunundaki usullere göre belirlenir. Ancak, büyükşehir kapsamındaki ilçe ve ilk kademe belediye başkanları büyükşehir belediye başkan vekili olamaz." şeklindedir.

(46) Bu fıkradaki "ve ilk kademe" ibaresi, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Fıkranın mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali

"Büyükşehir belediye başkan vekili, Belediye Kanunundaki usullere göre belirlenir. Ancak, büyükşehir kapsamındaki ilçe ve ilk kademe belediye başkanları büyükşehir belediye başkan vekili olamaz." şeklindedir.

(47) 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "büyükşehir kapsamındaki ilçe ve ilk kademe" ibaresi "ilçe" şeklinde değiştirilmiştir.

Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri

Madde 18- Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilatının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, beldenin ve belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi hazırlamak ve uygulamak, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini belirlemek, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

c) Büyükşehir belediye meclisi ve encümenine başkanlık etmek, bu organların kararlarını uygulamak.

d) Bu Kanunla büyükşehir belediyesine verilen görev ve hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli önlemleri almak.

e) Büyükşehir belediyesinin ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin etkin ve verimli yönetilmesini sağlamak, büyükşehir belediyesi ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin bütçe tasarılarını, bütçe üzerindeki değişiklik önerilerini ve bütçe kesin hesap cetvellerini hazırlamak.

f) Büyükşehir belediyesinin hak ve menfaatlerini izlemek, alacak ve gelirlerinin tahsilini sağlamak.

g) Yetkili organların kararını almak şartıyla, büyükşehir belediyesi adına sözleşme yapmak, karşılıksız bağışları kabul etmek ve gerekli tasarruflarda bulunmak.

h) Mahkemelerde davacı veya davalı sıfatıyla ve resmî mercilerde büyükşehir belediyesini temsil etmek, belediye ve bağlı kuruluş avukatlarına veya özel avukatlara temsil ettirmek.

i) Belediye personelini atamak, belediye ve bağlı kuruluşlarını denetlemek.

j) Gerektiğinde bizzat nikâh kıymak.

k) Diğer kanunların belediye başkanlarına verdiği görev ve yetkilerden büyükşehir belediyesi görevlerine ilişkin olan hizmetleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.

l) **(İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 25/1/2007 tarihli ve E.: 2004/79, K.: 2007/6 sayılı Kararı ile.)**

m) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilerle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere engelli merkezleri oluşturmak. ⁽⁴⁸⁾

(Mülga son fıkra: 12/11/2012-6360/13 md.)

[48] 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "özürlülerle" ve "özürlü" ibareleri sırasıyla "engellilerle" ve "engelli" şeklinde değiştirilmiştir.

Belediye başkanlığının sona ermesi

Madde 19- Belediye Kanunundaki hükümler saklı kalmak kaydıyla büyükşehir belediye meclisinin feshine neden olan eylem ve işlemlere katılan büyükşehir ve ilçe belediye başkanlarının görevlerine Danıştay kararıyla son verilir. (49)

Danışmanlar

Madde 20- Nüfusu iki milyonu aşan büyükşehir belediyelerinde on, diğer büyükşehir belediyelerinde beşi geçmemek üzere başkan danışmanı görevlendirilebilir. Danışman olarak görevlendirileceklerin en az dört yıllık yüksek öğrenim kurumlarından mezun olması şarttır. Danışman olarak görevlendirilme, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dahil, ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmez. Danışmanların görev süreleri sözleşme süresi ile sınırlıdır. Ancak bu süre belediye başkanının görev süresini aşamaz.

Danışmanlara, her türlü ödemeler dâhil, büyükşehir belediyesi genel sekreterine ödenen brüt aylık miktarının % 75'ini aşmamak üzere belediye meclisinin belirlediği miktarda brüt ücret ödenir.

[49] 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle, bu maddede yer alan ", ilçe ve ilk kademe" ibaresi "ve ilçe" şeklinde değiştirilmiştir.

Beşinci Bölüm

Büyükşehir Belediyesi Teşkilâtı ve Personeli

Büyükşehir belediyesi teşkilâtı

Madde 21- Büyükşehir belediyesi teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşur.

Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi büyükşehir belediyesi meclisinin kararı ile olur.

Büyükşehir belediyesinde başkan yardımcısı bulunmaz. (**Değişik ikinci cümle: 24/10/2011-KHK-661/59 md.**) Hizmetlerin etkili ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için, genel sekretere yardımcı olmak üzere, norm kadroya uygun olarak genel sekreter yardımcısı atanabilir.

Büyükşehir belediyesinde hizmetlerin yürütülmesi belediye başkanı adına onun direktifi ve sorumluluğu altında mevzuat hükümlerine, belediyenin amaç ve politikalarına, stratejik plânına ve yıllık programlarına uygun olarak genel sekreter ve yardımcıları tarafından sağlanır.

Personel istihdamı

Madde 22- Büyükşehir belediyesi personeli büyükşehir belediye başkanı tarafından atanır. Personelden müdür ve üstü unvanlı olanlar ilk toplantıda büyükşehir belediye meclisinin bilgisine sunulur.

(Değişik ikinci fıkra: 24/10/2011-KHK-661/60 md.) Genel sekreter, belediye başkanının teklifi üzerine İçişleri Bakanı tarafından atanır. Genel sekreter kadrosuna atananlar, genel idare hizmeti sınıfına dahil bakanlık genel müdürleri, genel sekreter yardımcısı kadrosuna atananlar bakanlık müstakil daire başkanları, 1. hukuk müşaviri ve daire başkanlığı kadrosuna atananlar ise bakanlık daire başkanları için ilgili mevzuatında öngörülen ek gösterge, makam, görev ve temsil tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca ödenen zam ve tazminatlardan aynen yararlanırlar.

(Mülga üçüncü fıkra: 24/10/2011-KHK-661/60 md.)

Sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç belediye memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının % 10'unu ve Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayının (30.000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere hastalık ve yıllık izinleri dahil olmak üzere, çalıştıkları sürelerle orantılı olarak encümen kararıyla yılda en fazla iki kez ikramiye ödenebilir.

Altıncı Bölüm - Malî Hükümler

Büyükşehir belediyesinin gelirleri

Madde 23- Büyükşehir belediyesinin gelirleri şunlardır:

a) (Mülga: 2/7/2008-5779/8 md.)

b) (Mülga: 2/7/2008-5779/8 md.)

c) 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan oran ve esaslara göre büyükşehir belediyesince tahsil olunacak at yarışları dahil müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinin % 20'si müşterek bahislere konu olan yarışların yapıldığı yerin belediyesine, % 30'u nüfuslarına göre dağıtılmak üzere diğer ilçe (...) (50) belediyelerine ayrıldıktan sonra kalan % 50'si.

d) Büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar içinde tahsil edilecek her türlü belediye vergi, resim ve harçları.

e) 7 nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilân ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretleri.

f) 7 nci maddenin (f) bendine göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin ilçe (...) (51) belediyelerine, nüfuslarına göre dağıtılacak %50'sinden sonra kalacak %50'si.

[50] Bu fıkralardaki "ve ilk kademe" ibareleri, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır.

[51] Bu fıkralardaki "ve ilk kademe" ibareleri, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır.

g) Hizmetlerin büyükşehir belediyesi tarafından yapılması şartıyla 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda belirtilen oran ve esaslara göre alınacak yol, su ve kanalizasyon harcamalarına katılma payları.

h) Kira, faiz ve ceza gelirleri.

i) Kamu idare ve müesseselerinin yardımları.

j) Bağlı kuruluşların kesin hesaplarındaki gelirleri ile giderleri arasında oluşan fazlalık sonucu aktarılacak gelirler.

k) Büyükşehir belediyesi iktisadî teşebbüslerinin safi hasılatından büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenecek oranda alınan hisseler.

l) Büyükşehir belediyesinin taşınır ve taşınmaz mal gelirleri.

m) Yapılacak hizmetler karşılığı alınacak ücretler.

n) Şartlı ve şartsız bağışlar.

o) Diğer gelirler.

(Mülga ikinci fıkra: 2/7/2008-5779/8 md.)

Büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşları ile ilçe (...)(1) belediyeleri; tahsil ettikleri vergiler ve benzeri malî yükümlülüklerden birbirlerine ödemeleri gereken paylar ile su, atık su ve doğalgaz bedellerini zamanında yatırmadıkları takdirde, ilgili belediye veya bağlı kuruluşun talebi üzerine söz konusu tutar, İller Bankası tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri pa-

yından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılır. (Değişik ikinci cümle: 21/4/2005-5335/28 md.) Gecikmeden kaynaklanacak faiz ve benzeri her türlü zararın tazmininden, ilgili ilçe (...) ⁽⁵²⁾ belediye başkanı ve sayman şahsen sorumludur. Bu fıkra hükmü, ilçe (...) ⁽⁵³⁾ belediyeleri hesabına yapılacak her türlü aktarmaları zamanında yapmayan büyükşehir belediye başkanı, bağlı kuruluş genel müdürleri ve saymanları hakkında da uygulanır.

Büyükşehir belediyesinin giderleri

Madde 24- Büyükşehir belediyesinin giderleri şunlardır:

- a) Belediye hizmet binaları ve tesislerin temini, bakım ve onarımı için yapılan giderler.
- b) Belediye personeline ve belediyenin seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim ile diğer giderler.

[52] Bu fıkradaki "veya ilk kademe" ibareleri, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır.

[53] Bu fıkralardaki "ve ilk kademe" ibareleri, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır.

c) İlçe, (...) ⁽⁵⁴⁾ belediyeleri ile bağlı kuruluşlara yapacakları yardımlar ve ortak proje giderleri.

d) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri.

e) Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler.

f) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler.

g) Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve birliklerle ilgili ortaklık payı ile üyelik aidatı giderleri.

h) Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler.

i) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ve sigorta giderleri.

j) Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar. ⁽⁵⁵⁾

[54] Bu bentteki "ilk kademe" ibaresi, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Bendin mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali

"c) İlçe, ve ilk kademe belediyeleri ile bağlı kuruluşlara yapacakları yardımlar ve ortak proje giderleri." şeklindedir.

[55] 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere" şeklinde değiştirilmiştir.

k) Dava takip ve icra giderleri.

l) Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri.

m) Avukatlık, danışmanlık ve denetim ödemeleri.

n) **(İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 25/1/2007 tarihli ve E.: 2004/79, K.:2007/6 sayılı Kararı ile.; Yeniden düzenleme: 12/11/2012-6360/9 md.)** Bu Kanunda büyükşehir belediyesine verilen görevlerle sınırlı olarak, yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kuruluşlar ve sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve diğer proje giderleri.

o) Spor, sosyal, kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler.

p) Büyükşehir belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri.

r) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler.

Büyükşehir belediye bütçesi

Madde 25- Büyükşehir belediye bütçesi ile ilçe (...) ⁽⁵⁶⁾ belediyelerinden gelen bütçeler büyükşehir belediye meclisine sunulur ve büyükşehir belediye meclisince ya-

[56] Bu fıkralardaki "ve ilk kademe" ibareleri, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır.

tırım ve hizmetler arasında bütünlük sağlayacak biçimde aynen veya değiştirilerek kabul edilir.

Büyükşehir ve ilçe belediye bütçeleri, büyükşehir belediye meclisinde aynı toplantı döneminde ve birlikte görüşülerek karara bağlanır ve tek bütçe hâlinde bastırılır. (57)

Büyükşehir belediye meclisi, ilçe (...) (58) belediyelerinin bütçelerini kabul ederken;

a) Bütçe metnindeki kanun, tüzük ve yönetmeliklere aykırı madde ve ibareleri çıkarmaya veya değiştirmeye,

b) Belediyenin tahsile yetkili olmadığı gelirleri çıkarmaya, kanunî sınırlar üzerinde veya altında belirlenmiş olan vergi ve harçların oran ve miktarlarını kanunda öngörülen sınırlarına çekmeye,

c) Kesinleşmiş belediye borçları için bütçeye konulması gerekir de konulmamış ödeneği eklemeye,

d) Ortak yatırım programına alınan yatırımlar için gerekli ödeneği eklemeye,

yetkilidir.

[57] 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanununun 12 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe" ibaresi "Büyükşehir ve ilçe" şeklinde değiştirilmiştir.

[58] Bu fıkralardaki "ve ilk kademe" ibareleri, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır.

Büyükşehir belediye meclisince ilçe (...) (59) belediye bütçelerinde yapılan değişikliklere karşı on gün içinde Danıştaya itiraz edilebilir. Danıştay, itirazı otuz gün içinde karara bağlar.

Bütçenin hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin diğer hususlarda Belediye Kanunu hükümleri uygulanır.

Şirket kurulması

Madde 26- (Değişik: 29/3/2011-6215/21 md.) (60)

Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir. Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler. Büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere,

(59) Bu fıkralardaki "ve ilk kademe" ibareleri, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır.

(60) 12/4/2011 tarihli ve 27903 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 29/3/2011 tarihli ve 6215 sayılı Kanunun hükmü olan bu madde metni, 13/4/2011 tarihli ve 27904 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan düzeltmesiyle birlikte işlenmiştir.

8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir. **(Ek cümle: 12/11/2012-6360/10 md.)** Ancak, bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

Yedinci Bölüm - Çeşitli Hükümler

Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon

Madde 27- (Değişik birinci fıkra: 12/11/2012-6360/11 md.) Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyon, büyükşehir belediyesi tarafından sağlanır. Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri veya ilçe belediyelerinin kendi aralarında hizmetlerin yürütülmesiyle ilgili ihtilaf çıkması durumunda, büyükşehir belediye meclisi yönlendirici ve düzenleyici karar almaya yetkilidir.

(...) ⁽⁶¹⁾ büyükşehir belediyelerinde meydan, bulvar,

(61) Bu fıkradaki "yeni kurulan" ibaresi, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır. Fıkranın mahalli idareler genel seçimine kadar yürürlükteki hali "Yeni kurulan büyükşehir belediyelerinde meydan, bulvar, cadde, yol, sokak, park, spor ve kültürel tesislerin büyükşehir belediyesi ile büyükşehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dağılımına ilişkin esaslar büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenir." şeklindedir.

cadde, yol, sokak, park, spor ve kültürel tesislerin büyükşehir belediyesi ile büyükşehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dağılımına ilişkin esaslar büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenir.

Büyükşehir belediyesi mücavir alanlarının ilçe (...) (62) belediyeleri arasındaki bölüşümü büyükşehir belediye meclisince yapılır.

Büyükşehir belediyesi, 7 nci maddede sayılan hizmetleri, malî ve teknik imkânları çerçevesinde, nüfus ve hizmet alanlarını dikkate alarak, bu hizmetlerden yararlanacak büyükşehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dengeli olarak yürütmek zorundadır. İlçe (...) (63) belediyelerine ait görevlerden bir veya birkaçı, bedeli kendileri tarafından karşılanmak ve istekte bulunmak kaydıyla, büyükşehir belediye meclisinin kararına dayanarak, ortaklaşa veya bizzat büyükşehir belediyesi tarafından yapılabilir. (64)

(62) Bu fıkralardaki "ve ilk kademe" ibareleri, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır.

(63) Bu fıkradaki "veya ilk kademe" ibareleri, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır.

(64) Bu fıkralardaki "ve ilk kademe" ve "veya ilk kademe" ibareleri, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır.

Büyükşehir belediyesi, ilçe (...) (65) belediyeleri ile ortak projeler geliştirebilir ve yatırım yapabilir. Büyükşehir belediyesi, kesinleşmiş en son yıl bütçe gelirinin % 10'unu aşmamak ve bütçede ödeneği ayrılmış olmak şartıyla, ilgili belediyenin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için büyükşehir belediye başkanının teklifi ve meclisin kararıyla ilçe ve ilk kademe belediyelerine malî ve aynı yardım yapabilir. (66)

Büyükşehir belediyesi ile bağlı kuruluşları, belediye başkanının onayı ile birbirlerinin nakit ihtiyacını karşılayabilir. Bu şekildeki ödünç vermelerde faiz uygulanmaz.

Yapılacak herhangi bir yatırımın büyükşehir belediyesi ile bağlı kuruluşlarından bir veya birkaçını aynı anda ilgilendirdiği ve tek elden yapılmasının maliyetleri düşüreceğinin anlaşıldığı durumlarda, büyükşehir belediye meclisi, yatırımı kuruluşlardan birinin yapmasına karar verebilir. Bu takdirde yatırımın ilgili diğer kurumu ilgilendiren kısmına ait harcama tutarı o kurumun hesabında borç, yatırımcı kuruluş hesabında alacak olarak gösterilir.

(65) Bu fıkralardaki "ve ilk kademe" ibareleri, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır.

(66) Bu fıkrada yer alan "% 3'ünü" ibaresi 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle "% 10'unu" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir. Bu fıkralardaki "ve ilk kademe" ibareleri, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden sonraki ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra yürürlükten kalkmaktadır.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/11 md.) İmar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler tahsil tarihinden itibaren kırkbeş gün içinde büyükşehir belediyesine aktarılır. Büyükşehir belediyeleri bu geliri tasdikli plan ve beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanır. Bu gelirler bu fıkroda belirtilen amaç dışında kullanılamaz.

Diğer hükümler ⁽⁶⁷⁾

Madde 28- Belediye Kanunu ve diğer ilgili Kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri ilgisine göre büyükşehir ve ilçe belediyeleri hakkında da uygulanır.

Değiştirilen hükümler

Madde 29-30- (18.1.1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 31- 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hük-

[67] 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle, bu maddede yer alan "büyükşehir" ibaresinden sonra gelen ", büyükşehir ilçe ve ilk kademe" ibaresi "ve ilçe" şeklinde değiştirilmiştir.

münde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile aynı Kanunun ek ve değişiklikleri; 9.8.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin üçüncü paragrafı yürürlükten kaldırılmıştır.

(Ek fıkra: 30/12/2004 – 5281/40 md.) Kanunlarda ve diğer mevzuatta, 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile değişikliklerine yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

Ek Madde 1- (Ek:1/7/2005-5378/40 md.)

Büyükşehir belediyelerinde engellilerle ilgili bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme, danışmanlık, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri vermek üzere engelli hizmet birimleri oluşturulur. Bu birimler, faaliyetlerini engellilere hizmet amacıyla kurulmuş vakıf, dernek ve bunların üst kuruluşlarıyla işbirliği hâlinde sürdürürler. Engelli hizmet birimlerinin kuruluş, görev, yetki, sorumluluk ve işleyişine ilişkin usûl ve esaslar Özürlüler İdaresi Başkanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir. ⁽⁶⁸⁾

(68) 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "özürlülerle", "özürlü", "özürlülere" ve "Özürlü" ibareleri sırasıyla "engellilerle", "engelli", "engellilere" ve "Engelli", şeklinde değiştirilmiştir.

Ek Madde 2- (Ek: 6/3/2007-5594/1 md.)

Birleşme, katılma veya geçici 2 nci madde gereğince büyükşehir belediyesi sınırlarına giren belediyelerin yürütmekte olduğu su, kanalizasyon, katı atık, ulaşım, her çeşit yolcu ve yük terminalleri, toptancı halleri, mezba- ha, mezarlık ve itfaiye hizmetlerine ilişkin olmak üzere bina, tesis, araç, gereç, taşınır ve taşınmaz malları ve bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik yatırım, alacak ve borçları büyükşehir belediyesine veya ilgili bağlı kuruluşuna devredilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hizmet alanlarında Devlet memuru olarak çalışmakta olanlar kadrolarıyla birlikte, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre sözleşmeli personel statüsünde çalışmakta olanlar ise bu şekilde çalışmalarına esas teşkil eden kadrolar ile birlikte büyükşehir belediyesine veya ilgili bağlı kuruluşuna devredilir. Devredilen personelin aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî haklarının ödenmeye devam olunması, atanma ve kadro unvanlarının yeniden düzenlenmesinde 5393 sayılı Kanunun 50 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hizmet alanlarında ilgili mevzuatı uyarınca ihdası ya da vizesi yapılmış sürekli işçi kadrolarında veya geçici iş pozisyonlarında 4857 sayılı İş Kanununa göre çalışmakta

olanlar ise mevcut kadro ve pozisyonları ile birlikte büyükşehir belediyesine veya ilgili bağlı kuruluşuna devredilir. Devredilen işçilerin ücret ile diğer malî ve sosyal hakları, devir işleminden önce haklarında uygulanmakta olan toplu iş sözleşmesi veya bireysel iş sözleşmesi hükümlerine göre belirlenmeye devam olunur. Pozisyon değişikliği hali dahil yapılacak bu devir işlemi, ücret ile diğer malî ve sosyal haklarda değişiklik yapılmasına hak kazandırmaz ve başka bir toplu iş sözleşmesinin uygulanmasını isteme hakkını vermez. Devir işleminden sonra yapılacak toplu iş sözleşmelerine ise bu işçilerin mevcut ücret ile diğer malî haklarında diğer işçiler için kararlaştırılacak artış oranı veya miktarını geçecek şekilde artış öngören ya da diğer işçilerden farklı yeni malî ve sosyal haklar verilmesini sağlayacak hükümler konulamaz.

Bu madde uyarınca personel devri yapılan büyükşehir belediyesinin talebi üzerine, büyükşehir belediyesinin veya bağlı kuruluşun norm kadro alt grubunu veya bulunduğu alt grup itibarıyla ihdas edilebilecek kadro sayılarını, devir işlemini takip eden bir yıl içerisinde tekrar belirlemeye İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

Bu madde kapsamında yapılacak devir işlemleri, söz konusu belediyelerin temsiline imkân verecek şekilde valiliklerce teşekkül ettirilecek komisyonlarca yürütülür.

Daha önce yapılan devirler hariç olmak üzere, devir

işlemleri bu maddenin yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde tamamlanır. Devir işlemleri kesinleşene kadar söz konusu hizmetler, ilgili belediyesince yürütülmeye devam olunur.

Büyükşehir belediyesi sınırlarına giren belediyelerin, kanunların verdiği yetkiye dayanarak yürütmekte oldukları toplu taşıma ve ulaşım hizmetlerinin, gerçek ve tüzel kişilere yaptırılması amacıyla verilen ruhsat, imtiyaz sözleşmesi ve ulaşım araçları kira sözleşmesi, ruhsatta öngörülen süre ve sahip oldukları hat güzergâhı ile sınırlı olmak şartıyla herhangi bir işleme gerek kalmaksızın büyükşehir belediyesi toplu taşıma ve ulaşım sistemine dahil edilir.

Geçici Madde 1- Büyükşehir belediyeleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki yıl içinde büyükşehirin 1/25.000 ölçekli nazım imar plânlarını yapar veya yaptırır.

Geçici Madde 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte; büyükşehir belediye sınırları, İstanbul ve Kocaeli ilinde, il mülkî sınırıdır. Diğer büyükşehir belediyelerinde, mevcut valilik binası merkez kabul edilmek ve il mülkî sınırları içinde kalmak şartıyla, nüfusu bir milyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı yirmi kilometre, nüfusu bir milyondan ik milyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı otuz kilometre, nüfusu iki milyondan fazla olan büyükşehirlerde yarıçapı elli kilo-

metre olan dairenin sınırı büyükşehir belediyesinin sınırını oluşturur.

(Mülga ikinci fıkra: 6/3/2008-5747/3 md.)

Bu sınırlar içinde kalan köylerin tüzel kişiliği sona ererek mahalleye dönüşür. Bu şekilde oluşan mahallelerin katılacağı ilçe veya ilk kademe belediyesi, büyükşehir belediye meclisince belirlenir. Orman köylerinin tüzel kişiliği devam eder. Ancak ormanlarla ilgili diğer kanun hükümleri saklı kalmak üzere bu köyler imar bakımından büyükşehir belediyesinin mücavir alanı sayılırlar. Bu köylerde su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütme görev ve yetkisi ilgili büyükşehir belediyesine bağlı su ve kanalizasyon idaresine aittir.

Birinci fıkra gereğince büyükşehir belediyesi kapsamına alınan ilçelerin mülki sınırları içinde kalan belediye ve köyler ile, büyükşehir belediyesi kapsamına alınan belediyelerin mücavir alan sınırları içerisinde bulunan köylerden; birinci fıkrada belirtilen mesafelerin dışında kalan belediye ve köyler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde belediye meclisi veya köy ihtiyar heyetinin talebi üzerine büyükşehir belediye meclisinin kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile başka bir işleme gerek kalmaksızın büyükşehir belediye sınırları içine alınabilir. Bu köylerin mahalle olarak hangi ilçe veya ilk kademe belediyesine katılacakları aynı meclis kararında gösterilir.

Birinci fıkra gereğince büyükşehir kapsamına alınan belediyelerin sınırlarında yerleşim düzeni gerekleri dikkate alınarak bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir sene içinde büyükşehir belediye meclisinin talebi üzerine İçişleri Bakanlığınca gerekli değişiklikler yapılabilir.

Büyükşehir belediye sınırlarına alınan belediyelerin organları büyükşehir belediyesi ilçe veya ilk kademe belediyesi organları; köy muhtar ve ihtiyar heyeti ise mahalle muhtar ve ihtiyar heyeti olarak ilk mahalli idareler genel seçimine kadar görevlerine devam ederler.

Tüzel kişiliği kalkan köylerin malvarlıkları hak, alacak ve borçları mahalle olarak katıldıkları belediyeye devredilir.

Büyükşehir belediye kapsamına alınma nedeniyle meydana gelecek mülki sınır değişiklikleri katılma durumuna uygun olarak 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümlerine göre çözülür.

Geçici Madde 3- (Değişik birinci fıkra: 26/12/2006-5568/6 md.) Büyükşehir belediyeleri ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sermayesinin % 50'sinden fazlası büyükşehir belediyelerine ait şirketlerin; 31/12/2004 tarihi itibarıyla kamu kurum ve kuruluşlarından olan kamu ve özel hukuka tâbi alacakları, bunların diğer kamu kurum ve kuruluşlarına olan borçlarına karşılık olmak üzere, 28/2/2007 tarihine kadar takas ve mahsup edilir. Bu süreyi 31/3/2007 tarihine kadar uzat-

maya, Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan yetkilidir. Bu madde kapsamındaki alacak ve borç ifadesi bu alacak ve borçlara ilişkin fer'ileri ve cezaları da kapsar.

Yukarıdaki fıkra kapsamında yer alan kuruluşların takas ve mahsup işlemine konu olan veya olmayan borçları, genel bütçe vergi gelirlerinden her ay ayrılacak paylarının % 40'ını geçmemek üzere kesinti yapılarak tahsil edilir. (69) (1)

Bu maddeye göre yapılacak takas, mahsup ve kesinti işlemleri yılı bütçe kanunları ile ilişkilendirilmeksizin ilgili kuruluş ile uzlaşma komisyonu tarafından belirlenir; Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından karara bağlanır. Bakanlar Kurulu, ilgili kuruluşların borç ödeme kapasitelerini de dikkate alarak ödenecek tutarları taksitlendirmeye, taksitlendirilen kısma Kanunun yayımını izleyen günden itibaren zam ve faiz uygulatmamaya, bu borçların fer'i ve cezalarını geçmemek üzere indirim yapmaya yetkilidir. (1)

(69) 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanununun 28 inci maddesiyle ikinci fıkrada geçen "mahsup" ibaresi, "takas ve mahsup", üçüncü fıkrasında geçen "mahsup ve kesinti işlemleri" ibaresi, "takas, mahsup ve kesinti işlemleri" şeklinde değiştirilmiş dördüncü fıkraya "Sayıştay Başkanlığı" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı" ibaresi eklenmiştir.

(Ek fıkra: 26/12/2006-5568/6 md.) Bu madde uyarınca takas, mahsup ve kesinti işlemine tâbi tutulan borç ve alacaklar için ilgili kanunlarda öngörülen zamanaşımı süreleri işlemez.

(Ek fıkra: 21/4/2005-5335/28 md.) İlgili kuruluşun uzlaşma ve hacizlerin kaldırılmasına dair başvurusunun uzlaşma komisyonunca kabul edilmesini müteakip 31.12.2004 tarihinden önceki borçlar için tatbik edilen hacizler kaldırılır.

Uzlaşma komisyonu Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan tarafından görevlendirilecek bir başkan ile İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Sayıştay Başkanlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı ve İller Bankasından birer temsilciden oluşur. Büyükşehir belediyeleri için ayrıca uzlaşma komisyonu kurulmaz. Belediyeler için kurulan komisyon büyükşehir belediyeleri için de görev yapar. ⁽¹⁾

Geçici Madde 4- Bu Kanunun yayımı tarihinde profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapan veya yönetiminde bulunan belediye başkanları, en geç 1.1.2005 tarihine kadar bu kulüplerin başkanlığından ve yönetimindeki görevlerinden ayrılırlar.

Geçici Madde 5 – (Ek: 26/12/2006-5568/7 md.; Mülga: 28/1/2010-5951/13 md.)

Yürürlük

Madde 32- Bu Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi 1.1.2005 tarihinde, aynı maddenin ikinci fıkrası yayımını izleyen ay başında, diğer maddeleri ise yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 33- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

5216 Sayılı Kanuna İşlenemeyen Hükümler

1- 2/7/2005 tarihli ve 5390 sayılı Kanunun hükmüdür:

GEÇİCİ MADDE- 5216 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince büyükşehir belediyesi kapsamına alınan ilçelerin mülkî sınırları içinde kalan, ancak aynı fıkarda belirtilen sınırlar dışında olan belediye ve köyler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki yıl içinde belediye meclisi veya köy ihtiyar heyetinin talebi üzerine büyükşehir belediye meclisinin kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile başka bir işleme gerek kalmaksızın büyükşehir belediye sınırları içine alınabilir. Bu köylerin mahalle olarak hangi ilçe veya ilk kademe belediyesine katılacakları aynı meclis kararında gösterilir.

5216 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince merkezleri büyükşehir belediyesi sınırları dışında kalan ilçelerin, büyükşehir belediye sınırları içine giren belediye ve köyleri, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki yıl içinde belediye meclisi veya mahalle ihtiyar heyetinin kararı ve büyükşehir belediye meclisinin görüşü üzerine İçişleri Bakanlığının onayı ile başka bir işleme gerek kalmaksızın, eski statüleriyle, büyükşehir belediye sınırları dışına çıkarılabilir.

5216 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesine göre büyükşehir sınırları içinde kalan orman köylerinin tüzel kişiliği devam eder. Ancak ormanlarla ilgili diğer kanun hükümleri saklı kalmak üzere bu köyler imar bakımından büyükşehir belediyesinin mücavir alanı sayılırlar. Bu köylerde su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütme görev ve yetkisi ilgili büyükşehir belediyesine bağlı su ve kanalizasyon idaresine aittir. Bu tür hizmetler karşılığı orman köylerinde yaşayan nüfusa göre genel bütçeden alınacak İller Bankası payı ilgili büyükşehir belediyesine aktarılır.

5216 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin Numarası	5216 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
5281	31	23/7/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 31/12/2004
5335	6, 7, 23, 27 ve Geçici Madde 3	27/4/2005
5378	Ek Madde 1	7/7/2005
5390	Madde 6 ve İşlenemeyen hüküm	13/7/2005
5393	7, 13, 14, 15, 16 ve 22	13/7/2005
5538	7	12/7/2006
5568	Geçici Madde 3 ve 5	30/12/2006
5594	Ek Madde 2	10/3/2007
5675	13	7/6/2007
5747	6, 14 ve Geçici Madde 2	22/3/2008
5779	23	1/7/2008 tarihinden geçerli olmak üzere 15/7/2008
5951	Geçici Madde 5	5/2/2010
6215	26	12/4/2011
KHK/661	21, 22	2/11/2011
6360	7, 9, 10, 17, 18, 19, 24, 25, 26, 27, 28 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 17, 23, 24, 25, 27	6/12/2012 Kanunun Resmi Gazete'de yayım tarihi olan 6/12/2012 tarihinden itibaren yapılacak ilk mahalli genel seçimde
6462	7, 18, 24, Ek Madde 1	3/5/2013

BELEDİYE MECLİSİ ÇALIŞMA YÖNETMELİĞİ

Birinci Bölüm

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı; belediye meclisinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik belediye meclisinin, meclis başkanlık divanının, meclis ihtisas ve denetim komisyonlarının çalışma usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu Yönetmelik, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 19 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Yönetmelikte geçen;

Kanun: 5393 sayılı Belediye Kanunu,

Meclis: Belediye meclisini,

Encümen: Belediye encümenini,

Başkan: Belediye meclisi başkanını,

Başkanlık divanı: Meclis başkanı, meclis birinci ve ikinci başkan vekilleri ile katip üyeleri,

Komisyon: İhtisas komisyonlarını ve denetim komisyonunu,

Dönem: Belediye meclisinin 1 Ocak ile 31 Aralık tarihleri arasında kapsayan bir yıllık çalışma süresini,

Toplantı: Meclisin bir ay içinde yaptığı birleşimlerin tamamını,

Birleşim: Meclisin bir gün içinde yaptığı oturumların tamamını,

Oturum: Bir birleşimin ara ile bölünen kısımlardan her birini,

Salt çoğunluk: Belli sayının yarısından az olmayan çoğunluğu,

Nisbî çoğunluk: Aynı yöndeki oyların, diğer oy topluluklarından fazla olması durumunu,

Nitelikli çoğunluk: Kanunun belli durumlarda ara-

diğı üçte iki veya dörtte üç gibi belirli bir çoğunluğu,

Oybirliğı: Meclis toplantısında bütün oyların aynı yönde olması durumunu,

Oyçokluğu: Meclis toplantısında oyların aynı yönde olmaması durumunu ifade eder.

İkinci Bölüm - Toplantı Usul ve Esasları

Meclisin ilk toplantısı

Madde 5- Meclis, mahalli idareler seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır. Başkan tarafından meclisin en genç iki üyesi geçici kâtip olarak davet olunur. Başkanlıkça yoklama yapılarak salt çoğunluğun mevcut olduğu tespit edildikten sonra meclis, birinci ve ikinci başkan vekillerini, en az iki kâtip üyeyi seçer. Kâtip üyeler seçildikten sonra en genç iki üye yerlerini seçilmiş kâtip üyelere bırakırlar.

Ayrıca, bu toplantıda encümene üye seçimi, il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000 in üzerindeki belediyelerde plân ve bütçe komisyonuna, imar ve bayındırlık komisyonuna ve diğer komisyonlara gerekirse üye seçimi yapılır.

Meclis toplantıları

Madde 6- Meclis toplantısı her ayın ilk haftası başlatılır ve ara verilmeden tamamlanır. Ancak ilk haftanın tamamının resmi tatile rastlaması halinde takip eden ilk çalışma günü toplantı günü olarak belirlenebilir. Resmi tatile rastlayan günlerde çalışmaya ara verilebilir.

Meclis, toplantıların haftanın hangi günü yapılacağını genel olarak belirleyebileceği gibi, her toplantının sonunda gelecek ay toplantısının hangi gün yapılacağını da kararlaştırabilir. Meclisin bu konuda karar almaması halinde toplantı günü başkan tarafından tayin edilir.

Büyükşehir belediye meclisi her ayın ikinci haftası toplanır. İlçe ve ilk kademe belediye meclisi toplantıları büyükşehir belediye meclisi toplantısından önce bitirilecek şekilde düzenlenir.

Meclis, başkanlık divanı, encümen ve denetim komisyonu üyeliği seçiminin yapılacağı, faaliyet raporu, bütçe ve kesin hesabı ile belli bir ayda görüşülmesi zorunlu olan konuların görüşüleceği ayların dışında bir ay tatil kararı alabilir.

Toplantı süresi bütçenin görüşüldüğü toplantılarda yirmi, diğer toplantılarda beş günü aşamaz. Bu süreler uzatılamayacağı gibi olağanüstü toplantı da yapılamaz.

Görüşülecek konu bulunmadığı takdirde meclis gündemsiz olarak toplantıya çağırılır. Birleşim açıldıktan

sonra üyeler tarafından da gündem konusu önerilmediği takdirde toplantı kapatılır. Bu gün için de meclis üyelerine huzur hakkı ödenir.

Toplantı yeri

Madde 7- Meclis toplantıları meclis toplantı salonu olarak belirlenen yerde yapılır. Toplantının bu yer dışında yapılmasının zorunlu olduğu durumlarda, toplantı gününden en az üç gün önceden üyelere bildirilmek ve belediye sınırları içerisinde olmak kaydıyla başkanın belirlediği yerde toplantı yapılabilir. Bu şekildeki toplantının yeri ve zamanı gündemin duyurulmasındaki usullerle belde halkına duyurulur.

Toplantı gündemi ve duyurulması

Madde 8- Gündem, belediye başkanı tarafından belirlenir ve toplantı günü de belirtilerek üyelere en az üç gün önceden bildirilir. Üç günün hesabında duyuru günü ile toplantı günü hesaba katılmaz. Meclis üyelerine bildirim, imza karşılığı gündemin teslimi, taahhütlü posta, telefon, faks, belediye web sitesinde yayımlama, elektronik posta gibi ispat edici yöntemlerden biri veya birkaçı kullanılarak yapılır. Telefonla bildirimde, bildirim hangi numaralı telefonla, ne zaman ve kimin tarafından yapıldığı hususunda bildirim yapan kişi tarafından im-

zalanmış bir belge düzenlenir.

Gündem, çeşitli yollarla halka da duyurulur. Bu duyuru, meclis toplantı salonunun girişine ve belediye ilân panosuna veya halkın yoğun olarak bulunduğu ve gelip geçtiği yerlere ilân asılarak; gazete, hoparlör, internet, radyo ve televizyon yayını gibi yöntemlerden biri veya birkaçı kullanılarak yapılır.

Meclis toplantılarının ilk gününde belediye başkanı ve üyeler de belediye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğunun kabulü ile gündeme alınır.

Üçüncü Bölüm - Meclis Çalışmaları

Başkanlık divanı

Madde 9- Meclise, belediye başkanı başkanlık eder. Belediye başkanının bulunmadığı durumlarda meclis birinci başkan vekili, onun da olmadığı durumda ikinci başkan vekili meclise başkanlık eder. Belediye başkanı toplantının herhangi bir safhasında da yerini meclis başkan vekiline bırakarak toplantıdan ayrılabilir. Ancak, yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü oturuma, meclis başkan vekili başkanlık yapar.

Meclis birinci ve ikinci başkan vekilinin de bulunmaması durumunda, varsa katip üyeler, yoksa en genç

iki meclis üyesi tarafından imzalanmış tutanakla durum tespit edilerek toplantı yapılmaksızın meclis kapatılır.

Başkanlık divanında boşalma olması durumunda kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

Toplantı ve karar yeter sayısı

Madde 10- Meclis, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Ancak karar yeter sayısı üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz. Belediye başkanı, meclis üye tam sayısına dâhildir. Oyların eşitliği halinde başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

Birleşime ilişkin karar tutanakları bir sonraki birleşimden önce üyelere dağıtılır.

Meclisin toplanması için gerekli çoğunluğun sağlanamaması veya görüşmeler sırasında başkan veya üyelere birinin talebi üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığının anlaşılması durumunda, meclis başkanı gün ve saatini tayin ederek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Bu toplantının günü ve saati üyelere bildirilir ve gündemin duyurulmasındaki usullerle ilân edilir.

Gelecek toplantı, üye tam sayısının dörtte birinden az olmayan üye ile yapılabilir. Bu toplantıda da yeter sayı bulunamaz ise meclis tatil edilir ve o ay içinde başka bir toplantı çağrısı yapılmaz.

Toplantı ve karar yeter sayılarının hesabında kesirli sayılar tam sayıya yükseltilir.

Görüşmeler ve yönetim

Madde 11- Başkanlık divanı yerini aldıktan sonra başkan yoklama yaptırır; toplantı yeter sayısının olduğu anlaşıldığı takdirde birleşimi açar. Gündeme geçilmeden bir önceki birleşimde alınan kararlara ilişkin tutanakta maddi hata bulunması durumunda, hata meclis kararı ile düzeltilerek başkanlık divanınca imzalanır.

Başkan gündeme geçilmeden önce meclise sunulacak konular varsa bildirir, meclis başkanlığına hitaben verilmiş olan dilekçeleri kabul eder ve meclise sunar.

Üyelerin gündem dışı konuşma isteği yazılı olarak başkana bildirilir. Söz verip vermemek ve söz verildiğinde süresini ve zamanını belirlemek yetkisi başkana aittir.

Gündem konusunda ve usul hakkında leh ve aleyhte olmak üzere birer üyeye söz verilir. Yapılacak konuşmalar en fazla on dakika ile sınırlıdır.

Daha sonra gündem maddeleri sırası ile okunur ve görüşülür. Gündem sırasında değişiklik yapılmasına, başkan veya üyeler tarafından yapılan teklifler üzerine gündeme madde ilave edilmesine meclisçe karar verilir. Ancak ilçe ve ilk kademe belediye meclislerinden gelen kararlar ile belediyenin birimlerinden ve bağlı kuruluş-

larından gelen talepler toplantı sırasında başkan tarafından gündeme eklenir.

Görüşmelerde konuşmak için önceden başkanlıktan söz istenir. İhtisas komisyonuna ve siyasi parti gruplarına söz almada öncelik tanınır. Siyasi parti gruplarına üye sayısı en çok olandan başlamak suretiyle; üyelere söz isteme sırasına göre söz verilir. Bütçe görüşmesinde komisyon raporu okunduktan sonra üyelere söz verilir.

Meclisteki konuşmalar başkana hitaben yapılır. Başkan her zaman söz hakkına sahiptir.

İhtisas komisyonları ve siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmalar 20 şer dakika, üyelerin konuşmaları ise 10 dakika ile sınırlıdır. Bütçe ve program görüşmelerinde parti grupları için bu süreler iki kat olarak uygulanır. Meclis, bu sürelerin değiştirilmesine karar verebilir. Görüşmelerin yeterli olduğu meclisçe kabul edildiği takdirde başka üyeye söz verilmez.

Meclis toplantıları halka açıktır. Meclis başkanı veya üyelerden herhangi birinin gerekçeli teklifi üzerine kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir. Kapalı oturumda başkan ve üyeler dışında gerektiğinde meclis kararıyla görevli bulundurulabilir.

Mecliste düzenin sağlanması

Madde 12- Meclis başkanı, meclis çalışmalarında

düzeni sağlamakla yükümlüdür. Meclis görüşmeleri sırasında söz alan üyenin konu dışına çıkması, kişiliğe dokunur söz söylemesi, diğer üyelerin hatibin sözünü kesmesi ve meclisin düzenini bozacak davranışta bulunması yasaktır. Buna aykırı davranan üyeler, başkan tarafından uyarılır, buna rağmen davranışlarında ısrar eden üye başkanın talimatıyla görevliler tarafından meclisten çıkarılır.

Meclis görüşmeleri sırasında sükûnetin bozulması durumunda başkan tarafından ilgililere ihtarda bulunulur. Görüşmelere devam edilemeyeceğinin anlaşılması halinde başkan oturuma ara verebileceği gibi görüşmeleri bir sonraki birleşime erteleyebilir.

Dördüncü Bölüm

Oylama Usulleri ve Kararlar

Oylama usulleri

Madde 13- Mecliste oylama usulleri gizli, işaretle ve açık oylama olmak üzere üç türdür. Üyeler oylarını bizzat kullanırlar. Ancak, gizli oy kullanmaya fiziki bakımdan engelli olanlar tayin edecekleri kişiler eliyle oy kullanabilirler.

a) Gizli oylama: Meclis üyelerinin oy pusulasına seçeceği kişi veya kişilerin adlarını ya da bir teklif hakkın-

da kabul, çekimser veya ret yazıp, tanıtıcı hiçbir işaret koymadan sandığa atmasıdır.

Gizli oylamalarda kullanılacak oy pusulaları zarfla birlikte başkanlıkça mühürlü şekilde düzenlenir. Oylama bittikten sonra katip üyeler tarafından sandıktan çıkan zarflar sayılır ve üye sayısından fazla olmadığı tespit edildikten sonra açılır. Oy pusulaları sayıldıktan sonra, başkanlık divanı tarafından sonuç açıklanır. Oylarda eşitlik halinde oylama bir defa daha tekrarlanır; yine eşitlik olursa meclis başkanınca kuraya başvurulur. Kuraya çekimi, birbirinin aynı olan ve üzerinde adlar yazılı bulunan kağıtlar bir torbaya konularak meclis başkanı tarafından çekilmek suretiyle yapılır. Torbadan çekilen isim kazanmış olur.

Başkanlık divanı, encümen üyeliği ve denetim komisyonu üyeliği seçimleri gizli oylama ile yapılır. Meclis kararı ile başka konularda da gizli oylama yapılabilir.

b) İşaretle oylama: Meclis üyesinin elini yukarı kaldırarak veya ayağa kalkarak kabul, çekimser veya ret şeklinde oyunu açıklamasıdır.

İşaretle oylamada oyları tespit etmek başkanlık divanına aittir. Çoğunluk olup olmadığı hususunda tereddüt olursa, bir defa daha oylama yapılır. Tereddüt giderilemediği takdirde ad okunmak suretiyle açık oylamaya başvurulur.

c) Açık oylama: Üzerinde üyelerin ad ve soyadları yazılı oy pusulalarının sandığa atılması veya varsa elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması ya da üyelerin adlarının okunması üzerine, adı okunan üyenin ayağa kalkarak kabul, çekimser veya ret demesi suretiyle yapılan oylamadır.

Sandık kullanılarak yapılan oylamada, sandık katip üyeler tarafından meclis önünde açılır. Oy pusulaları sayılır ve oy çeşitleri tutanağa ayrı ayrı geçirildikten sonra başkanlık divanı tarafından sonuç açıklanır.

İşaretle ve açık oylamalarda eşitlik olması halinde, başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

Mecliste görüşülen konuların kabul veya reddedilmesi

Madde 14- Mecliste görüşülen konular; mahiyetine göre salt çoğunluk, nisbî çoğunluk, nitelikli çoğunluk, oyçokluğu veya oybirliği ile kabul veya reddedilir.

Mecliste bütçe ve kesin hesap tümüyle reddedilemez. Ancak, değişiklik yapılmak suretiyle kabul edilebilir.

Reddedilen bir konu meclisin aynı toplantısında yeniden gündeme alınıp görüşülmez.

Oturuma ara verilmesi ve birleşime son verilmesi

Madde 15- Oturuma ara ve birleşime son verme yetkisi başkana aittir. Oturuma ara verilirken gelecek oturumun saati ile birleşime son verilirken gelecek birleşimin günü ve saati başkan tarafından üyelere duyurulur ve meclis salonunun uygun bir yerine asılır.

Tutanak düzenlenmesi ve kararların yazılması

Madde 16- Meclis görüşmeleri katip üyeler veya divanın sorumluluğundaki görevlilerce tutanağa geçirilir ve başkanlık divanı tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla sesli veya görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir.

Kararlar, tutanaklara dayalı olarak yazılır, başkan ve katip üyelerce imzalanır. Meclis kararlarına her yıl bir den başlamak üzere birbirini izleyen karar numarası verilir. Belediye başkanı tarafından geri gönderildiği için yeniden görüşülen kararlara yeniden karar numarası verilir. Kararlar, bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır. Ayrıca, kararların aslı bir dosyada muhafaza edilir.

Kapalı oturumlarda içeri görevli alınmamış ise tutanak ve kararlar katip üyeler tarafından yazılır.

Meclis kararlarının kesinleşmesi

Madde 17- Belediye başkanı hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını büyükşehir belediyelerinde yedi, diğer belediyelerde beş gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere meclise geri gönderebilir. Meclis üye tam sayısının salt çoğunluğuyla kararında ısrar ederse karar kesinleşir. Bu durumda meclis kararının kesinleşme tarihi, ikinci kararın tarihidir. Belediye başkanı belirtilen süreyi beklemeक्सizin meclis kararını mülki idare amirine gönderirse gönderme tarihinde, bu süre zarfında meclise göndermez ve herhangi bir işlem de yapmazsa geri gönderme süresinin sonunda karar kesinleşir.

Büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediye meclislerinin bütçe ve imarla ilgili olanlar dışındaki kararları dayanak belgeleriyle birlikte büyükşehir belediye başkanına gönderilir. Büyükşehir belediye başkanı hukuka aykırı gördüğü kararları, yedi gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere iade edebilir. İlçe ve ilk kademe belediye meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla kararında ısrar ederse karar kesinleşir ve yedi gün içinde büyükşehir belediyesine gönderilir.

İlçe ve ilk kademe belediye meclisinin imara ilişkin kararları büyükşehir belediye meclisinde aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye meclisi kararları olarak kesinleşir.

İlçe ve ilk kademe belediye meclisinin bütçeye ilişkin kararları büyükşehir belediye meclisinde kabul edildikten sonra kesinleşir. Büyükşehir belediye meclisi ilçe ve ilk kademe belediye bütçelerinde 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda öngörülenlerin dışında değişiklik yapamaz.

Meclis kararlarının kesinleşmesi hususunda Kanunda öngörülen özel hükümler saklıdır.

Meclis kararlarının yürürlüğe girmesi

Madde 18- Meclisin almış olduğu kararların tam metni, kararın kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde belediye başkanı tarafından il merkezi belediyeler ile merkez ilçeye bağlı olan belediyelerde valiye, ilçe merkezi ve ilçeye bağlı belediyelerde kaymakama gönderilir ve uygun araçlarla halka duyurulur. Vali veya kaymakama gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.

Meclis kararları iki suret olarak mülki idare amirliğine gönderilir. Büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediyelerinin imar ve bütçe dışında kalan meclis kararları büyükşehir belediye başkanına gönderilir.

Valilik, kaymakamlık ve büyükşehir belediye başkanlığınca, teslim alınan kararın son sayfasına, karar tarihi, teslim alındığı tarih ve kayıt numarası yazıldıktan sonra kararın bir sureti belediyeye iade edilir. Bu şekilde

kayıtları tamamlanan karar teslim alan makam tarafından dosyasında saklanır. Bu kararları kaydetmek üzere ilgili idareler tarafından bir defter tutulur.

Beşinci Bölüm - Seçimler

Başkan vekilleri ve katip üyelerin seçimi

Madde 19- Meclis, mahalli idareler seçiminden sonraki ilk toplantısında, üyeleri arasından ve gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekillerini, ikisi yedek olmak üzere en az dört kâtip üyeyi iki yıl görev yapmak üzere seçer. İki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı, yapılacak ilk mahalli idareler seçimlerine kadar görev yapar.

Meclis başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır. Başkanlık divanı seçimi bu süre içinde tamamlanmaz ise Kanunun 30 uncu maddesi uyarınca işlem yapılır.

Başkan vekilleri ve katip üye seçiminde fazladan isim yazılmış olması halinde oy pusulası geçersiz sayılır.

Başkanlık divanında boşalma olması durumunda, yapılacak ilk toplantının ilk birleşiminde, kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

İki yılın hesabında başkanlık divanının seçildiği ay

esas alınır ve ikinci yılın sonunda aynı ayda ikinci dönem başkanlık divanı seçimi yapılır. Meclis tatilde ise başkanlık divanı seçimi izleyen ayın toplantısında yapılır.

Encümene üye seçimi

Madde 20- Meclis, mahalli idareler seçiminden sonraki ilk toplantısında, üyeleri arasından gizli oyla Kanda belirtilen sayıda encümen üyesini seçer. Seçilen bu üyeler gelecek yılın aynı ayına kadar görev yapar ve her yıl o ayda encümen seçimleri yenilenir. Süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir.

Encümene üye seçimi nisbî çoğunluk ile yapılır. Seçimde oy pusulalarına seçilecek üye sayısından fazla isim yazılması halinde oy pusulası geçersiz sayılır. Oylarda eşitlik halinde ad çekmeye başvurulur.

Encümenin seçilmiş üyeliklerinde herhangi bir nedenle boşalma olması halinde, meclisin yapılacak ilk toplantısının ilk birleşiminde kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

Ihtisas komisyonlarının oluşumu

Madde 21- Meclis, görev süresi bir yılı geçmemek üzere, nisbî çoğunlukla en az üç, en çok beş üyeden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Büyükşehir belediyelerinde bu komisyonlar en az beş en çok dokuz üyeden

oluşturulur. Meclis, komisyonlara üye seçiminden önce kurulacak komisyonu ve üye sayısını belirler. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000 in üzerinde olan belediyelerde plan ve bütçe komisyonu ile imar komisyonunun kurulması zorunludur.

Komisyonlar, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. İhtisas komisyonlarına siyasî parti grupları aday gösterebileceği gibi, üyeler de o partiden aday olabilir. Birden fazla komisyonda görev almak mümkündür.

Komisyonların toplam üye sayısının meclis üye tam sayısından fazla olduğu durumlarda komisyona üye veremeyen siyasî partilerin üyeleri ile bağımsız üyeler meclis kararıyla komisyonlarda görev alabilirler.

Komisyon üyeliklerinde eksilme olduğu takdirde süreyi tamamlamak üzere yeni üye seçilir. Komisyon toplantılarına üst üste üç defa mazeretsiz olarak katılmayan üyenin üyeliği meclis kararı ile düşürülebilir.

İmar ve bütçeye ilişkin konular hakkında meclis tarafından karar alınmadan önce ilgili komisyonlarda görüşülmesi zorunludur.

İhtisas komisyonları toplantılarını, meclisin toplantı süresinde veya müteakip günlerde yapar. İmar ve bayındırlık komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar

ise beş iş günü toplanarak kendisine havale edilen işleri sonuçlandırır ve raporunu meclise sunar. Rapor Kanunda öngörülen sürenin sonunda meclise sunulmadığı takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

İhtisas komisyonları toplantılarına Kanunda belirtilen kişi, kurum ve kuruluşların katılımına ilişkin usul ve esaslar hakkında meclis önceden genel bir karar alabileceği gibi herhangi bir komisyon toplantısı için ayrıca bir karar da alabilir. Meclisin bir karar almadığı durumlarda komisyon uygun gördüğü takdirde katılım için gerekli tedbirleri alır.

Komisyonlar üyeleri arasından bir başkan ve bir başkan vekili seçer. İhtisas komisyonları üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Komisyonlar çalışmalarında uzman kişilerden de yararlanabilir.

Komisyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere belediye meclisi tarafından belirlenecek bedel karşılığında verilir.

Gerektiğinde bir konu meclis başkanınca birden fazla komisyona havale edilebilir.

Denetim komisyonunun oluşumu

Madde 22- İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu

10.000'in üzerindeki belediyelerde, her yılın Ocak ayı toplantısında meclis, üyeleri arasından gizli oyla üye sayısı üçten az, beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur.

Denetim komisyonu, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur. Komisyona üye seçiminde ihtisas komisyonlarına üye seçimindeki usul ve esaslar uygulanır.

Denetim komisyonu kendi arasından bir başkan, bir başkan vekili seçer. Denetim komisyonu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır.

Denetim komisyonu, belediye binası içinde belediye başkanı tarafından belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında uzman kişi ve kuruluşlardan yararlanabileceği gibi kamu kuruluşları personelinden de yararlanabilir. Komisyon tarafından istenen bilgi ve belgelerin iade edilmek üzere verilmesi zorunludur.

Komisyon, çalışmasını kırk beş işgünü içinde tamamlar ve buna ilişkin raporunu, Mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunar. Başkan, Nisan ayı meclis toplantısında denetim raporunu okutmak suretiyle meclise bilgi verir.

Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak mec-

lis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur.

Komisyonlarda çalıştırılacak uzman kişiler

Madde 23- Denetim komisyonu çalışmalarında görevlendirilecek kişilerde aşağıdaki şartlar aranır:

a) Kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilecek kişilerde; kamu kurum ve kuruluşlarında denetim elemanı veya en az beş yıl kurumlarının gelir, gider veya bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin yürütüldüğü birimde çalışıyor olması gerekir.

b) Kamu personeli dışındaki kişilerde; kamu kurum ve kuruluşlarının gelir, gider veya bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin yürütülmesinde en az beş yıl çalışmış olmak ya da maliye, muhasebe, işletme, iktisat, kamu yönetimi veya benzer alanlarda en az lisans düzeyinde eğitim almış ve denetim yapabilecek bilgi ve tecrübeye sahip olması gerekir.

Siyasi partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde teşkilatlarında halen görevli olan kişiler, denetim komisyonlarında uzman olarak görevlendirilemez.

Altıncı Bölüm - Son Hükümler

Yürürlük

Madde 24- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 25- Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.

BELEDİYE ORGANLARINA YÖNELİK İZAHATLAR

BELEDİYE MECLİSİ

Belediye meclisi belediyenin en yetkili genel karar organıdır. Seçim bölgesinde halk tarafından mahalli idareler seçimi sonucunda seçilen üyelerden oluşur. Belediye meclis üyelerinin sayısı seçim bölgelerinin nüfuslarına göre değişir.

5393 Sayılı Belediye Kanununun 19. Maddesine göre Belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilanını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır. Meclis bu toplantıda, üyeleri arasından, gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile en az iki kâtip üyeyi ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar.

Başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır.

Meclise belediye başkanı, katılamaması durumunda meclis birinci başkan vekili, onun da katılamaması durumunda, ikinci başkan vekili başkanlık eder. Ancak yıl-

lık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısı meclis başkan vekilinin başkanlığında yapılır.

Başkanlık divanında boşalma olması durumunda kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür.

Meclisin çalışması ve katılıma ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmiştir.

Seçimden Sonraki İlk Meclis Toplantısı

5393 Sayılı Yasanın 19. Maddesi, belediye meclisinin, seçim sonuçlarının ilanını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanacağını belirtmektedir. Yasada yer alan hükme göre, meclisin ilk toplantısı, seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilan edilmesini takip eden beşinci gün değil, seçim sonuçlarının ilanını takip eden beşinci gündür.

2972 Sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 23. Maddesi'nin (b) bendi hükmüne göre; seçim sonuçlarının ilanı, belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliği seçimlerinin ilgili ilçe seçim kurulu başkanı tarafından alışılmış usullere göre ilan edildiği gündür. Seçim kuru-

lu başkanı tarafından seçim sonuçlarının bir sureti de bir hafta süre ile ilçe seçim kurulu kapısına astırılır.

Örneğin; ilçe seçim kurulunca 2 Nisan 2014 tarihinde seçim sonuçları ilan edilmiş ise 7 Nisan 2014 günü meclis belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanacaktır. Beş günlük süreye hafta sonu tatilleri dâhil olduğu gibi, toplantı gününün hafta sonu tatiline gelmesi de bu toplantının yapılmasına engel değildir.

5393 Sayılı Yasa'nın 19. Maddesi, seçim sonuçlarının ilanı sonucu belediye meclisinin kendiliğinden toplanmasını öngördüğünden, bu meclis toplantısı için Yasa'nın 21. Maddesi'nde belirtildiği şekilde meclis üyelerine bir duyurunun yapılması gerekmez. Ancak, belediye başkanınca meclis üyelerine yasa hükmünü hatırlatır bir yazı yazılarak, toplantının yeri ve saatinin bildirilmesinin uygun bir yöntem olacağı düşünülmektedir. Böyle bir yöntem; meclisin yapacağı ilk toplantının günü, yeri ve saati konusunda yaşanması muhtemel ihtilafları da önlemiş olacaktır.

5393 Sayılı Yasa'nın 19. Maddesi hükmüne göre, belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanarak "meclis başkan vekili" ve "kâtip üyeleri" seçer.

Başkanlık Divanı

Meclis başkanlık divanı üyeleri şu kişilerden oluşur;

- Meclis I. Başkan Vekili,
- Meclis II. Başkan Vekili,
- Kâtip Üye (en az iki üye),

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği 19. Maddesi'nde şöyle denilmektedir: “Meclis, mahalli idareler seçiminden sonraki ilk toplantısında, üyeleri arasından ve gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekillerini, ikisi yedek olmak üzere en az dört kâtip üyeyi iki yıl görev yapmak üzere seçer.”

Meclis başkanlık divanı üyelerinin seçimi 2 yıl sonra yenilenir. İki yıl hesabında ay ve gün olarak seçildikleri tarih esas alınır. Meclis toplantısı iki yıllık sürenin bitiş tarihine denk gelmiyorsa, bir önceki meclis toplantısında başkanlık divanı seçimi yapılır ve seçilen başkanlık divanı üyeleri iki yıllık sürenin bitiminde göreve başlarlar. İlk iki yıldan sonra seçilen başkanlık divanı üyeleri yapılacak ilk mahallî idareler seçimine kadar görev yaparlar. Bu süre normal şartlarda 3 yıllık bir süredir. Seçimlerin öne alınması veya uzatılması bu süreyi etkilemeyecektir.

Başkanlık divanı üyeliğinde, ölüm, istifa, meclis üyeliğinin düşmesi gibi sebeplerle boşalma olabilir. 5393 Sayılı Yasa'nın 19. Maddesi'ne göre, boşalan başkanlık

divanı üyesinin yerine, üyeliğin boşaldığı tarihten sonra yapılacak ilk meclis toplantısında yenisi seçilir ve yerine seçildiği kişinin kalan süresi kadar görev yapar.

5393 Sayılı Yasa'nın 19. Maddesi, birinci ve ikinci başkan vekili olmak üzere meclis başkan vekili seçimini iki kişi ile sınırlandırılmıştır. 5393 Sayılı Yasa, katip üyelikler için "en az iki katip üye seçilir" ifadesi kullanırken, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği(BMÇY) 'ikisi yedek olmak üzere en az dört kâtip' üye seçilebileceğini belirtmiştir. Meclis isterse daha fazla kâtip üye de (üç, dört ...) seçebilir. Kâtip üyeler meclis başkanı ile birlikte kararları imzalar.

5393 Sayılı Yasa'nın 19. Maddesi "başkanlık divanı" seçiminin üç gün içinde sonuçlandırılmasını emretmiştir.

BMÇY'nin 19. Maddesi ise meclis başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanamaz ise 5393 Sayılı Yasa'nın 30. Maddesi uyarınca işlem yapılacağını belirtmektedir. 5393 Sayılı Yasa'nın 30. Maddesi, meclisin feshini düzenlemektedir. Meclis başkanlık divanının süresi içinde oluşturulamaması meclisin feshini gerektirebilir.

5393 Sayılı Yasa'nın 19. Maddesi'ndeki üç günlük toplantı süresi meclisin toplantı süresi değil, başkanlık divanı üyelerinin seçim süresidir.

Dolayısıyla meclis, seçimlerin ilanı sonucu yapacağı bu toplantı süresini 5393 Sayılı Yasa'nın 21. Maddesi'nde belirtilen usullerle gündeme konu ilave edilmesi halinde, Yasa'nın 20'inci maddesinde öngörülen beş gün süreyle toplantı yapılmasının mümkün olduğu düşünülmektedir.

Mahalli idareler genel seçimleri sonucunda belediye encümeninin seçilmiş üyelerinin ve meclis zorunlu ihtisas komisyonu üyelerinin de görev süreleri sona erecektir. Dolayısıyla seçimler sonucu ilk meclis toplantısında gündeme ilave edilmesi koşuluyla “belediye encümeni” ve “zorunlu ihtisas komisyonu” üyeliklerine de seçim yapılması gerekmektedir.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 5. Maddesi de meclisin yapacağı ilk toplantıda, ayrıca encümene üye seçimi, il ve ilçe belediyeler ile nüfusu 10.000' in üzerindeki belediyelerde plan ve bütçe komisyonuna, imar ve bayındırlık komisyonuna ve gerekirse diğer komisyonlara üye seçimi yapılması gerektiğini düzenlemiştir.

Meclis Başkanlığı

5393 Sayılı Yasa'nın 19. Maddesi'nde, meclise belediye başkanının başkanlık edeceğini, belediye başkanının katılamaması durumunda ise “meclis birinci başkan

vekili”, onun da katılamaması halinde “meclis ikinci başkan vekilinin” meclis toplantısına başkanlık edeceği belirtilmiştir.

Bir belediye meclisi toplantısına belediye başkanı ile meclis birinci ve ikinci başkan vekilinden hiç birisi katılmamışsa meclis toplantısı yapılamaz. Bu durum varsa katip üyeler, yoksa en genç iki meclis üyesi tarafından imzalanmış tutanakla tespit edilerek toplantı yapılmaksızın meclis kapatılır.

Belediye başkanı, meclis toplantılarının herhangi bir yerinde de meclis başkan vekillerine meclis başkanlığını bırakarak toplantıdan ayrılabilir.

Yasa’da geçen, belediye başkanının “meclise katılamaması” halinden ne anlamak gerekecektir?

5393 Sayılı Yasa’nın 19. Maddesi’nde geçen belediye başkanının toplantılara katılamaması halinden; izin, rapor ve geçici görev gibi nedenlerle görevinin başında olmamasını değil, görevinin başında ve belde içinde olmasına rağmen işinin yoğunluğu gibi sebeple veya sebepsiz olarak meclis toplantısına katılmaması durumunu anlamak gerekecektir.

Çünkü 5393 Sayılı Yasa’nın 40. Maddesi, belediye başkanı izin, hastalık veya başka bir sebeple görev başında bulunmadığı hâllerde, bu süre içinde kendisine vekâ-

let etmek üzere, belediye meclisi üyeleri arasından birini başkan vekili olarak görevlendireceğini belirttiikten sonra, başkan vekilinin, başkanın yetkilerine sahip olduğunu hüküm altına almıştır.

Belediye başkan vekili ile meclis başkan vekilliği karıştırılmamalıdır. 5393 Sayılı Yasa'nın 40. Maddesi'nde yer alan "Başkan vekili, başkanın yetkilerine sahiptir." hükmü karşısında belediye başkanlığı görevi başkan vekili tarafından yürütülmesi halinde, belediye başkan vekili de isterse meclise başkanlık edebilecektir. Belediye başkan vekilinin meclis toplantılarına katılmaması halinde meclis birinci ve ikinci başkan vekilleri başkanlık edecektir.

Belediye meclis başkan vekilinin, belediye başkanının veya yasaya uygun vekâlet verilen belediye başkan vekilinin bulunmadığı bütün hallerde meclis toplantılarına başkanlık etmesi gerekir. ⁽⁷⁰⁾

Meclis Başkanlığı ve Faaliyet Raporu

Belediye başkanının meclis toplantılarına katılması halinde meclis birinci ve ikinci başkan vekili meclise başkanlık edemez. Ancak bu kuralın bir tek istisnası vardır. 5393 Sayılı Yasa'nın 56. Maddesi'ne göre, hazırlanan

[70] Danıştay İdari İşler Kurulu'nun 28.11.2002 gün ve E:2002/64, K:2002/98 sayılı Kararı.

yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısına belediye başkanı yerine meclis başkan vekili başkanlık edecektir.

Belediye başkanının meclise başkanlık edememesi halinin; o ay ki meclis toplantı günlerinin tamamıyla değil, faaliyet raporunun görüşülüp oylanması gündemiyle sınırlı olduğu düşünülmektedir.

Belediye başkanının yıllık faaliyet raporu görüşülmesi esnasında belediye meclisine başkanlık edememesindeki madde hükmünün amacı, belediye başkanlarının kürsü hâkimiyetini kullanarak meclisin iradesinde bir sakatlık yaratmasını önlemektir. Belediye başkanı yıllık faaliyet raporunu kendisi okumak isterse, başkanlık kürsüsünden değil meclise hitap edecek ve diğer meclis üyelerinin de konuşma yaptığı bir yerden okuması gerekir. Aksi halde, yasanın aradığı maksat hasıl olmayacaktır.

Belediye başkanının yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısına başkanlık edememesi durumu, toplantıya katılmasına ve oy kullanmasına engel değildir.

Belediye başkan vekili faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısına başkanlık edebilir mi?

5393 Sayılı Yasa'nın 19. Maddesi, belediye başkanı-

nın yıllık faaliyet raporunun görüşülmesi sırasında, meclis başkan vekilinin belediye meclisine başkanlık edeceğini açıkça hükme bağlamıştır. Bu açık düzenleme karşısında, yıllık faaliyet raporunun görüşülmesi sırasında belediye başkan vekilinin de yerini meclis başkan vekiline bırakması gerekir. Çünkü belediye başkan vekili başkanın görevlendirdiği (başkanın adamı) bir kişi olduğundan belediye başkanı gibi kürsü hâkimiyetini kullanarak, meclis iradesine zeval getirebilme ihtimali vardır. Oysa meclis başkan vekili, meclis tarafından seçilmektedir.

Meclisin Çalışma Düzeni

5393 Sayılı Yasa'nın 19. Maddesi meclis başkanına meclis çalışmalarında düzeni sağlama görevi ve yetkisi vermiştir.

Meclis başkanı, 5393 Sayılı Yasa ve bu Yasanın 19. Maddesi hükmüne dayanılarak, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda mecliste çalışma düzenini sağlamakla yükümlüdür.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 12. Maddesi'ne göre; meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür. Meclis görüşmeleri sırasında söz alan üyenin konu dışına çıkması, kişiliğe dokunur

söz söylemesi, diğer üyelerin hatibin sözünü kesmesi ve meclisin düzenini bozacak davranışta bulunması yasaktır. Buna aykırı davranan üyeler, başkan tarafından uyarılır, buna rağmen davranışlarında ısrar eden üye başkanın talimatıyla görevliler tarafından meclisten çıkarılır.

Meclis görüşmeleri sırasında sükûnetin bozulması durumunda başkan tarafından ilgililere ihtarda bulunulur. Görüşmelere devam edilemeyeceğinin anlaşılması halinde, başkan oturuma ara verebileceği gibi görüşmeleri bir sonraki birleşime erteleyebilir.

Meclis Toplantısı

Belediye meclisi, her ayın ilk haftası, önceden kararlaştırdığı günde toplanır. Meclis, resmi tatile rastlayan günlerde çalışmasına ara verebilir. Belediye meclisi her yıl bir ay tatil kararı alabilir.

Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür.

Olağan toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda, üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belediye sınırları içerisinde belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutlak usullerle belde halkına duyurulur.

Meclis toplantıları açıktır. Meclis başkanının veya üyelere herhangi birinin gerekçeli önerisi üzerine,

toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir.

Meclis görüşmeleri görevlilerce tutanağa geçirilir, başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla sesli ve görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir.

(Ek Fıkra: 30/5/2007–5675/3 md.) Belediye başkanını, acil durumlarda lüzum görmesi halinde belediye meclisini bir yılda üç defadan fazla olmamak ve her toplantı bir birleşimi geçmemek üzere toplantıya çağırır. Olağanüstü toplantı çağırısı ve gündem en az üç gün önceden meclis üyelerine yazılı olarak duyurulur ve ayrıca mutabakat usullerle ilan edilir. Olağanüstü toplantılarda çağırıcıyı gerektiren konuların dışında hiçbir konu görüşülemez.

Meclisin Aylık Olağan Toplantısı

5393 Sayılı Yasa'nın 20. Maddesi'nde geçen, "Belediye meclisi, her ayın ilk haftası, önceden kararlaştırdığı günde toplanır" ifadesinden, ayın ilk haftasının meclisin toplantıya başlayıp sonuçlandıracağı bir süre değil, toplantıya başlayacağı süre olarak anlamak gerekir. Yasa hükmü belediye meclisinin her ayın ilk haftası içinde bir günde toplantıya başlamış olmasını zorunlu kılmaktadır.

Her ayın ilk haftası hangi günleri kapsamaktadır ve tatil günleri bu süreye dâhil midir?

1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 161. Maddesi, haftalık sürenin nasıl hesaplanacağını açıklamış, buna göre, haftalık süre; aynı günle başlayıp aynı günle biten günleri kapsadığı ve hafta sonu tatillerinin haftalık süreye dâhil olduğunu belirtmiştir.

Bu hüküm karşısında ayın ilk haftasını tanımlarsak; ayın biri hangi günle başlıyorsa (Örneğin, Salı) yine aynı günle (Salı) biten gün ayın ilk haftası olduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle ayın 1 ile 8 günleri arası (1 ve 8 dâhil) o ayın ilk haftasını oluşturmaktadır.

Ayın ilk haftasının başlangıcı hafta başına (Pazartesi'ne) dahi gelse, bu gün meclisin başka bir işleme gerek kalmaksızın kendiliğinden toplantıya başlayacağı gün anlamına gelmemektedir. Meclis, ayın ilk haftasının hangi gününde toplanacağını önceden alacağı bir kararla tespit etmesi gerekir.

Bu belirleme meclisin her ay yaptığı toplantıda bir ay sonraki yapılacak toplantının gününü belirleme şeklinde olabileceği gibi, meclis dönem başı veya yılbaşı toplantılarında da bir dönemi veya yılı kapsayacak şekilde toplantı gününü belirleyebilir. Yasa'da meclisin aylık toplantı gününün belirlemede özel bir husus getirilmemiştir.

Örneğin; meclis, her ayın; biri, ikisi (ilk mesai günü, ilk Pazartesi, ilk Salı, ilk Çarşamba günleri gibi)

toplantı günü olarak tespit edebilir. Meclisin bu konuda karar almaması halinde toplantı günü başkan tarafından tayin edilir.

Meclis toplantısının; zorunlu sebepler nedeniyle, örneğin ayın ilk haftasının dini veya milli bayram nedeniyle tatil gününe rastlaması ve bu nedenle ayın ilk haftası içinde yapılamaması durumunda toplantı resmi tatili takip eden ilk çalışma günü yapılabilir. Ancak, bu durumun meclis tarafından önceden belirlenip toplantı gününün tespit edilmesi gerekir.

Yasa hükmüne göre meclisin her ayın ilk haftası içinde toplantıya başlaması zorunlu iken, toplantı süresinin ilk haftayı aşmasında bir mahsur bulunmamaktadır. Meclis her ayın ilk haftası içinde başladığı toplantısına ancak “resmî tatile rastlayan günlerde” ara verebilir. Resmî tatil günleri de hafta sonu, yılbaşı, resmi ve dini bayram günü tatilleridir. Resmî tatil olmayan günlerde meclisin çalışmasına ara vermesi yasa hükmüyle bağdaşmaz. Meclis toplantıya başladığı günden itibaren resmi tatil günleri hariç diğer günler toplantısını sürdürerek yasal süre içinde çalışmasını sonuçlandırmalıdır.

Meclis her ay toplantı yapmak zorunda mıdır?

5393 Sayılı Yasa'nın 20. Maddesi meclisin her ay toplanmasını öngörmüştür. Bu hüküm karşısında meclis

gündemde görüşülecek konu bulunmasa dahi aylık toplantı yapmak zorundadır.

Meclisin gündemsiz toplanmasını, belediye başkanı tarafından gündemin belirlenmediği durumunu anlamak gerekir. Çünkü Yasa'nın 21. Maddesi hükmüne göre, belediye başkanı ve meclis üyeleri de belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Meclis üyelerinin önerilerinin gündeme alınması, ancak yapılacak bir meclis toplantısıyla mümkün olabilecektir. Gündemde görüşülecek konu bulunmadığı gerekçesiyle meclis toplantısının yapılmaması meclis üyelerinin gündeme konu önerme haklarını engelleyecektir.

Gündemde görüşülecek konu bulunmaması nedeniyle meclisin aylık toplantısını yapmaması, 5393 Sayılı Yasa'nın 20 ve 21. Maddesi hükmüyle de bağdaşmamaktadır.

Belediye başkanı tarafından gündemin belirlenmesi nedeniyle gündemsiz toplanan belediye meclisi, meclis üyeleri tarafından da gündeme alınması konusunda öneri getirilmemiş ise, "... ayı yapılan belediye meclisi toplantısında gündemde görüşülecek bir konu bulunmadığından toplantı kapatılmıştır" şeklinde veya benzer bir ifade tutağa geçirilmeli ve başkan ve katip üyeler tarafından imzalanıp meclis toplantısı kapatılmadır. Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 6. Maddesi hükmüne göre, bu gün için de meclis üyelerine huzur hakkı ödenir.

Meclisin Olağanüstü Toplantısı

5393 Sayılı Yasa'nın 20. Maddesi, meclisin aylık toplantısı yanında gerekli görülmesi halinde "olağanüstü" toplantı da yapmasını öngörmüştür.

Yasa hükmüne göre, meclisin olağanüstü toplantı yapması için bazı kurallar vardır:

► Meclisin olağanüstü toplantı yapması için acil bir durumun ortaya çıkması gerekir.

► Ortaya çıkacak acil durum nedeniyle meclisi olağanüstü toplantıya çağırma belediye başkanı yetkilidir.

► Bir yılda en fazla üç (3) defa olağanüstü toplantı yapılabilir. Yeni bir acil durum ortaya çıkması nedeniyle yılda dördüncü kez olağanüstü toplantı yapılamaz.

► Yapılacak her bir olağanüstü toplantının süresi bir birleşim gününü (bir günü) geçemez.

► Olağanüstü toplantı çağrısı ve gündem en az üç gün önceden meclis üyelerine yazılı olarak duyurulur ve ayrıca mutad usullerle ilan edilir.

► Olağanüstü toplantılarda çağrıyı gerektiren konuların dışında hiçbir konu görüşülemez. Meclis başkanı ve üyeleri görüşülmesi için gündeme yeni bir konu öneremez.

Belediye meclisi yukarıda sayılan şartların varlığı halinde ve sayılan usullere uymak koşuluyla olağanüstü toplantı yapabilecektir.

Meclisin tatil kararı aldığı bir ayda olağanüstü toplantı yapması yasa hükmüne aykırı düşmeyecektir.

Meclis Toplantılarının Süresi

5393 Sayılı Yasa'nın 20. Maddesi, meclisin olağan ve olağanüstü yapacağı toplantılarının gün olarak süresini de belirlemiştir.

Meclisin aylık olarak yapacağı olağan toplantılarının sınırı gün olarak bütçe görüşmelerine rastlayan ay hariç beş (5) gündür.

Bütçe görüşmesine rastlayan ayda ise bu sınır yirmi (20) gündür. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 27. Maddesi hükmüne göre, büyükşehir belediyeleri ile diğer belediyelerde kasım ayının birinci gününden önce Büyükşehirlere bağlı ilçe belediyelerinde ise ekim ayının birinci gününden önce ekim ayı toplantısında görüşülmek üzere meclise sunulur. Ancak, meclis bütçe görüşmelerini gündeme aldığı ayda bitirmesi gerekir. Çünkü yirmi günlük süre meclise bütçe görüşmesi için verilmiş bir süredir.

Kesin hesabın görüşüldüğü toplantı süresi de en fazla beş (5) gün olacaktır.

Zorunlu hallerde bir yıl içinde en fazla üç kez yapılacak olağanüstü meclis toplantısının süresi de en fazla bir (1) gün olarak tespit edilmiştir.

Tablo 1: Meclisin Toplantı Süreleri

AYLIK TOPLANTI	BÜTÇE GÖRÜŞMESİ	OLAĞANÜSTÜ TOPLANTI
5 GÜN	20 GÜN	1 GÜN

Meclise tanınan bu süreler, en fazla yapabileceği aylık toplantı günü süreleri olup, bu sürelerin aşılması mümkün değildir. Gündemde yer alan konuların bitirilemediği gerekçesiyle toplantı günü uzatılamaz. Yasa meclis toplantı sürelerinin hiçbir şekilde uzatılmasını öngörmemektedir.

Yasa'da öngörülen bu aylık toplantı süreleri içinde gündemdeki konuların görüşülmesi bitirilemez ise, gündemde yer alan ancak görüşülmeyen konuların gelecek aydaki toplantı gündemine alınarak görüşülmesi mümkündür.

Meclis başkan ve üyelerine huzur hakkı ödenmesinde yukarıda belirtilen bu azami toplantı sürelerinin aşıl-maması koşuluyla, toplandıkları günler dikkate alınarak ödeme yapılır.

Meclisin Tatil Kararı Alması

5393 Sayılı Yasa'nın 20. Maddesi meclisin her ay toplantı yapmasını düzenlerken, isterse yılın bir ayında

tatil kararı alarak bu ayda toplantı yapmayacağını da belirtmiştir. Yasa hükmü, tatil kararı alınmasını ve tatil yapılacak ayın tespitini de meclisin kendi takdirine bırakmıştır.

Meclis isterse yılın on iki ayı isterse de bir ay tatil kararı alarak yılın on bir ayı toplantı yapar.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 6. Maddesi'ne göre meclis, başkanlık divanı, encümen ve denetim komisyonu üyeliği seçiminin yapılacağı, faaliyet raporu, bütçe ve kesin hesabı ile belli bir ayda görüşülmesi zorunlu olan konuların görüşüleceği ayların dışında bir ay tatil kararı alabilir.

Meclisin Toplantı Yeri ve Şekilleri

5393 Sayılı Yasa'nın 20. Maddesi'ne göre meclisin, herhangi bir zorunluluk olmadığı müddetçe alışlagelmiş toplantı yerinde toplantı yapması asıldır. Bu yer, belediye binası veya belediye binalarından birinde olan yerdir. Mutat toplantı yeri, belde halkının olmasa bile en azından meclis üyelerinin ve belediye personelinin alışlagelmiş meclis toplantı salonu olarak bilmesi gereken yerdir.

Meclisin mutat toplantı yeri dışında toplantı yapması zorunlu hallerde mümkündür. Bu zorunluluk genel kabul görmüş kurallara ve ilkelere uygun olması gerekir.

Örneğin; mutata toplantı yapılan meclis salonunun bakım ve onarımında olması gibi. Mutata toplantı yeri dışında yapılacak toplantılarla ilgili olarak meclis üyelerine önceden bilgi verilir. Ayrıca, meclis toplantıları halka açık olduğundan halkın meclis toplantılarını takip etmesi için toplantının yeri ve zamanı mutata usullerle belde halkına duyurulur. Bu duyurma, mahalli gazetede yayımlamak, resmi binalara ve halkın gelip geçtiği yerlere asmak, hoparlör ilanı yapmak, varsa internet sayfasında yayımlamak vb. yollarla olur.

Meclisin mutata toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda ancak belde sınırları içerisinde bir yerde meclis toplantısı yapılması mümkündür. Her ne şart altında olursa olsun belde sınırları dışında meclis toplantısı yapılması yasa hükmüyle bağdaşmayacaktır

Meclis Toplantıları Halka Açıktır

Kent ve belde sakinleri meclis toplantılarına katılarak meclis görüşmelerini izleyebilirler. Ancak, görüşmelerin huzur ve sükûnetini bozucu tutum ve davranış içinde olamazlar. Görüş ve öneride bulunamazlar.

Meclisin Kapalı Oturum Yapması

Meclis başkanının veya üyelerden herhangi birinin

gerekçeli önerisi üzerine, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir. Bu durumda belde halkı meclis toplantı salonunda bulunamaz ve meclis toplantılarını izleyemezler.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 11. Maddesi'ne göre, kapalı oturumda başkan ve üyeler dışında gerektiğinde meclis kararıyla meclis çalışmalarına yardımcı olmak üzere görevli personel bulundurulabilir.

Görüşmelerin Tutanağa Geçirilmesi ve Kaydı

5393 Sayılı Yasa'nın 20. Maddesi'ne göre, belediye meclisinde yapılan görüşmeler görevlilerce tutanağa geçirilir. Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 16. Maddesi'ne göre, bu görevliler katip üyeler ve divanın sorumluluğundaki belediye personeli olan görevlilerdir. Bu görevliler tarafından tanzim edilen tutanaklar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır.

Belediye meclisi toplantıları sesli ve görüntülü cihazlara da kaydedilebilir. Ancak, toplantıların sesli ve görüntülü cihazlara kayıt yapılabilmesi için mutlaka meclis kararı gerekmektedir. Meclisin böyle bir kararı olmadan toplantıların sesli ve görüntülü cihazlara kaydedilmesi mümkün değildir.

Kapalı oturumlarda içeri görevli alınmamış ise tutanak ve kararlar kâtip üyeler tarafından yazılır.

Meclis Gündemi

Her ayın ilk günündeki belediye meclis gündemi belediye başkanı tarafından belirlenerek en az üç gün önceden üyelere bildirilir ve çeşitli yöntemlerle halka duyurulur.

Her ayın ilk toplantısında belediye başkanı ve meclis üyeleri belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

İmar konuları ile yıllık bütçe dışında kalan gündemdeki diğer konular ile üyelerin teklifleri; toplantıya katılanların salt çoğunluğunun kabulü hâlinde komisyonlara havale edilmeksizin belediye meclisince görüşülerek karara bağlanabilir.

a) Meclis Gündeminin Oluşturulması

5393 Sayılı Yasa'nın 21. Maddesi belediye meclisinin toplantı gündemini belirleme yetkisini belediye başkanına vermiştir. Belediye başkanı dışında, örneğin; meclis başkan vekili veya yetki verse dahi belediye başkan yardımcısı belediye meclisinin gündemini belirleyemez. Çünkü belediye başkanının bu yetkisi 5393 Sayılı Yasa'nın 42. Maddesi'ne göre devredilebilen bir yetki değildir.

Ancak, belediye başkanı 5393 Sayılı Yasa'nın 40.

Maddesi uyarınca görevini belediye başkan vekiline bırakmışsa, bu durumda meclis gündemini belirleme yetkisi belediye başkan vekiline ait olacaktır.

b) Gündeme Konu Önerilmesi

Meclis gündemi belediye başkanı tarafından belirlenir. Belediye başkanı tarafından belirlenen bu gündem yasal süre içinde üyelere duyurulur ve bu gündemle belediye meclisi toplanır.

Meclis toplantılarının ilk gününde belediye başkanı ve üyeler de belediye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğunun kabulü ile gündeme alınır. Meclis önerinin gündeme ilavesine kabul ederken hangi gündem maddesinden sonra görüşüleceğini de belirlemelidir. Böyle bir belirleme yoksa gündemin son maddesi olarak görüşülür.

c) Gündemin Duyurulması

5393 Sayılı Yasa'nın 20. Maddesi'ne göre; olağanüstü meclis toplantı gündeminin üyelere ayrıca yazılı duyurulması zorunlu iken, Yasa'nın 21. Maddesi olağan meclis toplantı gündeminin meclis üyelerine bildirim konusunda özel bir usul ve yöntem getirmemiştir.

Ancak olağan ve olağanüstü meclis toplantılarında

ortak olan gündemin en az üç gün önce üyelere duyurulması gerekir.

Yasa'da gündemin duyurulması konusunda açıklayıcı bilgi yer almazken, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 8. Maddesi gündemin nasıl duyurulacağı konusunu açıklamıştır.

Gündemin meclis üyelerine en az üç gün önce duyurulmasında, üç günün hesabında duyuru günü ile toplantı günü hesaba katılmaz. Örneğin; Pazartesi yapılacak bir meclis toplantısı için üyelere duyurunun en geç Perşembe günü yapılmış olması gerekmektedir.

Meclis üyelerine bildirim, imza karşılığı gündemin teslimi, taahhütlü posta, telefon, faks, belediye web sitesinde yayımlama, elektronik posta gibi ispat edici yöntemlerden biri veya birkaçı kullanılarak yapılır. Telefonla bildirimde, bildirim hangi numaralı telefonla, ne zaman ve kimin tarafından yapıldığı hususunda bildirim yapan kişi tarafından imzalanmış bir belge düzenlenir.

Gündem, çeşitli yollarla halka da duyurulur. Bu duyuru, meclis toplantı salonunun girişine ve belediye ilân panosuna veya halkın yoğun olarak bulunduğu ve gelip geçtiği yerlere ilân asılarak; gazete, hoparlör, internet, radyo ve televizyon yayını gibi yöntemlerden biri veya birkaçı kullanılarak yapılır.

d) Reddedilen Bir Konunun Gündeme Alınması

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 14. Maddesi, reddedilen bir konunun meclisin aynı toplantısında yeniden gündeme alınıp görüşülemeyeceğini düzenlemiştir. Bu durumda, meclisçe reddedilen bir konu çalışma dönemi içerisinde farklı toplantılarda yeniden gündeme alınıp görüşülebilecektir.

Örneğin; meclisin temmuz ayı toplantısının birinci oturumunda görüşülen ve reddedilen bir konu, temmuz ayı toplantısının diğer oturum ya da birleşimlerinde yeniden gündeme alınamaz ve görüşülemez. Ancak, meclisin diğer aylarda (ağustos, eylül, ekim...) yapacağı toplantılarda gündeme alınarak, yeniden görüşülmesi mümkündür.

Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

Belediye meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz. Oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Gizli oylamalarda eşitlik çıkması durumunda oylama tekrarlanır, eşitliğin bozulmaması durumunda meclis başkanı tarafından kur'a çekilir.

Meclisin toplanmasında, üye tam sayısının salt ço-

ğunluğu sağlanamadığı takdirde başkan, gün ve saatini tespit ederek, en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, üye tam sayısının dörtte birinden az olmayan üye sayısı ile yapılır.

Görüşmeler sırasında başkan veya üyelerden birinin talebi üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığı anlaşılırsa, ikinci fıkradaki hükümler uygulanır.

Üyeler oylarını bizzat kullanır. Gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engelli üyeler, tayin edecekleri kişi eliyle oy kullanabilirler.

Oylama gizli, işaretle veya ad okunarak yapılır. Oy verme kabul, ret veya çekimser şeklinde olur.

Kararlar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır ve bir sonraki toplantıda üyelere duyurulur.

a. Meclisin Toplantı Yeter Sayısı

5393 Sayılı Yasa'nın 22. Maddesi, belediye meclisinin toplantı yapması ve müzakerelere başlaması için üye tam sayısının salt çoğunluğunu aramaktadır.

Salt çoğunluk, üye tamsayısının yarıdan bir fazlası olan çoğunluk değil, yarıdan fazla olan çoğunluğu ifade etmektedir.

Üye tam sayısından maksat, belediye meclisleri için 2972 Sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 5/b Madde-

si, büyükşehir belediye meclisleri için 2972 Sayılı Kanun'un 6 ve 24. Maddeleri uyarınca tespit edilen üye sayısıdır.

Meclis üye tamsayısına belediye başkanlarının da dâhil olduğu yargı kararlarıyla kesinlik kazanmıştır.(1) Ayrıca Yasa'nın 22. Maddesi'nde yer alan, "Oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır" hükmü de belediye başkanının üye tamsayısına dâhil olduğunu doğrulamaktadır.

Belediye meclislerinin toplantı yeter sayıları şu şekilde olacaktır:

Tablo: Belediye meclislerinin toplantı yeter sayıları.

Belediye Nüfusu	Üye Tam Sayısı	Toplantı Yeter Sayısı
10.000'e kadar	10	6
10.001'den 20.000'e kadar	12	7
20.001'den 50.000'e kadar	16	9
50.001'den 100.000'e kadar	26	14
100.001'den 250.000'e kadar	32	17
250.001'den 500.000'e kadar	38	20
500.001'den 1.000.000'e kadar	46	24
1.000.001 ve yukarısı	56	29

Tabloda görüldüğü gibi belediye başkanı dâhil üye tam sayısı on (10) olan bir mecliste toplantı yeter sayısı

altı (6), başkan dâhil üye tam sayısı on iki (12) olan bir mecliste toplantı yeter sayısı yedi (7), başkan dâhil üye tam sayısı otuz sekiz (38) olan bir mecliste toplantı yeter sayısı yirmi (20)' dir.

Meclisin toplantıya başlaması için üye tamsayısının salt çoğunluğunun mecliste hazır bulunması gerekir.

b. Toplantı Yeter Sayısının Sağlanamaması

Genel kural olarak, belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır.

5393 Sayılı Yasa'nın 22. Maddesi bu kuralın da bir istisnasını düzenlemiştir.

Meclisin aylık olağan veya olağanüstü toplantısının başlangıcında yapılan yoklama sonucu üye tam sayısının salt çoğunluğu sağlanamamışsa, meclis başkanı toplantı yapmaz ve gün ve saatini de belirlemek suretiyle en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil etmesi gerekir.

Üç gün hesabına ilk toplantı günü dâhil değildir. Yasa'da en geç üç gün dediğine göre, bu üç günlük süre, meclisin toplanması için en fazla süre olup, bu süreden daha az bir süre içinde meclis başkanı meclisin toplanmasını isteyebilir.

Toplantı yeter sayısının bulunmaması nedeniyle ertelenen ve üç gün içinde yapılacak toplantının günü ve saati de gelmeyen meclis üyelerine de yeni bir duyuru

yapılması gerektiği düşünülmektedir. Çünkü karar yeter sayısı sağlanamayan toplantıda bulunmayan meclis üyeleri toplantının ertelendiğini bilemeyebilirler ve bu toplantıya katılmak isteyebilirler.

Toplantı yeter sayısının bulunmaması nedeniyle ertelenen ve üç gün içinde yapılacak meclis toplantısına, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğu aranmaz. Bu toplantıya meclis üye tam sayısının en az dörtte biri kadar üye katılmış ise toplantı yapılır ve karar alınabilir.

Üye tam sayısının salt çoğunluğu bulunmadığı gerekçesiyle ertelenerek üç gün içinde yapılan meclis toplantısında karar yeter sayısı için katılanların salt çoğunluğu yeterli olacaktır. Bu toplantıdaki karar yeter sayısı için üye tam sayısının dörtte birinden az olamayacağı kuralı uygulanmayacağı düşünülmektedir. Çünkü Yasa'nın 22. Maddenin 1 ve 2. Fıkrası hükmünü birbirinden bağımsız olarak düşünmek gerekir.

Örnek; üye tam sayısı otuz sekiz (38) olan bir belediye meclisinin aylık olağan toplantısına on (10) kişi gelmiş ve toplantı yeter sayısı bulunmadığından toplantı üç gün sonraya ertelenmiştir. Üç gün sonraya ertelen toplantıya da yine on (10) üye katılmıştır. Ertelenen bu toplantıya üye tam sayısının (38) dörtte biri kadar on (10) üye katıldığı için meclis toplantısı yapılacak ve toplantıya katılanların (10) salt çoğunluğu olan altı (6) kişinin olumlu oyu ile karar alınabilecektir.

c) Meclisin Karar Yeter Sayısı

Belediye meclislerinin toplanması için bir yeter sayı olmakla birlikte, bir de meclisin karar alması için yeter sayı olması gerekir.

5393 Sayılı Yasa'nın 22. Maddesi, meclisin bir konuda karar alması için toplantısına katılan üyelerin salt çoğunluğunun oyunu aramaktadır.

Örnek-1; Belediye başkanı dâhil üye tamsayısı (10) olan bir mecliste, üyelerin eksiksiz meclis toplantısına katıldığını varsayalım. Mecliste görüşülen bir önerinin kabul edilmesi için en az (6) üyenin olumlu/kabul yönünde oy kullanması gerekir.

Örnek-2; Üye tamsayısı on altı (16) olan bir belediye meclisi başkan dâhil dokuz (9) üyenin katılımı ile toplanıyorsa bir konuda karar alması için en az beş (5) üyenin olumlu/kabul yönünde oy kullanması gerekir.

5393 Sayılı Yasa'nın 22. Maddesi “Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz “ demek suretiyle karar yeter sayısının alt sınırını belirlemiştir. Ancak, Yasa'da yer alan bu hükmün meclisin üye tamsayısının salt çoğunluğuyla toplantı yapması gerektiği fıkrasında yer aldığı göz önüne alınırsa, bu kuralın matematiksel olarak uygulama imkânı bulunmadığı düşünülmektedir. Çünkü üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanan meclis, katılanların salt çoğunluğu ile karar

alacağından bu sayı her zaman meclis üye tam sayısının dörtte birinden daha fazla olacaktır.

d) Oylamalarda Eşitlik Olması

5393 Sayılı Yasa'nın 22. Maddesi oylamalarda eşitlik çıkması durumunu "açık oylama" ve "gizli oylama" olmak üzere iki farklı şekilde düzenlemiştir.

Bu düzenlemeye göre açık oylamalarda eşitlik çıkması durumunda, meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır ve öneri kabul veya reddedilir. Yasa'da "meclis başkanının bulunduğu taraf" ifadesi yer aldığından, toplantılarda meclise kim başkanlık ediyorsa (belediye başkanı, belediye başkan vekili, meclis birinci başkan vekili ve meclis ikinci başkan vekili) oylamalarında eşitlik çıkması durumunda bu kişilerin oylarının bulunduğu taraf çoğunluk sayılacaktır.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 13. Maddesine göre oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu tarafın çoğunluk sayılması meclisin "işaretle" ve "açık" oylamalarında geçerlidir. Gizli oylamada meclis başkanının oyunun hangi tarafta bulunduğu bilinemez ve bilinmesi de oylamanın gizliliğini sakatlar.

Gizli oylamalarda eşitlik çıkması durumunda oylama bir kez tekrarlanır, eşitliğin bozulmaması durumun-

da meclis başkanı tarafından kur'a çekilir. Kurada çıkan sonuç meclisçe kabul edilmiş sayılır

e) Görüşme Sırasında Karar Yeter Sayısının Olmaması

Meclis üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplantıya başlamasına rağmen görüşmeler sırasında bu sayı azalmış olabilir. Bu durumda başkan veya üyelerden birinin isteği üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığı anlaşılırsa, meclis başkanı toplantıya devam etmez, gün ve saatini de belirtmek suretiyle en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil etmesi gerekir.

Örnek; Üye tamsayısı otuz iki (32) olan bir meclisin toplantı yapabilmesi için en az on yedi (17) üyenin toplantıda hazır bulunması gerekir. On yedi (17) üyenin katılımı ile toplanan mecliste ise, karar yeter sayısı dokuz (9)'dur. On yedi (17) üye ile toplanan bu mecliste görüşme esnasında yapılan yoklama sonucu dokuz (9) kişiden az üye bulunursa (örneğin sekiz kişi), karar yeter sayısı bulunmadığı gerekçesiyle gün ve saati belirlenerek üç gün içinde toplanmak üzere ertelenir.

Bu mecliste yoklama sonucu dokuz (9) kişinin varlığının tespiti sonucu toplantıya devam edilir ancak, bir konuda karar alınması için dokuz (9) üyenin de kabul oyuna ihtiyaç vardır.

Toplantı yeter sayısının bulunmaması nedeniyle ertelenen ve üç gün içinde yapılacak meclis toplantısına, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğu aranmaz. Bu toplantıya meclis üye tam sayısının en az dörtte biri kadar üye katılmış ise toplantı yapılır ve karar alınabilir.

f) Meclis Toplantılarında Çoğunluk

Çoğunluk meclisin bir konuda karar alması için yeterli olan oyun nicelik ve niteliğini göstermektedir. Birden çok çoğunluk çeşidi vardır:

a) Salt (mutlak) Çoğunluk

Salt ya da mutlak; kesinlikle ve kendi başına var olan, hiçbir şeye bağlı olmayan, bağımsız anlamında kullanılmaktadır.(1) Salt çoğunluk ise bir mecliste toplantıya katılanların yarıdan fazlasının aynı yönde olan oylarını ifade etmektedir. Örneğin, 10 kişinin katılımı ile toplanan bir meclis toplantısında 6 kişinin “evet” oyu salt çoğunluktur.

b) Nisbi (izafi-oransal) Çoğunluk

Toplanan oylar toplamının (tüm oyların yarısından fazla olması gerekmektedir), diğer oy topluluklarından fazla olması. Örneğin, (100) kişilik bir kurulda bir görüş

kırk (40) oy almış, diğer iki görüş otuz yedi (37) ve yirmi üçer (23) oy almış ise, kırk (40) oy alan mutlak (salt) anlamda bir çoğunluk (51) değil, nisbi olarak çoğunluğu oluşturur.

c) Nitelikli (vasıflı) Çoğunluk:

Meclisin kararlarında bir önerinin kabulü veya reddi için belli bir yüzde ya da oran aranması ile bulunan çoğunluk şeklidir. Örneğin, yüzde yetmiş veya dörtte üç, üçte iki gibi çoğunluk şeklidir.

5393 Sayılı Yasa'nın 26. Maddesi yıllık faaliyet raporunun yeterli görülmemesi için dörtte üç oranında nitelikli çoğunluk aramaktadır.

Belediye Meclisi Toplantılarında Aranacak Çoğunluk Şekli Nedir?

Yasa'nın 22. Maddesi hükmü, oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılacağı istisnai hükmü dışında, belediye meclisinin bir konuda karar alması için genel olarak meclis toplantısına katılanların "salt çoğunluğunun" kararı gerekir.

Bu genel düzenlemenin;

► Açık oylamalarda eşitlik çıkması durumunda başkanın bulunduğu tarafın çoğunluk sayılması,

► Gizli oylamalarda eşitlik çıkması halinde kura çekilerek çoğunluğun tespit edilmesi,

► Faaliyet raporunun görüşülmesi ve İçişleri Bakanlığı'nın izni ile yapılacak borçlanmalarda nitelikli çoğunluk aranması, istisnalarını oluşturmaktadır.

Meclis toplantılarında başkanın bulunduğu tarafın tercih edilmesi, kura çekilmesi ve nitelikli çoğunluk, Yasa'da belirtilen özel hallerde aranır. Bu özel haller dışında meclis toplantılarında salt çoğunluk aranır.

Görüldüğü gibi, 5393 Sayılı Yasa'nın 26. ve diğer maddeleri belediye meclisine "nisbi" çoğunlukla karar alma yetkisi verilmemiştir.

Yasa'da yer almamasına rağmen Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 2. Maddesi'nde nisbi çoğunluğun tanımı yapılmış, 14. Maddesi'nde mecliste görüşülen konular; mahiyetine göre salt çoğunluk, nisbi çoğunluk, nitelikli çoğunluk, oyçokluğu veya oybirliği ile kabul ya da reddedileceği ve 20. Maddesi'nde ise encümen seçiminin nisbi çoğunlukla yapılacağı belirtilmiştir.

g) Oy Verme Şekli ve Çekimsiz Oylar

5393 Sayılı Yasa'nın 22. Maddesi hükmüne göre meclis toplantılarında üyeler, "kabul", "ret" ve "çekimsiz" şeklinde oy kullanırlar. Meclis üyelerinin bu ifadelerden farklı anlama gelecek şekilde kullanmaları, Ya-

sa hükmüyle bağdaşmaz ve kararın sıhhatini de etkileyebilir. Örneğin; “kabul” yerine “olabilir” ya da “ret” yerine “olumsuz” gibi ifadeler kullanılmamalıdır.

Meclis Toplantılarında Kullanılabilen Bir Oy Şekli Olan “çekimser” Oyların Mahiyeti Nedir?

5393 Sayılı Yasa'nın 22. Maddesi'nde bir oy verme şekli olarak kabul edilen çekimser oyların mahiyetinin ne olduğu açıklanmamıştır.

Edirne İdare Mahkemesi'nin 29.04.1998 gün ve E: 1997/913, K: 1998/34 Sayılı kararı da özetle; belediyesinin başkan dâhil (16) üyeli belediye meclisi (11) üyenin iştiraki ile toplandığı, başkanın oyu dâhil 5 kabul, (6) çekimser oya karşılık 3194 Sayılı İmar Kanununun 8/b.maddesi uyarınca onaylanan imar planı değişikliğini, imar planı değişikliklerinin onaylanması konusunda belediye meclislerinin izafi çoğunlukla karar alacağına cevaz veren bir kanun hükmü bulunmaması nedeniyle, çekimser oyların ret veya kabul olarak değerlendirilemeyeceği, karar yeter sayısı için aranan mutlak çoğunluk hükmünün tatbik edilmesi gerekeceğini belirterek, meclis kararını iptal etmiştir.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin, 27.10.1982 gün ve E: 1982/4028, K: 1982/4182 sayılı, 29.11.1982 gün ve E: 1982/5096, K: 1982/4999 sayılı ve 11.02.1991 gün

ve E: 1989/8948, K: 1991/849 kararları, kooperatif genel kurullarında kullanılan çekimser oyları kabul oylar yönünde değerlendirilerek karar alınamayacağı şeklindedir.

Açıklamalar, kanun hükmü ve yargı kararları birlikte değerlendirildiğinde çekimser oyları kabul veya ret oylara ilave ederek, bir karar alma imkânı bulunmamaktadır.

Örnek-1; Üye tamsayısı yirmi altı (26) olan bir meclis üye tam sayısı ile toplandığını ve bir öneri hakkında on iki (12) kabul, on (10) ret ve dört (4) çekimser oy kullanıldığını varsayarsak, bu öneri kabul edilmemiş sayılır.

Örnek-2; Üye tamsayısı otuz iki (32) olan bir meclis üye tam sayısı ile toplandığını, yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğünü ve faaliyet raporu hakkında yirmi üç (23) ret (yetersiz), üç (3) kabul ve yedi (6) çekimser oy kullanıldığını varsaydığımızda, faaliyet raporunun yetersizliği için gerekli olan dörtte üç nitelikli çoğunluk kadar ret oyu bulunamadığından, faaliyet raporu reddedilmemiş sayılır.

Örneklerde de görüldüğü gibi çekimser oylar ret ve kabul oyları etkilememektedir.

h) Oylama Usulü

5393 Sayılı Yasa'nın 22. Maddesi'ne göre oylama "gizli", "işaretle" ve "ad okunarak" yapılır. Belediye Mec-

lis Çalışma Yönetmeliği'nin 13. Maddesi oylama usullerini geniş biçimde açıklamıştır:

1) Gizli Oylama

Meclis üyelerinin oy pusulasına seçeceği kişi veya kişilerin adlarını ya da bir teklif hakkında, kabul, çekimser veya ret yazıp tanıtıcı hiçbir işaret koymadan sandığa atmasıdır.

Gizli oylamalarda kullanılacak oy pusulaları zarfla birlikte başkanlıkça mühürlü şekilde düzenlenir. Oylama bittikten sonra kâtip üyeler tarafından sandıktan çıkan zarflar sayılır ve üye sayısından fazla olmadığı tespit edildikten sonra açılır. Oy pusulaları sayıldıktan sonra, başkanlık divanı tarafından sonuç açıklanır. Oylarda eşitlik halinde oylama bir defa daha tekrarlanır; yine eşitlik olursa meclis başkanınca kuraya başvurulur. Kuraya çekimi, birbirinin aynı olan ve üzerinde adlar yazılı bulunan kâğıtlar bir torbaya konularak meclis başkanı tarafından çekilmek suretiyle yapılır. Torbadan çekilen isim kazanmış olur. Başkanlık divanı, encümen üyeliği ve denetim komisyonu üyeliği seçimleri gizli oylama ile yapılır. Başka konularda da meclis kararı ile gizli oylama yapılabilir.

2) İşaretle Oylama

Meclis üyesinin elini yukarı kaldırarak veya ayağa

kalkarak kabul, çekimser veya ret şeklinde oyunu açıklamasıdır.

İşaretle oylamada oyları tespit etmek başkanlık divanına aittir. Çoğunluk olup olmadığı hususunda tereddüt olursa, bir defa daha oylama yapılır. Tereddüt giderilemediği takdirde ad okunmak suretiyle açık oylamaya başvurulur.

3) Açık Oylama

Üzerinde üyelerin ad ve soyadları yazılı oy pusulalarının sandığa atılması veya varsa elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması ya da üyelerin adlarının okunması üzerine, adı okunan üyenin ayağa kalkarak kabul, çekimser veya ret demesi suretiyle yapılan oylamadır.

Sandık kullanılarak yapılan oylamada, sandık kâtip üyeler tarafından meclis önünde açılır. Oy pusulaları sayılır ve oy çeşitleri tutanağa ayrı ayrı geçirildikten sonra başkanlık divanı tarafından sonuç açıklanır.

Yasa hükmüne göre meclis üyelerinin oylarını bizzat kullanması asıldır. Ancak, gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engelli üyeler, tayin edecekleri kişi eliyle oy kullanabilirler.

i) Meclis Kararlarının İmzalanması

Mecliste alınan kararların bütün meclis üyeleri tarafından imzalanması gerekmez.

Meclis toplantılarında alınan kararlar 5393 Sayılı Yasa'nın 19. Maddesi'ne göre meclis üyeleri arasından seçilen iki kâtip üye ile meclis başkanı tarafından imzalanır. Bu şekilde imzalanmamış olan meclis kararlarının geçerlilikleri hukuki itilaf konusu olabileceğinden, meclis kararlarının imzalanmasında 5393 Sayılı Yasa'nın 22. Maddesi'nde belirtilen şekil unsuru önemsenmelidir.

Yasa hükmü mecliste alınan kararlar bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılacağını belirtmektedir. Bu dağıtım bütün tutanakların dağıtılması şeklinde değil, sadece meclisin hangi konularda ne karar aldığını gösterir “karar özetlerinin” dağıtılması yerinde olacaktır.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 16. Maddesi hükmüne göre, meclis görüşmeleri kâtip üyeler veya divanın sorumluluğundaki görevlilerce tutanağa geçirilir ve başkanlık divanı tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla sesli veya görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir.

Kararlar, tutanaklara dayalı olarak yazılır, başkan ve kâtip üyelerce imzalanır. Meclis kararlarına her yıl bir den başlamak üzere birbirini izleyen karar numarası verilir. Vali tarafından geri gönderildiği için yeniden görü-

şülen kararlara yeniden karar numarası verilir. Kararlar, bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır. Ayrıca, kararların aslı bir dosyada muhafaza edilir.

Kapalı oturumlarda içeri görevli alınmamış ise tutanak ve kararlar kâtip üyeler tarafından yazılır.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 14. Maddesi'ne göre mecliste bir konu ya "oybirliği" veya "oyçokluğu" ile kabul ve reddedilir.

Oybirliği, meclis toplantısına katılan bütün üyelerin aynı yönde oy kullanmasıdır. Oyçokluğu ise, toplantıya katılan bütün üyelerin aynı yönde oy kullanmaması halidir.

Örnek-1; Üye tamsayısı 16 olan bir meclis toplantısına 12 üye katılıyor ve bir öneri hakkında 12 kabul oyu çıkıyorsa bu öneri oybirliğiyle kabul edilmiş, eğer 11 kabul ve 1 ret oyu varsa oyçokluğuyla kabul edilmiş olacaktır.

Kâtip üyelerce meclis kararlarının sonuna önerinin oybirliği veya oyçokluğundan hangisiyle kabul edildiği yazılır.

Örnek-2; Üye tamsayısı 12 olan bir meclis 11 üyenin katılımı ile toplanıyor ve bir öneri hakkında 7 kabul, 3 ret ve 1 çekimser oy çıkıyorsa, meclis kararının sonuna "... öneri mecliste yapılan müzakere sonucu 3 ret ve 1 çekimser oya karşılık 7 kabul oyuyla ve oyçokluğuyla

kabul edilmiştir.” ifadesi yazılarak başkan ve katip üyelerce imzalanmalıdır.

j) Mecliste Düzenin Sağlanması

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 12. Maddesi'ne göre meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür.

Meclis görüşmeleri sırasında söz alan üyenin konu dışına çıkması, kişiliğe dokunur söz söylemesi, diğer üyelerin hatibin sözünü kesmesi ve meclisin düzenini bozacak davranışta bulunması yasaktır. Buna aykırı davranan üyeler, başkan tarafından uyarılır, buna rağmen davranışlarında ısrar eden üye başkanın talimatıyla görevliler tarafından meclisten çıkarılır.

Meclis görüşmeleri sırasında sükûnetin bozulması durumunda başkan tarafından ilgililere ihtarda bulunulur. Görüşmelere devam edilemeyeceğinin anlaşılması halinde başkan oturuma ara verebileceği gibi görüşmeleri bir sonraki birleşime erteleyebilir.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 15. Maddesi'ne göre de oturuma ara ve birleşime son verme yetkisi başkana aittir. Oturuma ara verilirken gelecek oturumun saati ile birleşime son verilirken gelecek birleşimin günü ve saati başkan tarafından üyelere duyurulur ve meclis salonunun uygun bir yerine asılır.

Meclis Kararları

Belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere beş gün içinde meclise iade edebilir.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir. Mülkî idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.

Mülkî idare amiri hukuka aykırı gördüğü kararlar aleyhine idarî yargıya başvurabilir.

Belediye meclisi tarafından bir konu hakkında alınan karar, kararın alındığı anda yürürlüğe/uygulamaya girmez. 5393 Sayılı Yasa'nın 23. Maddesi belediye meclisi kararlarının "kesinleşmesi" ve "yürürlüğe girmesi" şeklinde iki aşamalı bir yöntem belirlemiştir.

- a) Meclis Kararlarının Kesinleşmesi
- b) Başkanın Kararlara Karşı İdari Yargıya Başvurması
- c) Meclis Kararlarının Halka Duyurulması
- d) Meclis Kararlarının Yürürlüğe Girmesi

e) Büyükşehir İlçe Belediye Meclis Kararları

f) İmar Planlarına İlişkin Meclis Kararları

a) Meclis Kararlarının Kesinleşmesi

Belediye meclisi tarafından görüşülüp kabul edilen kararlar, beş gün içinde belediye başkanı tarafından hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle yeniden görüşülmek üzere meclise iade edilmemişse bu meclis kararı kesinleşir.

Belediye başkanı hukuka aykırılık iddiası ile beş gün içinde tekrar görüşülmesini istediği meclis kararları kesinleşmiş sayılmaz. Ancak, belediye başkanının iade ettiği konuyu meclis tekrar görüşerek, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kabul ederse bu meclis kararı da kesinleşmiş sayılır. Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 17. Maddesi'ne göre bu durumda meclis kararının kesinleşme tarihi, ikinci kararın tarihidir.

Beş günlük süre kararın alındığı günden başlamak üzere beş gündür. Sürelerin hesaplanmasında genel teammül izleyen günden sürenin başlamasıdır. 2577 Sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu'nun 8. Maddesi de sürenin izleyen günden itibaren başlamasını benimsemiştir.

Örneğin; ayın 3'ünde alınan bir karar belediye başkanı tarafından hukuka aykırı görülüyorsa en geç ayın 8'ine kadar meclise geri iade edilmiş olması gerekir. Ka-

rarın meclise geri iadesi bu süreleri aşarsa, karar mecliste yeniden görüşülmez ve kesinleşir.

Örnek; Üye tamsayısı 46 olan bir belediye meclisi 40 üyenin katılımıyla toplanıyor ve 21 kabul ve 19 ret oyu ile bir öneriyi kabul ediyor. Belediye başkanı bu öneriyi hukuka aykırı bularak beş gün içinde geri iade ediyor ve bir ay sonraki meclis toplantısına 42 üye katılıyor ve yeniden görüşülen bu öneri hakkında 23 kabul ve 19 ret oyu çıkıyor. İkinci toplantıda kabul oyları birinci toplantıdan fazla olmasına rağmen, kabul oyların sayısı meclis üye tamsayısının salt çoğunluğu olan 24 kabul oyuna ulaşamadığından meclis kararında ısrar edememiş, diğer bir ifadeyle öneri kabul edilmemiş sayılacaktır.

Belediye başkanı tarafından hukuka aykırı görülerek süresi içinde meclise iade edilen ve meclisin üye tamsayısının salt çoğunluğunun kararıyla ısrar edilerek, kabul edilen kararları belediye başkanının ikinci defa meclise iade hakkı bulunmamaktadır.

Belediye başkanı meclisin aldığı kararları hukuka aykırı bularak geri meclise iade ediyorsa yasa hükmü gereği iade gerekçesini de belirtmelidir. Gereke gösterilmeden kararlarının meclise iade edilmesi yasa hükmüyle bağdaşmaz

b) Başkanın Kararlara Karşı İdari

Yargıya Başvurması

Meclis, belediye başkanının iade ettiği bir kararda üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar ederse bu kararı belediye başkanının ikinci defa meclise iade etme hakkı bulunmamaktadır.

Meclis kararının hukuka aykırılığı konusunda belediye başkanının ısrarı devam ediyorsa, bu meclis kararı aleyhine on (10) gün içinde idari yargıya başvurma hakkı vardır.

5393 Sayılı Yasa'nın 23. Maddesi belediye başkanına meclisin ısrarıyla kesinleşen kararlar aleyhine idari yargıya başvurma yetkisi verdiği için, belediye başkanı meclise geri iade etmediği kararlar aleyhine idari yargıya başvurması yasa hükmüyle bağdaşmayacaktır.

Belediye başkanının meclis kararlarının iptali için idari yargıya başvurması kararın kesinleşmesini etkilemez.

Belediye başkanının yargıya başvurma süresi (on günlük) kararın kesinleştiği (mecliste alındığı) günden itibaren on günlük süredir.

Örneğin; ayın 9'unda meclisin ısrarıyla kesinleşen bir karar aleyhine belediye başkanı en geç ayın 19'una kadar idari yargıya dava açabilecektir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu'nun 8'inci

maddesine göre, sürenin son günü tatil gününe rastlarsa, süre tatil gününü izleyen çalışma gününün bitimine kadar uzar.

c) Meclis Kararlarının Halka Duyurulması

5393 sayılı Yasa'nın 23'üncü maddesi, kesinleşen meclis kararlarının özetlerinin yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulacağını belirtmiş, ancak bu duyurma ile ilgili özel bir yöntem belirlememiştir.

Meclisçe kabul edilip kesinleşen kararların özetleri, yedi gün içinde resmi binaların girişlerine asmak, hoparlör ilanı yapmak, yerel gazete, radyo ve televizyonlarda ilan yaptırmak suretiyle halka duyurulabilir.

d) Meclis Kararlarının Yürürlüğe Girmesi

5393 Sayılı Yasa'nın 23. Maddesi'ne göre, belediye meclisi kararları kesinleştikten sonra, kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülki idare amirine (bağlılığına göre vali ve kaymakama) gönderilir. Mülki idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.

Belediye başkanının meclis kararları aleyhine idari yargıya başvurması, meclis kararının mülki idare amirine gönderilme süresini etkilemez.

Mülki idare amiri, kendisine gönderilen meclis kararların içeriğine itiraz ederek, bu kararları teslim almayan kaçınmaz veya geri gönderemez.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 18. Maddesi'ne göre, meclis kararları iki suret olarak mülki idare amirliğine gönderilir. Valilik, kaymakamlık ve büyükşehir belediye başkanlığınca teslim alınan kararın son sayfasına, karar tarihi, teslim alındığı tarih ve kayıt numarası yazıldıktan sonra kararın bir sureti belediyeye iade edilir. Bu şekilde kayıtları tamamlanan karar teslim alan makam tarafından dosyasında saklanır. Bu kararları kaydetmek üzere ilgili idareler tarafından bir defter tutulur.

Mülki idare amirinin idari yargıya başvurması meclis kararının yürürlüğe girmesini engellemez.

Kesinleşen meclis kararları yedi günden daha fazla bir sürede mülki idare amirine gönderilmesi durumunda yürürlüğe girer mi?

5393 Sayılı Yasanın 23. Maddesi, kesinleşen meclis kararlarının en geç yedi gün içinde mülki idare amirine gönderileceğini belirtmiş ve mülki idare amirine gönderilmeyen kararların yürürlüğe girmeyeceğini hüküm altına almıştır. Yasada yer alan bu hükme göre, mülki idare amirine gönderilmeyen meclis kararlarının yürürlüğe

girmeyeceği tartışma götürmez bir gerçektir. Ancak, yedi günden daha geç, örneğin sekiz, dokuz veya on günlük sürede mülki idare amirine gönderilen meclis kararların yürürlüğe girmeyeceğini söylemek zordur. Süresi içinde mülki idare amirine gönderilmeyen kararlarda yürürlüğe girmekle birlikte, bu gerekçe ile idari yargıya götürülmesi halinde şekil yönünden iptal edilme riski yüksektir. İdari yargıya götürülmeyen veya idari yargıya götürülmekle birlikte aleyhinde bir karar verilmeyen meclis kararının yürürlüğünün devam edeceğini söylemek yanlış olmaz.

Mülki idare amirine geç gönderilen kararların yürürlüğe girmesi, kararları süresi içinde mülki idare amirlerine göndermeyen belediye yetkililerinin, başta belediye başkanı olmak üzere, idari ve cezai sorumluluklarını ortadan kaldırmayacaktır.

e) Büyükşehir İlçe Belediye Meclis Kararları

Büyükşehir ilçe belediye meclisi kararlarını, “büyükşehir belediye meclisinde görüşülmeyecek” ve “büyükşehir belediye meclisinde görüşülecek” kararlar olmak üzere iki kısımda incelemek gerekecektir.

Büyükşehir ilçe belediyelerinin aldığı bütçe ve imarla ilgili olanlar dışındaki kararları büyükşehir belediye meclisinde görüşülmez. Ayrıca büyükşehir belediye

meclisinde görüşülmeyen bu kararlar, yürürlüğe girmesi için bağlı olduğu ilçe kaymakamına gönderilecektir.

Örneğin; Diyarbakır Bağlar Belediye Meclisi'nin bütçe ve imarla ilgili kararlar dışındaki meclis kararları Bağlar Kaymakamı'na gönderilecektir.

5216 Sayılı Yasa'nın 14 ve 25. Maddesi'ne göre, büyükşehir ilçe belediye meclisleri tarafından alınan imar ve bütçeye ilişkin kararlar büyükşehir belediye meclisine sunulur ve görüşülür.

5216 Sayılı Yasa'nın 14. Maddesi'ne göre, ilçe belediye meclislerinin imara ilişkin kararları üç ay içinde büyükşehir belediye meclisinde görüşülmemesi halinde onaylanmış sayılır.

Büyükşehir kapsamındaki ilçe belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararlar, kararın gelişinden itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar plânına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye başkanına gönderilir.

Büyükşehir belediye meclisinde görüşülen büyükşehir ilçe belediyelerinin imar ve bütçeye ilişkin kararları, artık büyükşehir belediye meclisi kararı haline gelmiş sayılacaktır. Dolayısıyla büyükşehir ilçe belediye meclislerinin imar ve bütçeye ilişkin kararları büyükşehir belediye meclisinde görüşüldükten sonra, büyükşehir belediye

meclisi kararı gibi süresi içinde valiye gönderilecek ve yürürlüğe girecektir.

f) İmar Planlarına İlişkin Meclis Kararları

3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 8. Maddesi'nin (b) bendinde, "Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planından meydana gelir. Mevcut ise bölge planı ve çevre düzeni plan kararlarına uygunluğu sağlanarak, belediye sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planları ilgili belediyelerce yapılır veya yaptırılır. Belediye meclisince onaylanarak yürürlüğe girer. Bu planlar onay tarihinden itibaren belediye başkanlığınca tespit edilen ilan yerlerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. Belediye başkanlığınca belediye meclisine gönderilen itirazlar ve planları belediye meclisi onbeş gün içinde inceleyerek kesin karara bağlar." denilmektedir.

Görüldüğü gibi 3194 Sayılı Yasa'nın 8. Maddesi'nde imar planlarına ilişkin meclis kararlarının yürürlüğe girmesi için özel bir düzenleme bulunmaktadır. Bu özel düzenleme karşısında imar planlarına ilişkin meclis kararları için sadece 5393 Sayılı Yasa'nın 23. Maddesi'ndeki kararların kesinleşmesi ve yürürlüğe girmesi hükmünü uygulamak mümkün olmayacaktır.

İmar planlarına ilişkin belediye meclis kararlarının kesinleşmesi ve yürürlüğe girmesi için 3194 ve 5393 Sayılı Yasa hükümlerinin birlikte uygulanması gerektiği düşünülmektedir.

3194 Sayılı Yasa'nın 8. Maddesi'nde yer alan "Belediye meclisince onaylanarak yürürlüğe girer" hükmü gereği imar planlarına ilişkin meclis kararları, 5393 Sayılı Yasa'nın 23. Maddesi'ne göre mecliste onaylandıktan (kesinleştikten) sonra yürürlüğe girmesi için en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilmelidir.

İmar planlarına ilişkin meclis kararları, onay (kesinleştiği) tarihten itibaren 5393 Sayılı Yasa'nın 23. Maddesi'ne göre yedi gün içinde duyurulması şeklinde değil, 3194 Sayılı Yasa'nın 8. Maddesi'nin (b) bendinde yer alan "Bu planlar onay tarihinden itibaren belediye başkanlığınca tespit edilen ilan yerlerinde bir ay süre ile ilan edilir" hükmüne göre ilan edilmelidir. İmar planlarının aleni olması da bunu zorunlu kılmaktadır. Buradaki 'bir ay' süresi 30 gün olarak hesaplanmalıdır. Planların askıda kalma süresi ilan edildiği gün dahil 30 gün olmalıdır. Şubat ayı başında ilan edilen planlar da ayın kaç gün çektiğine bakılmaksızın 30 gün askıda kalır ve 30 günün bitiminden sonra askıdan indirilir.

Yapılan imar planlarına ilişkin itirazların belediye meclisinde on beş gün içinde karara bağlanması ya yapı-

lacak olağanüstü meclis toplantısıyla mümkün olacak, eğer meclis olağanüstü toplantı sayısını aşmışsa on beş günlük süre geçse dahi ilk olağan meclis toplantısında karara bağlanacaktır. Çünkü 5393 Sayılı Yasa meclisin her ayın ilk haftası içinde yapacağı toplantıları dışında yılda en fazla üç olağanüstü toplantı yapmasını öngörmüştür.

Bir aylık ilan süresi sonucu itiraz üzerine yeniden görüşülen ve meclisçe kesin karara bağlanan imar planlarına ilişkin olarak ise 3194 Sayılı Yasa'nın 8. Maddesi'nde yer alan "Onaylanmış planlarda yapılacak değişiklikler de yukarıdaki usullere tabidir" hükmüne göre yine bu planlar onay tarihinden itibaren belediye başkanlığınca tespit edilen ilan yerlerinde bir ay süre ile ilan edilmelidir. İtiraz üzerine belediye meclisinde tekrar görüşülen ve kesin karara bağlanan imar planlarına karşı yeniden bir itiraz üzerine mecliste görüşülmesi söz konusu değildir. Bundan sonra itiraz idari yargıya yapılabilecektir.

Yine 3194 Sayılı Yasa'nın 8. Maddesi'ne göre, kesinleşen imar planlarının bir kopyası, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'na gönderilir.

Meclisin Bilgi Edinme ve Denetim Yetkisi

Belediye meclisi, bilgi edinme ve denetim yetkisini

faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır. Meclis üyeleri, meclis başkanlığına önerge vererek belediye işleriyle ilgili konularda sözlü veya yazılı soru sorabilir. Soru, belediye başkanı veya görevlendireceği kişi tarafından sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılır. Meclis üyelerinin en az üçte biri, meclis başkanlığına istekte bulunarak, belediyenin işleriyle ilgili bir konuda genel görüşme açılmasını isteyebilir. Bu istek meclis tarafından kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Meclis Belediye Başkanını Düşürebilir mi? Belediye Başkanı Hakkında Gensoru Nasıl Verilir?

Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülkî idare amirine gönderilir. Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştaya gönderir. Yetersizlik kararı, Danıştayca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer. Meclis üye tam sayısının en az üçte biri oranındaki üyenin imzasıyla belediye başkanı hakkında gensoru önergesi verilebilir. Gensoru önergesi, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile gündeme alınır ve üç tam gün geçmedikçe görüşülemez.

Başkan ve Meclis Üyelerinin Yükümlülükleri

Belediye başkanı görevi süresince ve görevinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle, meclis üyeleri ise görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren bir yıl süreyle, belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz.

Belediye Meclis Üyeliğinin Sona Ermesi

Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur. Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir. Belediye meclisi üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilir.

Belediye Meclisi Hangi Hallerde Fesh Olunur? Danıştay'ın Bu Süreçteki Rolü Nedir?

Belediye meclisi (a) kendisine kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder ve bu durum

belediyeye ait işleri sekteye veya gecikmeye uğratırsa, (b) belediyeye verilen görevlerle ilgisi olmayan siyasî konularda karar alırsa, İçişleri Bakanlığı'nın bildirimini üzerine Danıştay'ın kararı ile feshedilir. İçişleri Bakanlığı gerekli gördüğü takdirde meclisin feshine dair bildirim ile birlikte, karar verilinceye kadar meclis toplantılarının ertelenmesini de ister. Danıştay, bu hususu en geç bir ay içinde karara bağlar. Bu şekilde feshedilen meclisin yerine seçilen meclis, kalan süreyi tamamlar.

Feshedilen Meclisin Yerine Görevi

Kim ya da Kimler Yürütür?

Belediye meclisinin; a) Danıştay tarafından feshi veya meclis toplantılarının ertelenmesi, b) Meclis üye tam sayısının yarısından fazlasının tutuklanması, c) Yedek üyelerin getirilmesinden sonra da meclis üye tam sayısının yarısından aşağı düşmesi, d) Geçici olarak görevden uzaklaştırılması, Hâllerinde, meclis çalışabilir duruma gelinceye veya yeni meclis seçimi yapıncaya kadar meclis görevi, belediye encümeninin memur üyeleri tarafından yürütülür.

BELEDİYE ENCÜMENİ

Belediye Encümeni, 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 3. Maddesi'nin (b) bendinde belediye organlarının arasında sayılmakta olup, belediyenin yürütme organıdır. İdari bir organ olarak düzenlenen encümene birim amirleri de katılarak uzmanlık niteliği güçlendirilmiş ve yürütmeye ilişkin bir karar alma mekanizmasına dönüştürülmüştür.

Encümenin Oluşumu

5393 Sayılı Yasa'nın 33. Maddesi'nde Belediye Encümeninin oluşumu şu şekilde tanımlanmıştır.

Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında;

a) İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,

b) Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden oluşur.

Yasaya göre, il belediyelerinde encümen, nüfus kriterine bakılmaksızın başkan dâhil yedi kişiden oluşur. Bir ilçe ve belde belediyesinin nüfusu 100.001 ve üzerinde ise bu belediyelerin encümen sayısı da aynı olacaktır. Örneğin, nüfusu 50.000 olan bir il belediyesinin encümen üye sayısı yedi (7), nüfusu 50.000 olan bir ilçe veya belde belediyesinin encümen üye sayısı beş (5) kişi olacaktır.

Buna göre belediye encümeni, seçimle gelenlerle (meclis üyeleri) birim amirlerinden (müdürlerden) kurulmaktadır. Başkan hariç, encümenin seçilmiş ve memur üyelerinin encümen üyesi olarak yetkilerinde bir farklılık bulunmamaktadır. Ancak, oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılmak suretiyle diğer encümen üyelerine göre başkan farklı yetkilendirilmiştir. Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak ilgili birim amirleri, belediye başkanı tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir. Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi, encümene başkanlık eder.

Encümene Üye Seçimi

5393 Sayılı Yasa, encümen üyelerinin, belediye meclis üyelerini bir yıl için gizli oyla seçileceğini belirtmektedir. Encümene üye seçimi nisbî çoğunluk ile yapılır. Seçimde oy pusulalarına seçilecek üye sayısından fazla isim yazılması halinde oy pusulası geçersiz sayılır. Oylarda eşitlik halinde ad çekmeye başvurulur.

BMÇY, encümen seçiminin, mahalli idareler seçiminden sonraki ilk toplantısında, yapılacağını belirtmiştir. Mahalli idarelerin son seçimi 29 Mart'ta yapıldığına göre encümen seçimi Nisan ayında yapılacaktır. Seçilen bu üyeler gelecek yılın aynı ayına kadar görev yapar ve her yıl o ayda encümen seçimleri yenilenir. Süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir.

Meclis üyeleri arasından seçilen encümen üyelerinde boşalma olması halinde, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 20. Maddesi'nde, mahalli idareler seçimini müteakiben yapılacak ilk meclis toplantısında encümen üye seçiminin yapılacağı ve her yıl bu ayda seçimin yenileneceğini ve encümenin seçilmiş üyeliklerinde herhangi bir nedenle boşalma olması halinde, meclisin yapılacak ilk toplantısının ilk birleşiminde kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçileceği belirtilmektedir.

Ayrıca Danıştay 1. Dairesi, meclisin encümen üzerinde denetim görevi olduğunu dikkate alarak, bu iki görevin aynı meclis üyesinin şahsında birleşemeyeceğine

karar vermiştir. Yani bir belediye meclis üyesi hem encümen üyeliğine hem de meclis başkan vekilliğine seçilemez.

Encümenin Görev ve Yetkileri

Belediye Encümenin Görev ve yetkileri; 5393 Sayılı Yasa'nın 34. Maddesi'nde açıklanmıştır.

Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.

b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.

c) Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.

d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.

g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.

h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.

i) Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek.

5393 Sayılı Belediye Kanunu Dışındaki Kanun ve İlgili Mevzuata Göre Encümenin Diğer Görevleri

a) İmar uygulamaları ile ilgili karar almak,

1-3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 15 ve 16. Maddeleri gereği ifraz tevhid planlarının onayları,

2-3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 18 ve 19. Maddeleri gereğince (18 uygulaması) parselasyon planlarının onayları.

3-3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 32. Maddesi gereği kaçak yapılara ceza ve yıkım kararı vermek.

4-3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 33. Maddesi gereği İmar Planlarında donatı alanı olarak yerlere rastlayan arazilere geçici yapı izni verme.

5-3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 39. Maddesi gereği, yıkılacak kadar tehlikeli yapılar hakkında tahliye ve yıkım kararı almak.

6-3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 42. Maddesi gereği, kaçak yapılara ceza kesme.(Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi, yerine yeni bir hüküm konulmadı.)

b) Gecekondu tasfiye ve enkaz bedeli ödenmesine dair karar almak (2981/3290 s.Kanun)

c) Hallerde yer tahsisi ve iptalleri ile ilgili karar vermek

d) Dilencilik suretiyle elde edilen paranın mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar vermek (5326 s.Kanun m.33)

e) Araç-gereç satış ve kiralama protokollerine dair karar almak (Kamu kurumlarına) (4916.s.K.m.37) vb. diğer kanunlarla verilen görevler.

f) Asker ailelerinden yardıma muhtaç olanlara belediyece yapılacak yardım miktarının ve ne şekilde yapılacağını belirlemek

g) İhale İşleri ile ilgili görevleri

Belediye Encümeni 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 13.Maddesi'ne göre, 2886 Sayılı Kanun'a istinaden gerçekleştirilen ve Belediye Bütçesinden ödenek (harcama) gerektirmeyen ihalelerde "İhale Komisyonu" görevini yürütmeye devam etmektedir. (Kiraya verme, satış, kat karşılığı, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi vb.)

h) Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine kesilecek idari para cezalarında encümen yetkisi

Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun (24/11/2004 tarih 5259/1 ile değişik) 6. Maddesi gereğince belediye sınırları içerisinde ilgili mükellefiyetlere uymayan umu-

ma açık istirahat ve eğlence yerlerine idari para cezası verilmesi belediye encümeninin görev ve yetkisindedir.

Kanunun söz konusu 6. Maddesi gereğince umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden;

► Faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılan,

► Açık ve kapalı bulunacağı saatlere uymayan,

► Bu Kanunun 12. Maddesi'nde belirtilen yasaklara uymadığı tespit edilen,

► Mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilen,

İşyerlerinin işletmecilerine yasa ile belirtilen miktarda idarî para cezası verilir. Encümence verilecek idarî para cezalarına dair kararlar ilgililere 7201 Sayılı Tebliğat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç 7 gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır.

Verilecek idarî para cezalarının 6183 Sayılı Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsili zorunludur. Kanunun 6. Maddesi'nde belirtilen aynı fiillerin 1 yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

1) Memurlara verilecek ikramiye

Memurlara ödenecek ikramiyeye karar verme yetkisi de encümenindir. 5393 Sayılı Kanununun 49. Maddesi'ne göre sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç belediye memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının yüzde 10'u ve Devlet Memurlarına uygulanan aylık katsayının 20.000 gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere, hastalık ve yıllık izinleri dahil olmak üzere çalıştıkları sürelerle orantılı olarak encümen kararı ile yılda en fazla 2 kez ikramiye ödenebilir.

i) Belediye Encümeni 5393 Sayılı Yasa'nın 62. Maddesi'ne göre;

Belediye başkanı tarafından hazırlanan bütçe tasarısı eylül ayının birinci gününden önce encümene sunulur ve İçişleri Bakanlığı'na gönderilir. İçişleri Bakanlığı belediye bütçe tahminlerini konsolide eder ve 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca merkezi yönetim bütçe tasarısına eklenmek üzere eylül ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığı'na bildirir. Encümen, bütçeyi inceleyerek görüşüyle birlikte kasım ayının birinci gününden önce belediye meclisine sunar.

j) Belediye Encümeni 5393 Sayılı Yasa'nın 64. Maddesi'ne göre;

Belediye her yıl bütçesinin kesin hesabı, belediye başkanı tarafından hesap döneminin bitiminden sonra nisan ayı içinde encümene sunar. Kesin hesap, belediye meclisinin mayıs ayı toplantısında görüşülerek karara bağlanır. Kesin hesabın görüşülmesi ve kesinleşmesinde, bütçeye ilişkin hükümler uygulanır.

k) Encümenin meclis yetkisini kullanması

Belediye Encümeni, Belediye Meclisi fesih edildiğinde, 5393 Sayılı Yasa'nın 31. Maddesi'ne dayanılarak, Belediye Meclisinin görevini yerine getirebilir. Ancak 31. Madde'deki istisnaların olduğu durumda meclisin yerine karar alabilir.

Bu istisnalar da; 31. Madde de sayılmış olup şunlardır:

Belediye meclisinin;

1-Danıştay tarafından feshi veya meclis toplantılarının ertelenmesi,

2-Meclis üye tam sayısının yarıdan fazlasının tutuklanması,

3-Yedek üyelerin getirilmesinden sonra da meclis üye tam sayısının yarısından aşağı düşmesi,

4-Geçici olarak görevden uzaklaştırılması, hallerinde, meclis çalışabilir duruma gelinceye veya yeni meclis

seçimi yapıncaya kadar meclis görevi, belediye encümeninin memur üyeleri tarafından yürütülür.

Encümen Toplantısı

Encümene belediye başkanı başkanlık eder. Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda ise belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi, encümene başkanlık eder. Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak ilgili birim amirleri, belediye başkanı tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir. Belediye encümeni, haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. Belediye başkanı acil durumlarda encümeni toplantıya çağırabilir. 5393 Sayılı Yasa'da encümen toplantılarının gün ve saatinin kimin tarafından belirlendiğine ilişkin bir açıklama yoksa da encümen, ilk toplantısında haftalık toplantılarının hangi gün ve saatte yapılacağına ilişkin karar alabilir.

Encümen gündemi belediye başkanı tarafından hazırlanır. Encümen üyeleri de başkanın uygun görüşü ile gündem maddesi teklif edebilir. Belediye başkanı tarafından havale edilmeyen konular encümende görüşülemez.

Encümen üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Encü-

menin 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca ihale komisyonu olarak yapacağı toplantılarda da bu hüküm geçerlidir. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılamaz.

Encümene havale edilen konular bir hafta içinde görüşülerek karara bağlanır.

Usul ve esas yönünden eksik bir evrak Encümende görüşülmesi için gönderilmiş ve henüz gündeme alınmamışsa, eksikler tamamlanmak üzere gerekçeli ve ilgili Başkan Yardımcısının imzasıyla; eğer evrak gündeme alınmış ise yine gerekçeli Encümen kararı ile dairesine gönderilir ve geliş kayıtları kapanır.

Encümende alınan kararlar hemen Encümen Karar Defterine yazılır. Karar defteri Encümen Başkanı ve Üyeler tarafından imzalanır. Encümen kararına katılmayan üyelerin, katılmayış nedenleri de yazılı karar metnine ve karar defterine aynen yazılır ve üyece imzalanır.

Encümen, önceden belirtilen gün ve saatte veya çoğunluk olmaması nedeni ile toplanamaz veya çoğunlukla bir karar oluşturulamazsa, durum Encümen kararı Defterine yazılır. Encümen Başkanı ve Üyeler tarafından imzalanır.

Encümen toplantılarına katılmayan üyeler için Encümen Başkanınca karar defterindeki ilgili yere (bulunmadı) veya (izinli) sözcükleri yazılır ve imzalanır.

Gündem Olmadığı Zamanlarda da Encümen Toplanmalı mı?

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 35. Maddesi'nde; belediye encümeninin, haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanacağı ve encümen üyelerinin de başkanın uygun görüşü ile gündem maddesi teklif edebilecekleri hükme bağlandığından, encümenin gündeminde görüşülecek konu olmasa dahi encümenin önceden belirlenen gün ve saatte toplanması, gündemde görüşülecek konu olmadığını bir tutanakla tespit ederek toplantıyı sonlandırması gerekir.

Encümen Başkanı ve Üyeler, Hangi Encümen Toplantılarına Katılamazlar?

Encümen başkan ve üyeleri, kendileri ve ikinci dereceye dahil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü encümen toplantılarına katılamazlar.

Yukarıdaki "kayın hısımlığı" ifadesi sıhri hısımlığı ifade eder. Kayın hısımlığının düzenlendiği Türk Medeni Kanunu'nun 18. Maddesi'nde:

"Madde 18- Eşlerden biri ile diğer eşin kan hısımları, aynı tür ve dereceden kayın hısımları olur. Kayın hısımlığı, kendisini meydana getiren evliliğin sona ermesi ile ortadan kalkmaz" denilmiştir. Buna göre encümen başkan

ve üyeleri boşanmış olan eşlerinin veya onların kardeşlerinin işlerinin görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

Encümen Kararlarına İtiraz

Belediye başkanı yürütme organı olan encümenin aldığı kararları uygulamakla yükümlüdür. Ancak başkan, belde halkının çıkarlarına ya da hukuka uygun görmediği encümen kararlarını meclis gündemine getirebilir.

Belediye başkanı ile encümen arasındaki uyuşmazlık durumunda konu Belediye Meclisi tarafından karara bağlanır. (5393 Sayılı Yasa Madde 18/s)

Ancak belediye başkanının herhangi bir encümen kararına itiraz ederek meclis gündemine taşınması için söz konusu karara muhalif kalması ve kararı muhalefet şerhi koyarak imzalaması gerekir.

Başkan dışındaki encümen üyeleri de karara itiraz edebilir ve muhalefet şerhi koyabilir. Ancak alınan karar üyeleri bağlar.

Ayrıca encümen kararlarından olumsuz etkilendiğine inanan üçüncü şahıslar ise idare mahkemelerinde iptal ve yürütmeyi durdurma kararı için dava açabilirler.

Belediye Encümeni Kararının İptali veya Değiştirilmesi

Belde halkının çıkarlarına ya da hukuka uygun ol-

madığı anlaşılan encümen kararları encümen üyelerinin talebi ile her zaman değiştirilebilir. Kararı veren organ gerekçesini açık olarak koyarak bir kararını aynı usulde iptal edebilir, değiştirebilir, düzeltebilir.

Çünkü belediye encümen kararları da idari yargı davalarına konu teşkil edebilecek idari işlemlerdir. Mevzuatında aksine bir hüküm bulunmuyorsa, idari işlemler, söz konusu işlem tesis edilirken, takip edilmesi gereken aynı yol, esas ve usuller tatbik edilmek üzere kaldırılabilir, geri alınabilir, değiştirilebilir veya aynı konuda yeni bir işlem tesis edilebilir.

Bu bakımdan, mevzuatında idari işlemin geri alınmasıyla ilgili olarak aksine hüküm bulunmadığı sürece, her idari işlemde olduğu gibi mevzuata aykırı olarak alındığı sonradan anlaşılan encümen kararlarının aynı usul ve yöntem kullanılarak alınacak başka bir kararla iptal edilmesi, yürürlükten kaldırılması mümkün, hatta gereklidir. Ancak alınacak bu ikinci kararın da idari bir işlem hükmünde olduğu ve idari yargı davasına konu edilebileceği unutulmamalıdır.

Mevzuata aykırılık veya kamu yararı bulunmadığı durumlarda idari işlemlerin keyfi olarak geri alınması, iptal edilmesi, idari işlemlere olan güveni zedeleyeceğinden doğru değildir. Dolayısıyla idari işlemi iptal eden ikinci işlem, bu karardan olumsuz etkilendiğine inanan üçüncü şahıslar tarafından iptal davasına konu edilebilir.

Encümen Üyelerine Verilecek Ödenek

Encümen üyelerine verilecek ödenek 5393 Sayılı Yasa'nın 36. Maddesi'nde aşağıdaki şekilde açıklanmıştır.

Belediye encümeni başkan ve üyelerine, nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde (3.500),

Nüfusu 10.001-50.000'e kadar olan belediyelerde (4.500),

Nüfusu 50.001-200.000'e kadar olan belediyelerde (6.000)

Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise (7.500) gösterge rakamının

Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

Encümen üyelerine katılmadıkları toplantılar için ödenek ödenemez. Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan genelgede bu durum açıklıkla belirtilmiştir.

Yasanın 32. Maddesi uyarınca meclis üyelerine toplantılara katıldıkları her gün için huzur hakkı ödenmektedir. Ancak Yasa'nın 36. Maddesi'nde, encümen üyelerine toplantılara katıldıkları her gün için huzur hakkı değil de, encümen üyelikleri sıfatıyla aylık ödenek verilmesi öngörülmüştür. Ayrıca söz konusu ödeneğin sade-

ce toplantıya katılanlara ödeneceği konusunda da herhangi bir kısıtlama getirmemiştir.

Ancak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 7.4.2005 tarih ve B050MAH0650002/865-80970(50-51)05 sayılı Genelgesi'nde; "5272 Sayılı Kanunun 36. Maddesi kapsamında belediye encümeni başkan ve üyelerine toplantıya katılmadıkları günler için ödenek verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle toplantıya fiilen katıldıkları günler için cetvel düzenlenecek ve toplantıya katılmadıkları günlere isabet eden miktar aylık ödenekten düşülecektir. Encümenin memur üyelerinin izinli olduğu hallerde, yerine vekalet edenler encümen toplantısına katılmış ise, katıldıkları gün sayısı kadar ödenek verilecektir" denilmiştir. Bu nedenle Genelge hükmü doğrultusunda encümen üyelerine, toplantıya fiilen katıldıkları günler için cetvel düzenlenip, toplantıya katılmadıkları günlere isabet eden miktar aylık ödenekten düşülmek suretiyle bulunulacak tutar üzerinden ödenek verilmelidir.

Aynı gün meclis ve encümen toplantısının olması durumunda; toplantı saatleri farklı olması koşuluyla meclis ve encümen üyelerine meclis huzur hakkı ve encümen ödeneğinin verilmesi mümkündür.

Görüş sunmak üzere encümen toplantılarına çağrılan ve encümen üyesi olmayan birim amirlerine, katıldıkları encümen toplantısı karşılığı olarak ödenek veya huzur hakkı ödenmesi de mümkün değildir.

Encümenin Karşılaştığı Örnek Olaylar

Jandarma Komutanlığı ekiplerince kapanış saatlerine uymadıkları gerekçesi ile haklarında tutanak tutulan umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile tekel bayileri hakkında belediye encümenince; Kabahatler Kanunu mu yoksa Polis Vazife ve Selahiyet Kanununa göre mi ceza uygulanacak?

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile ilgili olarak 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun (24/11/2004 tarih ve 5259 sayılı Kanunun 1'inci maddesi ile değişik) 6. Maddesi'ne göre; umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden; faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılan, açık ve kapalı bulunacağı saatlere uymayan iş yerlerinin işletmecilerine bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni, tarafından verilecektir.

Diğer taraftan tekel bayileri hakkında ise 1608 Sayılı Kanunun (23/1/2008 tarih ve 5728 sayılı Kanunun 66. Maddesi'yle değişik) 1. Maddesi'ne göre; belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve selahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara, Kabahatler Kanunu'nun 32. Maddesi hükmüne göre; idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine belediye encümenince ka-

rar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir. Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir. 5728 Sayılı Kanundan önce hem belediye başkanı hem de belediye encümeni tarafından ceza verilebilmekte iken, bu kanunun yürürlüğünden sonra 1608 Sayılı Kanuna göre ceza verme yetkisi sadece belediye encümenine tanınmıştır.

5728 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 66. Maddesi'nde; belediye encümenlerince Kabahatler Kanunu'nun 32. Maddesi hükümlerine göre idari para cezası verilir, denilmektedir. Bu güne kadar 1608 Sayılı Kanuna göre tutmuş olduğumuz tutanaklarda itiraz süresi 2 gün ve işlenmiş suçta verilen idari cezaya itiraz 5 gün olarak uygulanmaktaydı, ancak Kabahatler Kanunu'nun itiraz süreleri 15 gün ve verilen idari para cezası peşin ödenmek istenirse indirimine gidileceği belirtilmektedir. Buna göre Kabahatler Kanunu'nda belirtilmeyen belediye yasaklarına uymayanlara karşı hangi yolu izlememiz gerekir, itiraz ve ödeme miktarları nasıl olmalıdır?

5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 Sayılı Kanunla değişik 3. Maddesi'nde; "Bu Kanunun; idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri,

diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, diğer genel hükümleri idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanır” hükmü yer almış, 442 Seri No’lu Tahsilat Genel Tebliği hükümlerine göre de; idari yaptırım kararlarında bulunması gereken hususlar, kararların ilgililere tebliğ usulü, özel kanununda hüküm bulunmaması koşuluyla idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümler (başvuru yolu ve süresi, itiraz yolu ve süresi), ödeme usulü, zamanaşımı, idari para cezalarının gelir kaydedileceği kamu idareleri gibi düzenlemeler genel hükümler olup, ilgili Kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Görüleceği üzere itirazla ilgili özel kanununda hüküm bulunması halinde özel kanundaki hükümler, aksi takdirde Kabahatler Kanunu uygulanacaktır. Ödemeye ilgili hususlarda ise ilgili Kanunda hüküm bulursa dahi Kabahatler Kanunu uygulanacaktır. 1608 Sayılı Kanun’daki itirazla ilgili hükümler 5728 Sayılı Kanun’la yürürlükten kalktığından gerek itiraz gerekse ödemeye ilgili hususlar da Kabahatler Kanunu geçerlidir.

5326 sayılı Kanunun 26. Maddesi’ne göre, idari yaptırım kararlarının ilgililere Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilmesi zorunludur

Aynı Kanunun değişik 17. Maddesi’ne göre, mahalli

idareler tarafından verilen idarî para cezaları, ilgili kanunlar da aksine hüküm bulunmadığı takdirde, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kendileri tarafından tahsil olunur.

Kabahat dolayısıyla idarî para cezası veren kamu görevlisi, ilgilinin rıza göstermesi halinde bunun tahsilatını derhal kendisi gerçekleştirir. İdarî para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce ödeyen kişiden bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez. Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde, idarî para cezasının, ilk taksitinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idarî para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir.

Aynı Kanununun 27. Maddesi'ne göre, idarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

Küçük belde belediyelerinde personel yetersizliği nedeniyle, memur veya birim amirleri olmadan, sadece seçilmiş meclis üyelerinden encümen oluşturulabilir mi? Şayet encümen oluşumunda mevzuata aykırılık söz ko-

nusu olur ise, alınan encümen kararlarının da geçerliliği tartışma konusu veya kararların uygulanmasında hukuki sakınca ortaya çıkar mı?

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 33. Maddesi'nde; belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında;

a) İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,

b) Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden, oluşacağı, belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi, encümene başkanlık edeceği hüküm altına alınmıştır.

Yine, 5393 Sayılı Kanunun 35. Maddesi'nde de; encümenin üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanıp, katılanların salt çoğunluğu ile karar verileceği ve çekimser oy kullanılmayacağı, hükümlerine yer verilmiştir.

Küçük belde belediyelerinde memur personel olmaması nedeniyle, yani malî hizmetler birim amiri ve be-

diye başkanının diğer birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği üyelerin encümen toplantılarına katılmadığı durumlarda, sadece belediye başkanı ve meclis üyeleri arasından seçilen üyelerin katılımı ile encümenin toplanması ve karar alması mümkündür

Meclisin toplantı halinde bulunmadığı zamanlarda, encümenin meclis yerine karar alması mümkün mü? Belediye Encümeni borçlanmaya karar verebilir mi?

Encümenin meclis yerine geçerek karar alması mümkün değildir. Belediyelerin borçlanması 5393 Sayılı Kanun da sıkı kurallara bağlanmış ve sınırlamalara tabi tutulmuştur. “Borçlanmaya karar vermek” meclisin görev ve yetki alanına giren bir husustur. (5393 sayılı yasanın 18/d maddesi)

İHTİSAS KOMİSYONLARI

Meclis, kenti ilgilendiren çeşitli konularda inceleme yapmak üzere ihtisas komisyonları kurabilir. İhtisas komisyonları meclis adına bir konuyu araştırır ve meclisin bu konuda daha isabetli karar vermesini kolaylaştırır. İhtisas komisyonu kurulmasındaki amaç, meclis üyelerinin her alanda bilgi ve tecrübe sahibi olamayabileceği düşüncesiyle, ihtisası ve bilgisi olan meclis üyelerinden bir komisyon kurmak veya kurulan komisyondan uzmanını bulmasını sağlayarak, bu konuları daha detaylı incelemek suretiyle meclisin karar vermesini kolaylaştırmak ve yardımcı olmaktır.

5393 Sayılı Yasa'nın 24. Maddesi'ne göre, il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.001 ve üzerindeki belde belediyelerinde “plan ve bütçe komisyonu” ve “imar ve bayındırlık komisyonu” kurulması zorunludur. Bunun dışında kalan, örneğin; çevre, sağlık, kültür, kadın, gençlik, spor, turizm, eğitim, araştırma ve inceleme hukuk vb. gibi konularda ihtisas komisyonu kurulması belediye meclisinin takdirindedir.

Büyükşehir belediyelerinde ise imar ve bayındırlık

komisyonu; plan ve bütçe komisyonu; çevre ve sağlık komisyonu; eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyonu kurulması zorunludur. Nüfusu 10.000'in altındaki ilk kademe ve belde belediyeleri de zorunlu olmamakla birlikte çeşitli konularda ihtisas komisyonları kurabilirler. İhtisas komisyonlarının görev süresi bir yılı geçmemek üzere Meclis tarafından belirlenir. Oluşturulması zorunlu komisyonların görev süresi ise bir yıl olup, meclis kararıyla da olsa daha az olarak belirlenemez.

Kurulması zorunlu ve isteğe bağlı olan komisyonlar belediyeler itibariyle tablo üzerinde aşağıda gösterilmiştir:

Komisyonlar	B.Şehir Belediyesi	İl Bel.	İlçe Bel.	Belde Belediyeleri	
				Nüfusu 10.001 ve Fazla	Nüfusu 10.000 ve Aşağı
İmar ve Bayındırlık	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu	İsteğe bağlı
Plan ve Bütçe	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu	İsteğe bağlı
Çevre ve Sağlık	Zorunlu	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı
Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor	Zorunlu	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı
Ulaşım	Zorunlu	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı
Diğer	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı

Ihtisas Komisyonların Oluşumu

Ihtisas komisyonları, meclis üyeleri arasından nisbi çoğunlukla ve açık oylama yapılarak seçilir. Komisyonlar, büyükşehir belediyelerinde en az beş en çok dokuz üyeden diğer belediyelerde ise en az üç, en çok beş üyeden oluşturulur. Meclis, komisyonlara üye seçiminden önce kurulacak komisyonu ve üye sayısını belirler. Komisyonlar, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. Ihtisas komisyonlarına siyasi parti grupları aday gösterebileceği gibi, üyeler de o partiden aday olabilir. Belediye meclis üyeleri, meclisin seçmesi halinde birden çok ihtisas komisyonunda görev alabilirler. Encümen üyeleri, belediye başkan ve killeri ve meclisten seçilen başkan yardımcılarını da ihtisas komisyonlarında yer alabilir. Yasa bu konuda bir sınırlama getirmemiştir. Belediye başkanının ise yönetiminin ve meclisin başı olması nedeniyle, komisyonun fonksiyonel bağımsızlığını olumsuz etkilemesi göz önüne alınarak ihtisas komisyonlarına üye seçilmemesi gerektiği düşünülmektedir.

Komisyon toplantılarına üst üste üç defa mazeretsiz olarak katılmayan üyenin üyeliği meclis kararı ile düşürülebilir. Komisyon üyeliklerinde eksilme olduğu takdirde süreyi tamamlamak üzere yeni üye seçilir.

Üye Seçimi Ne Zaman Yapılır?

5393 Sayılı Yasa'nın 24. Maddesi'ne göre; ihtisas komisyonları en fazla bir yıllık süre için oluşturulabilecek ve meclis kararında belirtilmek suretiyle ihtisas komisyonlarının görev süresi daha az bir süreyle (örneğin; 1, 3, 6 ... ay gibi) tespit edilebilecektir. Oluşturulması zorunlu komisyonların görev süresi bir yıl olup, meclis kararıyla da olsa daha az olarak belirlenemez.

Yasa, ihtisas komisyonlarının görev süresini belirtilmesine rağmen, ne zaman seçileceğini açıklamamıştır. BMÇY'nin 5. Maddesi, meclisin mahalli idareler seçim sonuçlarının ilanını izleyen beşinci gün kendiliğinden yaptığı toplantıda, il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde "plan ve bütçe komisyonu" ve "imar ve bayındırlık komisyonuna" üye seçiminin yapılacağını belirtmiştir. Meclis bu toplantısında zorunlu olarak oluşturulacak "plan ve bütçe komisyonu" ve "imar ve bayındırlık komisyonuna" ilaveten gerekiyorsa, diğer komisyonlara da üye seçimi yapabilecektir.

Son mahalli idareler seçiminin 29 Mart 2009 tarihinde yapıldığı düşünülürken, belediye meclisleri seçimden sonraki ilk toplantısını Nisan ayında yaparak, ihtisas komisyonlarına üye seçilmişlerdir. BMÇY hükümüne göre, gelecek mahalli idareler seçimi yapılınca kadar zorunlu ihtisas komisyonlarına üye seçimi belediye meclisinin Nisan ayı toplantısında yapılacaktır.

Oluşturulması isteğe bağlı olan komisyonlara üye seçimi, komisyon oluşturulmasına gerek duyulan zamanda yapılır. Bu komisyonların görev süresi bir yıldan fazla olmamak kaydıyla meclisin belirlediği süre kadardır. Görev süresi dolan isteğe bağlı komisyonlara gerek duyulmadığı takdirde tekrar üye seçimi yapılmaz.

Komisyonlar için yedek üye seçimine ilişkin yasada hüküm bulunmaması sebebiyle yedek üye seçimi yapılmayacağından, komisyon üyelerinin sayısında bir azalma olduğu takdirde, kalan süreyi tamamlamak üzere ilk meclis toplantısında boşalan üyelikler için seçim yapılacaktır.

İhtisas Komisyonlarının

Çalışma Süresi ve Zamanı

5393 Sayılı Yasa'nın 24. Maddesi'ne göre, meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır.

İhtisas komisyonlarının en fazla toplantı gün sayıları şu şekilde olacaktır:

İmar ve Bayındırlık, 10 Gün

Plan ve Bütçe, 5 Gün

Çevre ve Sağlık, 5 Gün

Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor, 5 Gün

Ulaşım, 5 Gün

Diğer, 5 Gün.

İhtisas komisyonları, yasanın kendilerin verdiği çalışma süresi içinde kendilerine havale edilen işlerle ilgili toplantılarını yaparak, raporlarını en geç bu sürenin sonunda meclise sunmaları gerekir. Bu süre gün olarak hiçbir gerekçe ile uzatılamaz.

Süresi içerisinde meclise sunulmayan ihtisas komisyonu raporları beklenilmeksizin, komisyona havale edilen konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır ve görüşülür.

Yasa'nın 24. Maddesi'nde, "meclis toplantısını müteakip... komisyonlar... kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır" hükmü bulunmaktadır. 5393 Sayılı Yasa'nın 24. Maddesi ihtisas komisyonlarına meclisin toplantı süresi içinde toplanma yetkisi vermediği halde, BMÇY'nin 21. Maddesi, ihtisas komisyonlarının toplantılarını "meclisin toplantı süresinde" veya "müteakip günlerde" yapacağını belirtmek suretiyle, ihtisas komisyonlarına meclisin toplantı süresinde de toplantı yapma yetkisi vermiş ve BMÇY'nin 21. Maddesi, 24. Madde hükmünü genişletmiştir.

Yasa'nın 24. Maddesi'nde yer alan "meclis toplantısını müteakip" ve BMÇY'nin 21. Maddesi'nde yer alan "meclisin toplantı süresinde" veya "müteakip günlerde" toplanır ifadeleri birlikte değerlendirildiğinde, ihtisas komisyonlarının meclis toplantı süresi içinde toplantı yapma zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak, ihtisas komisyonları kendilerine havale edilen konuları meclis toplantı süresi içinde görüşme zorunluluğu olmasa da, mutlaka meclisin toplantısını takip eden günlerde görüşmesi ve sonuçlandırması gerekir.

Ihtisas Komisyonlarının Çalışması

Ihtisas komisyonları üyeleri arasından bir başkan ve bir başkan vekili seçer. Komisyonlar üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Komisyon başkanı veya vekili toplantı yapılan her gün için komisyon defterine; toplantıya hangi üyelerin katıldığını ve komisyonun hangi iş ve işlemleri yaptığını yazar. Toplantıya katılan komisyon üyelerine imzalatır. Toplantılarda yapılan inceleme ve araştırmaların sonucu rapor haline getirilir ve komisyon üyeleri raporu imzalar. Varılan sonuca katılmayan komisyon üyeleri raporu muhalefet şerhi koyarak imzalar.

Mahalle muhtarları ve ildeki kamu kuruluşlarının amirleri ile ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler, sendikalar ve gündemdeki ko-

nularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

Ihtisas komisyonları toplantılarına kurum ve kuruluşların katılımına ilişkin usul ve esaslar hakkında meclis önceden genel bir karar alabileceği gibi herhangi bir komisyon toplantısı için ayrıca bir karar da alabilir. Meclisin bir karar almadığı durumlarda komisyon uygun gördüğü takdirde katılım için gerekli tedbirleri alır.

Komisyonun Uzman Kişilerden Yararlanması

5393 Sayılı Kanun'un 24. Maddesi'nde, ihtisas komisyonlarının çalışmalarında uzman kişilerden yararlanacağı belirtilmiştir. 5216 Sayılı Kanun'un 15. Maddesi'nde de aynı hüküm yer almaktadır. Ancak, uzman kişilerin nereden, nasıl temin edileceği ve bunlara ücret ödenip ödenmeyeceği konusunda bir açıklık getirilmemiştir.

BMÇY'nin "komisyonlarda çalıştırılacak uzman kişiler" başlıklı 23. Maddesi, denetim komisyonunda görev alacak uzman kişilerde aranan şartları belirlemiş, ihtisas komisyonlarında görev alacak uzman kişilerle ilgili başkaca bir düzenleme getirmemiştir.

Belediye kamu tüzel kişiliğine haiz bir kamu idaresi-

dir. Bu tüzel kişiliği belediye başkanı temsil eder. Belediyenin organları olan meclis, encümen ve başkan bu tüzel kişiliğin içerisinde yer almaktadır. Kanun, belediye başkanı dışında diğer organlara temsil yetkisi vermemiştir.

Dolayısıyla belediye başkanının bu temsil yetkisi çerçevesinde komisyonların ihtiyaç duyduğu uzman kişi talebi komisyon başkanı tarafından belediye başkanına iletmeli, belediye başkanı veya yetkilendireceği bir kişi tarafından uzman kişinin talep edildiği kamu kuruluşundan, meslek teşekküllerinden veya özel sektörden yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre temini sağlanmalıdır. Komisyon istediği uzman kişinin niteliklerini (şehir plancısı, avukat, inşaat mühendisi gibi) talebinde belirtmelidir. Komisyon uzman kişiyi nereden talep ettiğini belirtmemişse, belediye başkanı belirtilen niteliklere uygun dilediği yerden uzman kişi görevlendirebilir.

Belediye başkanı komisyonun talep ettiği uzman kişiyi yazılı olarak ilgili yerden istemek zorundadır. Yasanın verdiği uzman kişilerden yararlanma yetkisi çerçevesinde ihtisas komisyonlarının bu talepleri belediye başkanınca reddedilemez, geciktirilemez ve değiştirilemez.

Uzman Kişilerin Ücretleri

5393 Sayılı Yasa, uzman kişilerden yararlanılacağını

belirtmesine rağmen, bu kişilere ne miktarda ve hangi usulle ücret ödeneceği konusunda bir düzenleme getirilmemiştir. Oysa Yasa'nın 25. Maddesi denetim komisyonuna çağırılan uzman kişilerin ne miktar ücret alacaklarını belirlemiştir. Denetim komisyonuna çağırılan uzman kişilerin alacakları ücretleri, ihtisas komisyonuna çağırılacak uzman kişilere teşmil etmek de olası değildir.

Kamu kuruluşlarından ihtisas komisyonlarında görevlendirilen uzman kişiler, eğer belediye mücavir alanları dışında kalan başka bir yerleşim alanı içinden geliyorsa, bu durumda yol ve yevmiye giderleri ile konaklama giderleri belediye bütçesinden ödenir. Kamu kuruluşlarından ihtisas komisyonlarına görevlendirilen uzman kişilere bu ödemelerin dışında meclis kararıyla da olsa başka bir ödeme yapılıp yapılamayacağı konusu açık değildir. Yasada bu hususta bir düzenleme yer almadığı müddetçe kamu kuruluşlarından ihtisas komisyonlarına görevlendirilen uzman kişilere başka bir ödeme yapılması mümkün gözükmemektedir.

Komisyonlara kamu kuruluşları personeli dışından görevlendirilen uzman kişilere ücret ödenip ödenemeyeceği konusuna gelince, bunların durumları kamu kuruluşlarından görevlendirilen uzman kişilerden farklıdır.

Ihtisas komisyonlarına kamu kuruluşları personeli dışından görevlendirilen uzman kişilere, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre hizmet alımı yönte-

miyle ödeme yapılması, bunun mümkün olmadığı durumlarda ise piyasa şartları ve kişinin uzmanlık kariyeri dikkate alınarak, meclisçe bir ödeme takdir edilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Komisyonla Havale Edilecek İşler

5393 Sayılı Yasa'nın 24. Maddesi, "ihtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra" belediye meclisinde karara bağlanacağı şeklindedir. Aynı hüküm, 5216 Sayılı Kanun'un 15. Maddesi'nde de yer almaktadır.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 21. Maddesi'nde imar ve bütçeye ilişkin konular hakkında meclis tarafından karar alınmadan önce ilgili komisyonlarda görüşülmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. BMÇY de yer alan bu düzenlemeden sanki imar ve bütçeye ilişkin konular dışında kalan diğer konuların komisyonlarda görüşülmesi zorunlu olmadığı gibi bir sonuç çıkarılabilmektedir.

Oysa 5393 Sayılı Yasa'nın 24. Maddesi, mecliste görüşülecek bir konu zorunlu veya isteğe bağlı olarak kurulmuş bir komisyonun görev alanına giriyorsa, bu konunun mutlaka ilgili ihtisas komisyonuna havale edilmesini öngörmektedir. Genel kural bu olmakla birlikte Yasa'nın 21. Maddesi'nin 3. Fıkrası'nda istisnai bir dü-

zenleme yer almaktadır. Bu istisnai düzenleye göre, imar konuları ile yıllık bütçe dışında kalan gündemdeki diğer konular ile üyelerin teklifleri; toplantıya katılanların salt çoğunluğunun kabulü halinde komisyonlara havale edilmeksizin belediye meclisince görüşülerek karara bağlanabilir.

Meclis gündemine alınan bir konu oluşturulmuş komisyonlardan hiç birinin görev alanına girmiyorsa doğrudan mecliste görüşülmesinde bir sakınca bulunmamaktadır.

Ayrıca, Yasa'nın 24. Maddesi'ne göre, ihtisas komisyonları kendilerine havale edilen işleri süresi içinde görüşerek raporlarını meclise sunmadıkları takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınarak mecliste görüşülmesi sağlanır.

Örnek-1: Sağlık komisyonu varsa, sağlıkla ilgili bir konu zorunlu olarak sağlık komisyonunda görüşüldükten sonra mecliste görüşülecek, eğer sağlık komisyonu yoksa doğrudan mecliste görüşülüp karar bağlanacaktır.

Örnek-2: Meclis tarafından sağlık komisyonu teşekkül ettirilmiş ve sağlık işleriyle ilgili görüşülmek üzere meclis gündeminde bir konu bulunuyorsa, eğer meclis toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile bu konunun sağlık komisyonuna havale edilmeksizin doğrudan mecliste görüşülmesini istiyorsa, bu konu komisyona havale edilmeksizin doğrudan mecliste görüşülerek karara bağlanır.

Örnek-3: Meclis tarafından çevre komisyonu teşekkül ettirilmiş ve belediye başkanınca gündeme alınmayan çevre konusunda bir işin, meclis üyeleri tarafından gündeme ilavesi önerilmişse, bu önerinin gündeme alınması ve komisyona havale edilmeksizin görüşülmesi toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile kabul edilmişse, bu konu çevre komisyonuna havale edilmeksizin meclisçe doğrudan karara bağlanır.

Konuların Havalesi

5393 Sayılı Yasa'nın 24. Maddesi'nin 3. Fıkrası "komisyonun kendisine havale edilen işleri sonuçlandıracağını" düzenlemiş, ancak havale işleminin kim tarafından yapılacağı bu düzenlemede yer almamıştır. BMCY de de bu konuda bir açıklama bulunmamaktadır.

Bir konunun ihtisas komisyonunda görüşülmesi için komisyona havale işlemi meclis tarafından mı, yoksa başkan tarafından mı yapılacağı mevzuatta açıklanmamıştır.

Yasanın 21. Maddesi belediye başkanına gündemi belirleme yetkisi vermiştir. Başkanın gündemi belirleme yetkisi içinde gündemde yer alan işlerin komisyona havale edilmesi yetkisinin de olduğunu çıkarmak oldukça zordur.

Ihtisas komisyonları meclis adına bir konuyu müza-

kere etmekte ve meclisin bu konuda daha isabetli karar vermesini kolaylaştırmaktadır.

Dolayısıyla meclis adına çalışan ihtisas komisyonlarına işlerin havalesi de yine meclis kararıyla olması yasa hükmüyle daha bağdaşır olduğu düşünülmektedir. Gerktiğinde bir konu meclis tarafından birden fazla komisyona da havale edilebilir.

Komisyon Raporlarının Bağlayıcılığı

Ihtisas komisyonu teşekkülünden amaç, meclis üyeleri her alanda bilgi ve tecrübe sahibi olamayabileceği gerekçesiyle, ihtisası ve bilgisi olan meclis üyelerinden bir komisyon teşekkül ettirmek veya teşekkül ettirilen komisyondan uzmanını bulmasını sağlayarak, bu konuları daha detaylı tetkik etmek/ettirmek suretiyle meclisin karar vermesini kolaylaştırmak ve yardımcı olmaktır.

Dolayısı ile ihtisas komisyonu raporunun, komisyona havale edilen konuda en olumlu/doğru sonucu içermesi beklenir ve gerekir. Buna rağmen ihtisas komisyonu raporları da en doğru sonucu içermiyor da olabilir.

Meclis, ihtisas komisyonlarının raporları doğrultusunda karar almak zorunda değildir. Meclis, komisyon raporunu aynen veya değiştirerek karara bağlayabilir. Ancak, ihtisas komisyonu raporunun aleyhine alınacak bir kararın açıkça suç teşkil edeceği bilinmesine rağmen,

meclisin ihtisas komisyonu raporunun aksine karar alması, meclis üyeleri hakkında cezai sorumluluk doğurabileceği göz ardı edilmemelidir.

Komisyon Raporları Alenidir

5393 Sayılı Yasa'nın 24. Maddesi'nde, komisyon raporlarının aleni olduğu ve komisyon kararlarının çeşitli yollarla halka duyurulacağı ve isteyenlere meclis tarafından maliyetlerini aşmamak üzere belirlenecek bedel karşılığında verileceği belirtilmiştir. 5216 Sayılı Yasa'nın 15. Maddesi'nde de aynı hüküm yer almıştır.

Duyurma belediye binasının görülebilecek bir yerine asılmak, varsa belediyenin internet sayfasında yayımlamak veya diğer yöntemlerle olmalıdır.

Ihtisas Komisyonu Üyelerine Verilecek Ücret

5393 Sayılı Yasa'nın 32. Maddesi, meclis üyelerine, ihtisas komisyonu toplantılarına katıldıkları her gün için huzur hakkı ücreti verileceğini belirtmektedir. Huzur hakkı ücreti, 39. Madde uyarınca her gün için belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenir. Huzur hakkı ödenecek gün sayısı, aynı yasa'nın 24. Maddesi'nde belirtilen toplantı günü sayısından fazla olamaz ve meclis üyelerine aynı gün için birden fazla huzur hakkı ödenemez.

Örnek olarak, aynı gün imar komisyonu ile denetim komisyonu toplantısı yapıldıysa ve bir meclis üyesi her iki komisyonda da yer alıyorsa sadece bir huzur hakkı ücreti ödenir. Ya da ihtisas komisyonu, meclisin toplandığı gün toplantı yaptı ise sadece meclis toplantısı huzur hakkı ödenir. Aynı gün için ihtisas komisyonu ücreti ödenmez. Ödenecek huzur hakkı ücreti brüt olup, ayrıca bu huzur ücretinden gelir ve damga vergisi kesilecektir.

DENETİM KOMİSYONU

İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için bir komisyon oluşturur. Komisyon, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

Belediye başkanı tarafından belediye binası içinde belirlenen yerde çalışan denetim komisyonu, belediye birimleri ve bağlı kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir. Bu istekler gecikmeksizin yerine getirilir. Denetim komisyonu kendi arasından bir başkan, bir başkan vekili seçer. Üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır.

Denetim Komisyonu Oluşturma Zorunluluğu

5393 Sayılı Yasa'nın 25. Maddesi, bütün belediyelerde denetim komisyonu kurulmasını zorunlu kılmamıştır. Denetim komisyonu oluşturulmasında belediyelerin statüsü ve nüfusu esas alınmıştır.

Buna göre denetim komisyonu zorunlu olarak oluşturulacak belediyeler şu şekilde sıralanabilecektir:

Büyükşehir	İl	İlçe	Belde (Kasaba)
			Nüfusu 10.001 ve daha fazla ise zorunlu.
Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu	Nüfusu 10.000 ve daha az ise isteğe bağlı

Büyükşehir, il ve ilçe belediyelerinde denetim komisyonu oluşturulması için nüfus değil statüleri esas alınmıştır. Diğer taraftan belde belediyelerinde denetim komisyonu oluşturulmasında ise nüfus ölçütleri esas alınmıştır. Örneğin; bir ilçe belediyesinin nüfusu 5000 dahi olsa denetim komisyonu kurulması zorunludur. Ancak, 5000 nüfuslu bir belde belediyesinde denetim komisyonu kurulması zorunlu değildir.

Nüfusu 10.000 ve daha aşağı olan belediyeler isterlerse denetim komisyonu oluşturabilirler. Kanun'un 25. Maddesi hükmü, "il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, denetim komisyonu oluşturur" şeklindedir. Yasanın 25. Maddesi, nüfusu 10.000 ve altındaki belde belediyelerinde denetim komisyonu oluşturulmasını yasaklamamıştır. Yasanın 25. Maddesi'ni, il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.001 ve üzerindeki belediyelerde denetim komisyonu kurulmasının zorunlu, diğer belediyelerde ise isteğe bağlı olduğu şeklinde anlamak doğru olacaktır.

Gerek duyulması halinde, nüfusu 10.000 ve altındaki belde belediyelerinde de aynı usul ve esaslarda denetim komisyonu oluşturulması mümkündür.

Denetim Komisyonuna Üye Seçilmesi

Denetim komisyonu, meclis üyeleri arasından nisbi çoğunlukla ve gizli oylama yapılarak seçilir. Denetim komisyonu üye sayısı da en az üç ve en çok beş kişiden oluşur.

5216 Sayılı Kanun denetim komisyonu üye sayısı için büyükşehir belediyeleri ile ilgili ayrı bir düzenleme getirmemiştir. Dolayısıyla büyükşehir belediyelerinde de oluşturulacak denetim komisyonunun üye sayısı üç ile beş kişi arasında olacaktır

Denetim Komisyonuna Ne Zaman Üye Seçilir?

5393 Sayılı Yasa'nın 25. Maddesi denetim komisyonunun meclisin Ocak ayı toplantısında oluşturulması gerektiğini kesin bir ifadeyle belirtmiştir. Yasanın bu hükmü karşısında denetim komisyonunun meclisin ocak ayı dışındaki başka bir aydaki toplantısında oluşturulması mümkün gözükmemektedir.

Denetim komisyonu her yıl ocak ayında oluşturulmasına rağmen sürekli bir komisyon değildir. Kanun'un 25. Maddesi'nde yer alan "komisyon, çalışmasını kırk

beş işgünü içinde tamamlar ve buna ilişkin raporunu Mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunar.” hükmü çerçevesinde, denetim komisyonunun varlığı, raporunu meclis başkanlığına sunmasıyla sona erer.

Diğer bir ifadeyle denetim komisyonunun görev süresi ocak ayında seçilmesiyle başlar ve mart ayı sonu raporunu meclise sunmasıyla biter.

Denetim Komisyonunun Denetim Alanı

5393 Sayılı Yasa'nın 25. Maddesi denetim komisyonunun görev alanını “bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi” olarak sınırlandırmıştır.

Denetim komisyonu denetim yetkisini aşağıdaki kurallar çerçevesinde kullanabilir:

1) Denetim komisyonu ancak bir önceki yıl işlemlerini denetleyebilir. Yasanın bir önceki yıldan kastı “mali yıl” olduğu açıktır. Mali yıl “01 Ocak ile 31 Aralık” tarihler arasında kapsamaktadır. Örneğin; 2008 yılı Ocak ayı meclis toplantısında oluşturulan denetim komisyonu, “01.01.2007 ile 31.12.2007” tarihleri arasındaki belediyenin gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimini yapar. Yasa denetim komisyonuna bir önceki mali yıl dışında başka bir dönemin işlemlerini denetleme yetkisi vermemiştir.

2) Yasa denetim komisyonuna belediyenin bütün işlemlerini denetleme yetkisi de vermemiştir. Denetim komisyonunun belediyenin; gelirleri, giderleri ve bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemleri üzerinde sınırlı olarak denetim yapma yetkisi bulunmaktadır. Belediyenin gelirleri vergi, resim, harç, kira, gayrimenkullerin satışı, su ücreti ve diğer gelirler olarak sıralayabiliriz. Belediyenin giderleri ise genellikle mal ve hizmet alımları ile yapım işleri, personel ve kamulaştırma giderleri olup, ağırlıklı olarak 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre yapılan işlerdir. Belediyenin gelir ve giderlerine ilişkin hesap kayıt ve işlemleri de mizan, kesin hesap ve bilanço ile bunlara esas teşkil eden diğer mali tablo ve kayıtlardır.

Örneğin, meclisin imar planı değişikliği konusunda aldığı bir karar veya personel ataması gibi kararlar idari işlem niteliğinde bir karar olduğundan denetim komisyonunun böyle bir işlem üzerinde denetim yetkisi bulunmamaktadır.

Denetim komisyonunun denetim yetkisi belediyenin mali işlemleri üzerindedir. Ancak, bazen mali işlemle ayrılması mümkün olmayan veya ayrılmasında da denetim açısından anlamlı bir sonuç üretilemeyen durumlarda sınırlı olarak idari işlemlere de bakılması mümkündür. Örneğin; belediyenin verdiği bir ruhsatın harcının tahsil edilip edilmediğini veya tahsil edilen harç

miktarının yeterli olup olmadığını kontrol etmek için doğal olarak verilen ruhsata da bakılabilecektir.

3) Denetim komisyonunun denetim yetkisi ait olduğu belediyenin mali işlemleriyle sınırlıdır. Denetim komisyonu belediye tüzel kişiliği dışında, belediyeye bağlı (DISKI, ISKI, EGO gibi) kuruluşları ile belediyenin ortak olduğu şirketleri denetleyemez. Denetim komisyonunun bağlı kuruluşlarla ilişkisi, belediye işlemlerini denetlerken bu işlemlerle ilgisi ve uzantısı olan bilgi ve belgeleri bağlı kuruluşlardan istemekle sınırlıdır.

4) Denetim komisyonu denetim yetkisi kapsamında ilgili belediyeden ve bağlı kuruluşlardan her türlü bilgi ve belge isteme yetkisine sahiptir. Belediye ve bağlı idare personeli bu istekleri geciktirmeksizin yerine getirirler. Denetim komisyonu, kendisine teslim edilen belgeleri incelemesi bittikten sonra geri vermek zorundadır ve belgeler üzerinde silinti, kazıntı ve düzeltme yapamaz veya yazı yazamaz.

5) Denetim komisyonu, denetim görevini yaparken ve bilgi ve belge isterken belediye ve bağlı idare hizmetlerinin görülmesini aksatacak tutum ve davranışlardan kaçınması gerekir.

Denetim Komisyonunda Uzman Kişi Çalıştırılması

Bir kısım belediye işlerinin denetimi meclis üyeleri

tarafından da denetlenenirse de denetim işi ihtisas gerektiren bir iştir. Bu nedenle denetim komisyonu, denetim sırasında uzman kişilere ihtiyaç duyabilir. Yasanın 25. Maddesi'ne göre denetim komisyonu; uzman kişilerden, uzman kuruluşlardan, kamu kuruluşlarının personelinin, denetim sırasında yararlanabilir. Uzman kişi; bireysel olarak çalışan ve belli bir alanda uzmanlığı olan kişilerdir. Uzman kuruluşlar ise; kamu kuruluşu niteliğindeki meslek kuruluşları, esnaf ve sanayi odaları, denetim ve benzer konularında faaliyeti olan özel hukuk tüzel kişiliklerini ifade etmektedir.

Madde hükmüne göre, denetim komisyonunun emrinde görevlendirilecek kişi sayısı ile gün sayısı belediye meclisince belirlenir. Örneğin; belediye meclisinin denetim komisyonunda (2) uzmanın beş gün çalışabileceği şeklinde bir karar alması gerekecektir. Belediye meclisinin böyle kararı olmadan komisyon uzman kişi görevlendirilemez.

Yasa, denetim komisyonunda görevlendirilecek uzman kişilerin nitelikleri konusunda bir düzenleme getirmemişken, BMÇY'nin 23. Maddesi uzman kişilerde bulunması gerekli şartları belirlemiştir.

a) Kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilecek kişilerde; kamu kurum ve kuruluşlarında denetim elemanı veya en az beş yıl kurumlarının gelir, gider veya bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin yürütüldüğü birimde çalışıyor olması gerekir.

b) Kamu personeli dışındaki kişilerde; kamu kurum ve kuruluşlarının gelir, gider veya bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin yürütülmesinde en az beş yıl çalışmış olmak ya da maliye, muhasebe, işletme, iktisat, kamu yönetimi veya benzer alanlarda en az lisans düzeyinde eğitim almış ve denetim yapabilecek bilgi ve tecrübeye sahip olması gerekir.

Siyasi partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde teşkilatlarında halen görevli olan kişiler, denetim komisyonlarında uzman olarak görevlendirilemez.

Denetim Komisyonu, Doğrudan Kurum ve Kuruluşlarla Yazışmak Suretiyle Uzman Kişi Talebinde Bulunabilir mi?

Yasanın 25. Maddesi'nde, komisyonunun doğrudan isteyemeyeceği konusunda bir yasaklama bulunmamasına karşın, denetim komisyonu, denetimini meclis adına yaptığından, yazışmalarını da meclis başkanı sıfatıyla belediye başkanı vasıtasıyla yapması yasanın özüne daha uygun olacağı düşünülmektedir. Ancak, yazışmaların belediye başkanı tarafından yapılmasından, belediye başkanının denetim komisyonunun karar ve isteklerini kabul etmeme, değiştirme, geciktirme veya benzer şekilde olumsuz işlem yapma yetkisi bulunduğu anlamını çıkarmak mümkün değildir.

Uzman kişilerin BMÇY'nin 23. Maddesi'nde belirtilen nitelikleri taşıması gerekir. Denetim komisyonu uzman kişinin nereden temin edileceğini talebinde belirtmemişse, belediye başkanı BMÇY'nin 23. Maddesi'nde belirtilen niteliklere uygun dilediği yerden uzman kişi görevlendirebilir.

Uzman Kişilere Verilecek Ücret

5393 Sayılı Yasa'nın 25. Maddesi denetim komisyonu emrinde görevlendirilecek uzman kişilere yapılacak ödemelerin miktarını düzenlemiştir.

Madde hükmüne göre, denetim komisyonu emrinde çalışan uzman kişilerin ne miktar ücret alacağı aşağıdaki tabloda görevlendirildikleri yer ve belediyelere göre çıkarılmıştır:

Uzman Kişiler	Büyükşehir Belediyesi	Diğer Belediyeler
Belediye ve bağlı kuruluşları dışındaki diğer kamu kurum ve kuruluşlardan görevlendirilenler.	1000	1000
Kamu personeli dışından görevlendirilenler.	3000	2000
İlgili belediye ve bağlı idaresinden görevlendirilenler.	Verilmez	Verilmez

Tabloda yer alan rakamlar, ücrete esas gösterge rakamlarıdır. Burada yer alan gösterge rakamlarının devlet memurlarına uygulanan aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere, denetim komisyonu emrinde görevlendirilen uzman kişilere belediye meclisince belirlenecek miktarda günlük ödeme yapılır.

Tabloda belediyeler itibariyle belirtilen miktarları geçmemek üzere denetim komisyonunda görevlendirilecek uzman kişilere ne miktar ödeme yapılacağını meclis belirleyecektir. Kamu kuruluşlarından görevlendirilen personelin yol, yevmiye ve konaklama ücreti ayrıca ödenir. Kamu personeli dışından görevlendirilenlerde benzer ödemelerin yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Uzman Kişilere Verilecek Ücret Hangi Meclis Toplantısında Belirlenmelidir?

Kanunda, uzman kişilere verilecek ücretin meclisçe tespit edileceği belirtilmiş, ancak belli bir ay sınırlaması getirilmemiştir. Denetim komisyonunun seçildiği Ocak ayı meclis toplantısında uzman kişilere verilecek ücretin de tespit edilmesinin doğru olacağı düşünülmektedir.

Denetim Komisyonunun Çalışma Süresi

5393 Sayılı Yasa'nın 25. Maddesi hükmüne göre, denetim komisyonu, çalışmasını kırk beş (45) işgünü için-

de tamamlar ve buna ilişkin raporunu mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunar.

Denetim komisyonunun kırk beş günlük çalışma süresi komisyonun teşekkülüne ilişkin meclis kararının yürürlüğe girmesi ile başlar.

Yasa, komisyonun çalışmasını tamamlaması ve düzenlenecek raporun meclis başkanlığına sunması şeklinde iki ayrı süre belirlemiştir.

Komisyonun çalışmasını en geç kırk beş güne kadar tamamlar. Bu sürenin kısaltılması mümkün iken, uzatılması kesinlikle mümkün değildir. Bu süre içinde, raporun yazılmış veya yazım aşamasına getirilmiş olması gerekir. Denetim komisyonu kırk beş günden sonra, denetim yapamaz, bilgi ve belge isteyemez. Denetim komisyonu kırk beş günlük sürenin bitimi ile 31 Mart tarihi arasındaki sürede rapor üzerindeki eksiklikleri giderebilir ve rapora son halini verebilir. Ancak, bu süredeki çalışmalar denetim komisyonu toplantılarından sayılıp ücret ödenemez.

Denetim komisyonunca, Kanunda belirtilen sürede yapılmış denetime ilişkin hazırlanan rapor en geç 31 Mart tarihine kadar meclis başkanlığına sunulması gerekir.

Denetim Komisyonu Raporu Üzerinde Yapılacak İşlem

31 Mart tarihine kadar meclis başkanlığına sunulan denetim raporu, meclis başkanı tarafından BMÇY'nin 22. Maddesi'ne göre; nisan ayı meclis toplantısında raporu okutmak suretiyle meclis üyelerine bilgi verir. Meclis başkanı raporun kopyasını oluşturmak veya rapor çok fazla sayfa ve eklerden ibaret olması halinde özeti içerir belgeyi meclis üyelerine vermek suretiyle denetim raporu konusunda meclis üyelerini bilgilendirmesi de mümkündür.

Denetim komisyonu raporu, ayrıca meclis gündemine alınıp kabulü veya reddi konusunda mecliste bir oylama yapılmaz.

Denetim komisyonu, raporunu meclis başkanlığına sunduktan sonra, eğer raporda konusu suç teşkil eden hususlar varsa, bunlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur. 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamına giren bir suç ise yetkili (kaymakamlık, valilik ve İçişleri Bakanlığı'na) mercilere, 3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu kapsamına giren bir suç ise (bu suçlar irtikâp, rüşvet, ihtilas ve zimmete para geçirme, görev sırasında veya görevinden dolayı kaçakçılık, resmi ihale ve alım ve satımlara fesat ka-

rıştırma gibi suçlardır) yetkili Cumhuriyet Başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulur.

Suçun yanlış makama iletilmesi sorun teşkil etmez. Suç ihbarı alan makamlar, ihbar ve şikâyetleri yetkili makamlara iletmek zorundadırlar.

Konusu suç teşkil etsin veya etmesin, kamu zararı sebebiyle sorumlusundan mali tazmini gereken hususlarda da üst yönetici sıfatıyla belediye başkanı, 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 71. Maddesi'ndeki usul ve esaslara göre ilgililer hakkında gerekli yasal takibi yapmak ve kamu zararını tahsil etmekle sorumludur.

Denetim Komisyonu Üyelerine Verilecek Ücret

5393 Sayılı Yasa'nın 32. Maddesi, meclis başkan ve üyelerine, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için huzur ücreti verileceğini belirtmektedir. Yasanın 32. Maddesi gereği, denetim komisyonu üyelerine katıldıkları toplantı günü için, 39. Madde uyarınca belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

Denetim komisyonunun toplantı süresini ihtisas komisyonlarının toplantı süresi ile karıştırmamak gerekir. Denetim komisyonunun toplantı süresi oluşturulduğu

tarihten başlamak üzere kırk beş gündür. Bu süre içinde kaç gün toplantı yapmış ise bu toplantı günleri için ödenek verilecektir. Diğer bir ifadeyle denetim komisyonu kırk beş gün toplantı yapmış ise kırk beş günlük ödenek alır. Denetim komisyonu toplantıları ile meclis ve ihtisas komisyonları toplantılarının çakıştığı günler için sadece bir günlük ödenek ödenir.

Buna göre;

a) Aynı günde hem belediye meclis toplantılarına hem de denetim komisyonu toplantılarına katılan bir meclis üyesine 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 32. Maddesi'nin birinci fıkrası gereğince birden fazla huzur hakkı ödenemez,

b) Aynı günde hem denetim komisyonu hem de ihtisas komisyonu toplantılarına katılan bir meclis üyesine 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 32. Maddesi'nin birinci fıkrası gereğince birden fazla huzur hakkı ödenemez,

c) 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda ve Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nde hafta sonu tatillerinde denetim komisyonu toplantısı yapılamayacağı hakkında bir hüküm bulunmadığından, zorunlu hallerde denetim komisyonunun hafta sonu tatillerinde toplanabileceği, bu durumda toplanan denetim komisyonu üyelerine huzur hakkı ödenebilir.

BELEDİYE SEÇİLMİŞLERİ İÇİN
EL KİTABI
GABB Eğitim Yayınları-8

Nisan 2014